יודען גערענקט! דער קאַמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

...ייער פאָלקסבלאַט

№ 35 | Łódź, Poniedziałek, 10 lutego 1936 | אדרעס: לאָדז, פעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106 | לאָדז, מאָנטאָג פ׳ יתרו י״ז שבט תרצ״ו

...ער אַטענטאַט אויף דער יודישער שחיטה

...ויסע פּראָטעסט-אַקציע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין גאַנצען לאַנד

...ואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש)
...דער שחיטה-גזרה וועט דער תענית-צבור
...דעם קומענדיגען דאָנערשטאָג.
...אגודת-הרבנים זאָל אויך אַרויסגעבען אַן
...אַלס צייכען פון פּראָטעסט נישט צו עסען
...אין פערלויף פון אַ חודש.
...פּראָטעסט-אַקציע נעהמט אַרום נישט נאָר
...קרייזען, ווייל דער אַטענטאַט אויף
...שחיטה האָט אַן אַנטיסעמיטישע אונטערלאַגע
...אַ רינגעלע אין דער קייט געגען די יודישע
...אין פוילען.

...רזער קהלה - פערוואַלטונג

...דער נעכטיגער זיצונג פון דער לאָדזער
...פערוואַלטונג איז אָנגענומען געוואָרען פאָל-
...רעזאָלוציע:
...פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין
...האָט מיט דער גרעסטער עמפּערונג אויפגע-
...די ידיעה וועגען אַריינטראָגען אין סיים אַ
...געגען דער יודישער שחיטה.
...קהלה-פערוואַלטונג שטעלט פעסט, אַז דער
...אויף דער יודישער שחיטה, וואָס ווערט

געמאַכט אונטער׳ן דעק-מאַנטעל פון כלומרשטען „צער-בעלי-חיים", אָדער וויר־טשאַפטליכען מאָמענט, איז אין דער אמת׳ן בלויז אַן אומבערעכטער און אומבעגרינדעטער אַטענטאַט אויף דער יודישער רעליגיע און אויף די יודישע רעכט.

די קהלה-פערוואַלטונג שטעלט פעסט, אַז דאָס דאָזיגע אימפּאָרטירטע מיטעל פון אונטערדריקען און פערפאָלגען די דריי-מיליאָניגע יודישע בעפעל־קערונג אין פוילען, איז געווענדעט געגען דער פריי־הייט פון גלויבען און געוויסען, וואָס איז בעוואָרענט און גאַראַנטירט אין דער קאָנסטיטוציע פון פוילען.

די קהלה-פערוואַלטונג שטעלט פעסט, אַז די כלומרשט-יודענקענערישע בראָשורען, וואָס בעציע־קען אויפצוווייזען, אַז די יודישע שחיטה איז נישט איינער פון די עיקרים פון יודישען דת און אַז די יודישע בעפעלקערונג קען לויט׳ן דין זיך בע־נוצען מיט פלייש, וואָס שטאַמט פון בעטויבטע בהמות, — זענען בפירוש׳ער ביזיוליגקייט און עם־הארצות.

די קהלה-פערוואַלטונג שטעלט פעסט, אַז דורכן שחיטה-פערבאָט, וועלט ביים יודישען קיבוץ אָפּגע־נומען געוואָרען די מעגליכקייט זיך צו בענוצען מיט פלייש, און אַז דער דאָזיגער פערבאָט וועלט געווען אַ טויט-קלאַפּ פאַר דער לאַנדווירטשאַפט אין פוילען.

די קהלה-פערוואַלטונג דריקט דעריבער אויס איהר שאַרפסטען פּראָטעסט געגען די פּראָיעקטען, וואָס בעדייטען שווערע אומרעכט און אומזיניגע פערפאָלגונג לגבי דער יודישער בעפעלקערונג און ווענדעט זיך צו דער רעגירונג, אַז זי זאָל מיט דער גאַנצער מאַכט און קראַפט דעם דאָזיגען אַטענטאַט זיך אַקעגענשטעלען.

אויך דער „קוריער לודזקי"

די אַקציע פון פערבאָטען די יודישע שחיטה אין פוילן, האָט זיך פונאַנדערגעבושעוועט אומעטום. נאָכדעם ווי דער פאָרשלאַג איז אַריינגעטראָגען גע־וואָרען אין סיים, איז די אַקציע אַזוי-צו-זאָגען גע־וואָרען אַ לעגאַלע און אַ כשר׳ע און יעדער ערלויבט זיך שוין צו בעהמען אַ וואָרט אין דער פראַגע. כדי ס׳זאָל נישט הייסען, אַז ער האָט חלילה נישט מיט אַגיטירט אין דעם ענין. און אָט דאָ ווייזען זיך ערשט אַרויס די אמת׳ע כוונות פון די, וועלכע אַרבייטען איצט אַזוי ענערגיש פאַר׳ן פערבאָט פון דער יודישער שחיטה.

אין דעם אַלגעמיינעם כאָר פון דעם דאָזיגען העץ-אָרקעסטער פעהלט אויך נישט דער טאָן פון „קוריער לודזקי". שוין אָפּגערעדט, וואָס דער „קוריער לודזקי" פּרעטענדירט צו ווערען אַ מומחה אויף כשרות און אויף דינים פון שחיטה. ס׳ועט נאָר זיין גענוג אָנצוווייזען, אַז דער זין פון׳ם נעכטיגען אַרטיקעל אין „קוריער לודזקי" איז, אַז די יודי־שע שחיטה איז אַ פּראָוואָקאַציע פון הו־מאַניטאַריזם און ווייטער, אַז „די שענדליכע בעסטיאַליטעט עקזיסטירט נאָר נאָך אין פוילען", אָבער די וויכטיגסטע זאַך איז, אַז „די גרויסע פערדינסטען פון די קהלות און די יודישע פלייש-שפעקולאַנטען זע נען די וועזענטליכע סיבות פון פלייש־יקרות".

אָט טאַקע אין דער לעצטער לאָזונג ווייזען זיך אַרויס די אמת׳ע כוונות. דער „קוריער לודזקי" מיינט, אַז די יודישע שחיטה עקזיסטירט בלויז צו־ליב דעם, אַז דער פלייש - מאָנאָפּאָל זאָל קאָנ־צענטרירט ווערען אין יודישע הענד און האָט דער־מיט ערלויבט די שעכט-הייזער פון דער וועלט. ס׳איז קלאָהר און פשוט: ס׳האַנדעלט זיך נישט וועגען הומאַניטאַריזם אָדער צער-בעלי-החיים, ס׳איז פשוט אַ פראַגע פון אַרויסנעהמען נאָך אַ האַנדעלס־צווייג פון יודישע הענד. קיין שום אַנדערע פראַגען קומען דאָ נישט אין בעטראַכט.

טאָג - טעגליך

...פאַרלאַמענט אין ראַטען-פערבאַנד

...לאָנדאָנער „דיילי העראַלד" האָט זיך לעצ־
...געוויזען אַ ידיעה, וועלכע די צייטונג רופט
...סענסאַציאָנעלע אָבער נישט אונערוואַרטעט".
...קאָרעספּאָנדענט פון דער דערמאָנטער צייט־
...אין מאָסקווע טיילט נעמליך מיט, אַז די סאָ־
...מאַכט האָט בדעה צו שאַפען אַ נייע קאָנ־
...ציע, וועלכע וועט גלייכצייטיג זיין אַ פּראַק־
...פון אַ נייער פאַרלאַמענטאַרער אָרדנונג
...טיפ, וועלכע עקזיסטירט מעהר אָדער ווע־
...אין מערב-אייראָפּאַ.
...פיז-איצטיגער סיסטעם פון לאָקאַלע סאָוויעט־
...וועלכע שיקען אַרויס זייערע פאָרשטעהער צו
...סאָוויעטען פון די בעזונדערע רעפּובליקען און
...צום קאָנגרעס פון ראַטען-פערבאַנד, זאָל
...אָפּגעשאַפען ווערען.
...יסט, אַז דער פּראָיעקטירטער פאַרלאַמענט
...בעשטעהן פון דעפּוטאַטען, וועלכע ווערען גע־
...דורך דער גאַנצער בעפעלקערונג. דער נייער
...ציע - פּראָיעקט זאָל פאָרגעלעגט ווערען
...סאָוויעטישען קאָנגרעס נאָך אין פערלויף פון
...יאָהר.
...דאָזיגע ידיעה פון „דיילי העראַלד" לאָזט
...גלייכען מיט דער בעקאַנטער לעצטער רעדע
...סטאַלין׳ן, אין וועלכער ער האָט אָנגעזאָגט
...ענדערונג פון דער אָרדנונג אין סאָוויעטען-פער־
...באַנד... וואָס האָט אין זיין רעדע געזאָגט: „מיר
...נעמען פּרוב אין דער ריכטונג אָנצעווענדען
...דאָס, וואָס האָט זיך אויסגעוויזען אַמבעסטען
...פאַרלאַמענטאַרישע סיסטעמען, מיר רעכע־
...ערביי נישט דערמיט, וואָס אונזער שריט
...אַן איבעראַשונג פאַר אויסלאַנד".
...איז צו זעהן, אַז די ידיעה פון דעם קאָ־
...ענט אין „דיילי העראַלד" איז אַ זעהר
...ליכע, און אַז דער סאָוויעטען - פערבאַנד
...צו ענדערן דעם פאַרלאַמענטאַרען סיסטעם,
...עטערעסאַנט, וואָס דער עקספּערימענט ווע־
...פיהרען אַ פאַרלאַמענט אין רוסלאַנד קומט
...מאָלס ווען אין צענטראַל-אייראָפּאַ האָט
...„איבערציגט" וועגען באַנקראָט פון דער
...מענטאַרישער אָרדנונג. דאָס איז אָבער פון
...ערער זייט אַ בעווייז, אַז דער סאָוויעטען-
...פיהלט זיך איבעריך אַזוי שטאַרק, אַז
...ערלויבען אויף דעם צוריקקעהר פון דער
...טען - אָרדנונג, וועלכע האָט געגאָלטען
...פון דער דעמאָקראַטיע.
...ידיעה איז אַן אינטערעסאַנטע און כאַראַק־
...און אפשר איז זי אויך אַ וואַרשיינלי־
י.

וועגען דער לאַגע פון די דאַנציגער יודען

יועט אינטערפּעלירען דעם ענגלישען פאַרלאַמענט אַ דעפּוטאַט פון דער לייבאָר-פּאַרטיי

לאָנדאָן, 9 (יט"א טעלעגראַפיש) מאָרגען, וועט אין ענגלישען פאַרלאַמענט אריינ געטראָגען ווערען אַן אינטערפּעלאַציע צו דער רע־גירונג וועגען דער שרעקליכער לאַגע פון די יודען אין דאַנציג.

אין דער אינטערפּעלאַציע, וועלכע ווערט אריינ געטראָגען פון אַ לייבאָר-דעפּוטאַט, ווערט געזאָגט, אַז טראָץ דעם בעריכט פון דער פעלקער-ליגע ווערען די יודען אין דאַנציג גערודפט און טעראָ־ריזירט פון די נאַציס.

שרעקליך אומגליק אויף אַ בוי אין תל-אביב

הויז-בעזיצער דערהרגעט געוואָרן, אַרכיטעקט שווער פערוואונדעט

תל-אביב, 9 (יט"א טעלעגראַפיש) דאָ איז געשעהען אַ שרעקליכער צופאַל מיט אַ יודישען הויז-בעזיצער. בעת דער הויז-בעזיצער האַיין, האָט אין בעגלייטונג פון אַרכיטעקט רובין בעזיכטיגט זיין הויז, וואָס האַלט זיך אין בויען, האָט זיך פּלוצים אָפּגעריסען די רושטאָוואַניע, און ביידע זענען זיי אַראָפּגעפאַלען אויפ׳ן ברוק. דער הויז-אייגענטימער איז אויפ׳ן אָרט דערהרגעט גע־וואָרען. דער אַרכיטעקט רובין איז שווער פערוואונ־דעט געוואָרען.

נייער הויך-קאָמיסאַר פאַר פּליטים-ענינים

סער נעיל מאַלקאָלם

זשענעווע (יט"א) ווי יט"א האָט שוין מיט־געטיילט, איז שוין זיכער, אַז אויפ׳ן אַמט פון הויך-קאָמיסאַר פאַר פּליטים-ענינים — אויפ׳ן אָרט פון צוריקגעטרעטענעם דזשעמס מאַקדאָנאַלד — וועט וואַהרשיינליך שוין אין די נאָהעסטע טעג נאָמינירט ווערען דער ענגלענדער סער נעיל מאַל־קאָלם.

גענעראַל מאַיאָר סער נעיל מאַלקאָלם איז אַלט 67 יאָהר. ער איז איצטפאָרזיצער פון קעניגליכען אינסטיטוט פאַר אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק. סער נעיל מאַלקאָלם איז אַ בעדייטענדער מיליטערמאַן. זיין בילדונג האָט ער בעקומען אין עטאָן און סענד־העֶרסט און דינט אין דער בריטישער אַרמעע זייט דאָס יאָהר 1889. אין 98–1897 האָט ער געדינט אין אינדיען און בעקומען הויכע אויסצייכנונגען. אַ יאָהר שפּעטער האָט ער פערנומען אַ הויכען מיליטע־רישען אַמט אין אוגאַנדאַ. אין דער דרום-אַפריקאַנער מלחמה אין 1900 איז ער געווען שווער פערוואונ־דעט. אין די יאָהרען 04–1903 איז ער געווען קאָמענ־דאַנט פון די בעוואָפנעטע קרעפטען אין ענגלישען סאָמאַלי-לאַנד. סער נעיל מאַלקאָלם האָט אין מיליי־טער דורכגעמאַכט די גאַנצע קאַמפּאַניע פון דער וועלט-מלחמה, בעת וועלכער ער האָט איוואַנסירט אויף גענעראַל-מאַיאָר. בעת דער מלחמה איז ער אויך פערוואונדעט געוואָרען. אין 1924 האָט ער זיך צוריקגעצויגען פון מיליטער.

זייט דאַמאָלס פערנעמט זיך סער נעיל מאַלקאָלם מיט שטודיען פון אינטערנאַציאָנאַלע אָנגעלעגענ־הייטען. ער איז קאָוואַלער פון פיל ענגלישע און אויס־לענדישע (פראַנצויזישע, איטאַליענישע, סערבישע א. אַ.ד.) אָרדערן. אין משך פון איניגע יאָהר איז גענעראַל מאַלקאָלם געווען דער רעדאַקטאָר פון דער מיליטערישער צייטשריפט „דהי סייענס אָו וואָר" ("קריגס-וויסענשאַפט").

(ווי בעקאַנט, האָט אויך דער פריהערדיגער הויך־קאָמיסאַר פאַר ענינים פון דייטשע פּליטים, דזשעמס מאַקדאָנאַלד, געהאַט פערנומען דעם אַמט פון פאָר־זיצער פון אַן אינסטיטוט פאַר דער פאָרשונג פון אינטערנאַציאָנאַלע אָנגעלעגענהייטען אין אַמעריקע).

ווי יט"א האָט שוין מיטגעטיילט, וועט דער נייער הויך-קאָמיסאַר פערנעמען זיין אַמט בלויז פּראָוויזאָריש — ביז דער סעפּטעמבער-סעסיע פון פעלקער-בונד פּלענום, וואָס וועט דאַרפען אָננעמען אַן ענדגילטיגען בעשלוס וועגען דער לעזונג פון דייטשע פּליטים-פּראָבלעם.

אונזער וואָרט

וועז קען מען רעכענען אויף ערפאָלג?

ס׳איז שוין פעסטגעשטעלט געוואָרען דער טער־מין פון צונויפרופען די גרויסע ווירטשאַפטליכע בעראַטונג. זי וועט פאָרקומען דעם 28 און 29 פעב־רואַר און דעם 1 און 2 מערץ. די צילען און אויפ־גאַבען, וועלכע די רעגירונג האָט געשטעלט דער ווירטשאַפטליכער בעראַטונג זענען זעהר גרויס. זיי נעהמען אַרום כמעט אַלע געביטען פון ווירטשאַפט־ליכען לעבען פון לאַנדווירטשאַפט, אינדוסטריע, האַנדעל און פינאַנסען, אין דער בעראַטונג וועלען אָנטיילנעהמען כמעט אַלע מיניסטאָרען, ווי אויך די פאָרשטעהער פון די פעראינטערעסירטע ווירטשאַפט־ליכע צווייגען און אויך בעדייטענדע עקאָנאָמיסטען, וועלכע די רעגירונג וועט איינלאַדען צו דער בע־ראַטונג, דאָס וועט זיין די איינציגע קאָנפערענץ, אין וועלכער ביי איין טיש וועלען זיצען די פאָר־שטעהער פון דער רעגירונג מיט די פאָרשטעהער פון דעם ווירטשאַפטליכען לעבען און וועלען זיך צוזאַ־מען בעראַטען וועגען די מיטלען וואָס דאַרפען אָנ־גענומען ווערען צו בעקעמפען די פאָלגען פון קריי־זיס אין פוילען.

מיר האַלטען, אַז דאָס צונויפרופען פון אַזאַ בע־ראַטונג וועט יעדענפאַלס זיין בעדייטענד פאַר׳ן ווירטשאַפטליכען לעבען. די גרויסע ווירטשאַפטליכע בעראַטונג וועט אונז געבען אַ דורכשניט פון די אינ־טערעסען אין אַלע צווייגען פון ווירטשאַפטליכען לעבען און וועט געבען די מעגליכקייט דער רעגירונג אַרויסצוציהען די מעטאָדען, וועלכע וועלען ליגען אויף דער ליניע פון די בעדערפעניסען פון דעם אַל־געמיינעם סאָציאַל - ווירטשאַפטליכען לעבען. דאָס וועט האָבען פיל צו זאָגען, ווייל איצט קומט יעדער ווירטשאַפטליכער צווייג און דערלאַנגט שפּעט אַזעל־כעס, וואָס האָט גראָד בעקעמפט דורך דעם אַנדערן ווירטשאַפטליכען צווייג.

אָבער מיר גערענקען איין זאַך, יעדע אַקציע צו פּרעגען צו אַ גלייכגעוויכט דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען אין לאַנד, פערלאַנגט רוה, אָרדנונג און גע־זיכערקייט. דער קאַמף געגען די פאָלגען פון קריזיס קען קיינמאָל נישט זיין ערפאָלגריך, ווען דאָס ווירט־שאַפטליכע לעבען וועט מורא האָבען אַדורכצופיה־רען די אָדער יענע טראַנזאַקציע צוליב דער אונזי־כערקייט, ווען די ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס וועלען דאָמינירט ווערען נאָר דורך העצע און וואַהנזיניגע אַגיטאַציע.

צי וועט זיך די גרויסע ווירטשאַפטליכע בעראַ־טונג אויך פערנעמען מיט דער פראַגע פון זיכערן דאָס לעבען און פערמעגען פון יודישען אינדוס־טריעלער, סוחר, האַנדווערקער און קליינהענדלער?

ד.

נויט פון 50 טויזענד יודען

געעפענט געווארען די קאנפערענץ פון די פוילישע יודען אין דייטשלאנד

בערלין, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז געעפענט געווארען די רייכס־קאנפע־רענץ פון די פוילישע יודען אין דייטשלאנד.

געעפענט די קאנפערענץ האט יצחק קא־רענפעלד. די רעדנער האבען גערעדט וועגען דער נויט פון די 50 טויזענד פוילישע יודען אין דייטש־לאנד.

די קאנפערענץ האט בעגריסט דער פוילישער קאנסול אין נאמען פון דער פוילישער רעגירונג.

בעגריסונגס־דעפעשען זענען ארויסגעשיקט גע־ווארען צום מלוכה־פרעזידענט פראפ. מאשטשיצקי און צו נחום סאקאלאוו.

ליקווידירט דעם קאנפליקט אין תל־אביבער עריה

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

דער קאנפליקט אין תל־אביב'ער שטאט־ראט איז ליקווידירט געווארען. דער וויצע־בירגערמייס־טער ריקה האט צוריקגעצויגען זיין רעזיגנאציע.

חמשה־עשר־פייערליכקייטען אין ארץ־ישראל

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

לכבוד חמשה־עשר, זענען פארגעקומען גרויסע פייערליכקייטען, אין וועלכע ס'האבען זיך בעטייליגט טויזענדער יודישע קינדער.

2־טער יודישער דעפוטאט אין גריכישען פארלאמענט פערלירט זיין מאנדאט

סאלאניקי (יט"א) אין צוזאמ־ווא־הלען, וואס זענען פארגעקומען אין אייגער פון סאלאני־קער פארשטעדט, האט פערלוירען זיין מאנדאט דער פריהער געוועהלטער יודישער דעפוטאט יצחק שאקי. דער געגנער־קאנדידאט האט בעקומען מיט 63 שטימען מעהר ווי שאקי. אין רעזולטאט פון די דאזיגע צוזאמ־וואהלען וועט די יודישע קהלה אין סאלאניקי זיין רעפרעזענטירט אין גריכישען פארלאמענט בלויז דורך איין יודישען דעפוטאט, אלבערט טשעניא.

מינ. פלאנדען מאכט אויפמערקזאם קעניג קארל אויף דער לאגע פון די יודען אין רומעניען

פאריז, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

ווי יט"א דערוואוסט זיך, האט דער פרעמיער פלאנדען אויפגענומען דעם רומענישען קעניג קארל, וועלכער וויילט איצט אין פאריז. דער פרעמיער האט אויפמערקזאם געמאכט דעם קעניג וועגען דער לאגע פון די יודען אין רומעניען.

דער רומענישער קעניג האט פערזיכערט, אז ער וועט זיך מיט דער פראגע פערנעמען.

די גרויסע ענגלישע בעוואפנונגען

אויף וועלכע ס'וועלען בעשטימט ווערען 300 מיליאן פונט

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.)

די גאנצע פרעסע רעדט ארום דעם נייעם בע־וואפנונגס־פראגראם, די סומע, וועלכע וועט בע־שטימט ווערען אויף דער נייער בעוואפנונג בע־טרעפט איבער 300 מיליאן פונט, וועלכע וועלען גענומען ווערען פון אן'אינערליכער הלואה. ס'וועלען געבויט ווערען 1200 עראפלאנען, 11 פאנצער־שיפען, 36 קרייצער־שיפען, 30 אונטערוואסער־שי־פען, 110 קאנטר־טארפעדא שיפען און טויזענדער פולעמיאטען, ס'וועלען צוגענומען ווערען 12.000 מאטארען און 2000 פליהער.

די סטודענטען פון אקספארד

געגען אנטייל פון גרויס־בריטאניען אין בערלינער אלימפיאדע

„דייטשלאנד האט אריינגעווארפען דעם ספארט אין פאליטישען מיסט“.

לאנדאן (יט"א). דער ארגאן פון די סטו־דענטען פון דער אקספארד־אוניווערזיטעט „איזיס“ האט אויפגענומען א קאמפאניע געגען אנטייל פון גרויס־בריטאניען אין דער פארשטעהענדער בער־לינער אלימפיאדע. אין לייט־ארטיקעל אין לעצטען נומער פון דעם וואכענבלאט ווערט געזאגט צווישען אנד.:

לויט געבעלס'ן, זענען די אלימפישע שפילען בלויז א פארשפיל צו אן'ערנסטערער פערמעסטונג אויפ'ן שלאכט־פעלד. ער איז פעראינטערעסירט, אז אויפ'ן שלאכט־פעלד זאל דייטשלאנד דערגרייכען איהר פולען יואוקס. מען האט געבראכען דאס נע־געבענע ווארט. דעם ספארט האט דייטשלאנד אונ־טערגעארדענט די בעדערפעגישען פון דער מלחמה. מען האט פון דער ספארט – אידעע געמאכט א פאליטישע פילאזאפיע. די טעאריע און פראק־טיק איז היינט שוין קלאר פאר דער גאנצער וועלט. דייטשלאנד האט אריינגעשלעפט דעם ספארט אין פאליטישען מיסט. אויב מיר זאלען זיך בעטייליגען אין אן'אלימפיאדע, וואס קומט פאר אין בערלין, וועט עס הייסען, אז מיר גיבען אונזער צושטימונג צו דעם דייטשען ווארט־ברוך און צו דער דייטשער פערמיסטיגונג פון ספארט. אונזער אויפגאבע איז קלאר. מיר מוזען לאזען הערען אונזער שטים פון פראטעסט פון דער ציוויליזאציע דורך פאגען זיך צו בעטייליגען אין דער בערלינער אלימפיאדע. מיר, מוזען ארויסציהען דעם ספארט פון דעם מיסט, אין וועלכען ד"ר געבעלס האט איהם אריינגעווארפען.

געמיינזאמע אקציע פון עגיפט[ען] סיריען און ארץ־ישראל

געגען אונרוהען אין די לענדער

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

ווי די אראבישע פרעסע ציילט מיט, וועלע[ן] רעגירונגען פון ארץ ישראל, סיריען און עגי[פטען] אנגעמען א געמיינזאמע אקציע געגען די אונר[והען] אין די דערמאנטע לענדער.

נאמינאציע פון מינ. קאן

זונטאג אויפגענומען אין פראנקר[ייך]

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

די נאמינאציע פון וויצע־מיניסטער קאן [...] פרעזעס פון באנק האלסקי איז זעהר גינסטיג [...] גענומען געווארען דורך דער פראנצויזישער פר[עסע] אלע צייטונגען ווידמען דער דאזיגער פראגע [...] סערע נאטיצען.

שווערע אויטא־קאטאסטראפ[ע] אין פאריז

מיט 9 מענשליכע קרבנות

פאריז, 9. (ספ. טעל.) אויף עק רע[...] גאס און סעוואס טאפאלער בולוואר האבען זיך [...] זאמענגעשטויסען 2 אויטאס און ארויפגעפאלען [...] טראטואר איין פערזאן איז דער'הרג'עט געווא[רען] 8 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

[D]r. med.
[H]ALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט.־ געשלעכ[ט] קראנקהייטען און מענער־שוועכע
פיעטריקאווער 10, טעל. [..]3-21
נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז [..]
זונטאג פון 10—1 בויטאג. אלע ארט אנאליז[ען]
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פר[..]
א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.

פאר גאל[..]
ביזשוטעריע
און לאמבארד־ סוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזדאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

סטארשי פעלדשער
[..]erszkowiczowa
וואוינט יעצט
זשעראמסקיעגא [..]
טעל. 206-05.

[.]. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספעציעל־ארצט פאר הויט, ווענער[..] און געשלעכטס־קראנקהייט[ען] קווארץ־לאמפ, — ראדיקאלע בעזי[..] פון איבריגע האר.
נעהמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med.
[.]ŻADZIEWICZ
ספעציאליסט פאר אוירען, נאז [..] און קעהלקאפ־קראנקהייט[ען]
[..]kowska 164, tel. 125-26.
נעמט אן פון 5—8 אוונט.

Dr. med.
[.]GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען קראנק[הייטען]
[A]ugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז [..] אונבעמיטעלטע— לעטשניצע [..]

וויכטיג פ[אר] פאבריקאנ[טען] און האנדווערק[ער] שווייסונג[..] מאשינען־טייל[ען] און רעפעראטו[ר]
פיהרט אויס [..] די מעכאנ[..] שלאס[ער]
י. רעדע[ר]
ליסטאפאדא 11
(רוג זאכאדני)

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!
קאמיסיאנס־לאגער
פון פערשידענע מארקען
מעבעל
נייע און גענוצטע בעקומט איהר
צו די ביליגסטע פרייזען נור בײַ
א. ווייצמאן,
שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00.
בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, נײַ־מאשינען, שרייב־מאשינען, פערצען א.ז.וו.

עלטסטער פעלדשער
ש. דרעש
לוטאמירסקא 4, טעל. 184-78.
נעמט אן פון 8-10 פרי, פון 1.30-4 נ"מ און פון 6-7 אוונד.

Dr. med
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע־ און פרויען־קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-20.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אוראלאג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האט בעגייט די אויפנאהמען.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

פערלאג ח. בזשאזא – ווארשא
נאר וואס דערשינען
י. י. זינגער
די ברידער אשכנזי
1־טער טייל (געבונדן) פרייז 3.50
II „ „ (קומענס אין הימל) 3.50
III „ „ (שפינוועב'ס) 3.50
אלע 3 בענדער צוזאמען 10.50 גילדן
הויפט־פערקויף:
Kult-Buch“ Warszawa.
אין לאדז צו בעקומען ביים פערטרעטער פון „קולט־ביך“ ה. זילבערבערג אין „קולטור־ליגע“, זאכאדניא 68, טעל. 191-[..] יעדען טאג פון 8 ביז 9 [..]

עפענטליכע אויפפאדערונג!
אזוי ווי עס האבען זיך פערשפרייט בערעטען מיט געפעלשטע עטיקעטען „Jotaha“ אימיטירענדיג מיין מארקע און ווערענדיג פערקויפט אין געהיים פאר מיינע
„JOTHA“
פאדער איך אויף די סוחרים צו בעזייטיגען די סחורה פון זייערע געשעפטען. מיט אכטונג
WYRÓB BERETÓW
I. J. HERSZENBAUM
Łódź, Piotrkowska 116.

געדענקט, שטשעשליווי
בײַ
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע ביליצער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
נערענטט פראנט II שטאק.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער מיטגליד און גרינדער פון פעראיין
נ"ע מלך אפמאן
צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מאנטאג, ד. 10 פעברואר 1936. 12 בייטאג פון טרויער־הויז קילינסקיעגא 28, ווערן אלע מיטגלידער אויפגעפאדערט צו קומען, כדי אפצוגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.
די פערוואלטונג
פון כוח־בטוזצר־פעראיין אין לאדז

אונזער מיטגעפיהל דער פאמיליע זאנענ־בערג צוליב'ן טויט פון זייער מאן און פאטער, אונזער געוועזענער מיטגליד און חבר
נ"ע יוסף בחום זאנענבערג
הכהן פון פאביאניץ
דריקט אויס און ווינשט זיי – גישט צו וויסען מעהר שוין פון קיין צער די פערוואלטונג
פון צייטונגס־פערשפרייטער־פעראיין אין לאדז. פאמארסקא 15.

לעזט און פערשפרייט
דעם נייעם
פאלקסבלאט

כעמיש־באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37
פיהרט אויס זאמפל. ערצטליכע אנאליזען.

DR. MED.
H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען־ קראנקהייטען
זגערזשער 15, טעל. 113-47
נעהמט אן פון 8.30 ביז 10 אינדערפריה און פון 4 ביז 8 אין אוונד.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעהמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אין אוונד
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען־ קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעהמט אן פון 4—8 אוונד.

הונדערטער איטאַליענישע באָמבעס

אויף דער אַביסינישער שטאָט דעסיע

...ריז, 9 (ספּ. טעל.)

...ספּעציעלער קאָרעספּאָנדענט פון האוואַס ... איבער דער אַביסינישער שטאָט דעסיע ... זיך היינט בעוויזען 7 איטאַליענישע אַעראָ־ ... וועלכע האָבן שטאַרק באָמבאַרדירט די ... אין פאַרלויף פון אַ האַלבער שעה, ס'זענען ... געוואָרפן געוואָרן אַ גרויסע צאָהל באָמבעס, ... זיך אָנגעצונדען די וועלדער אַרום דער ... וועלכע ברענען נאָך איצט. דער הויפּט־ציל פון דער באָמבאַרדירונג איז געווען דער קייזערלי־כער פּאַלאַץ, וועלכער געפינט זיך אין מיטען דער שטאָט.

דער נעגוס האָט זיך נישט בעהאַלטען פאַר די אַעראָפּלאַנען, נאָר האָט אַליין אָנגעפיהרט מיט דעם נשגען־אַטאַק.

* * *

פּאַריז, 9 (ספּ. טעל.)

די איטאַליענישע אַעראָפּלאַנען האָבן אַראָפּגע־וואָרפען אויף דער שטאָט דעסיע הונדערטער באָמ־בעס, די גאַנצע בעפעלקערונג איז אַנטלאָפען. ס'זע־נען פאַרהאַן פיל מענשליכע קרבנות.

* * *

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.)

דער קאָנסערוואַטיווער דעפּוטאַט אַרנאָלד ווילסאָן האָט פאַרעפענטליכט זיין געשפּרעך מיט מוסאָליני, וועלכער האָט ערקלערט, אַז ער איז גרייט אויף נייע שלום־אונטערהאַנדלונגען.

לעצטע דעפּעשען

טורין, 9 (ספּ. טעל.)

באַלד נאָך דער פאָרשטעלונג אין קעניגליכען טעאַטער איז אויסגעבראָכען אַ שׂרפה. דאָס טע־אַטער איז אינגאַנצען אָפּגעברענט געוואָרען. דאָס קעניגליכע טעאַטער איז געווען אַ פּראַכט־בנין, און שטעהט שוין פון יאָהר 1738.

מאָסקוואַ, 9 (ספּ. טעל.)

אין קוטאַאיס האָט דער גרוזינער באַקראַדזע געפייערט נעכטען דעם 136־טען געבורטס־טאָג.

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.)

נעכטען ביינאַכט האָט אויסגעבראָכען אַ גראַנ־דיעזע שׂרפה אין דער קינאָ־סטודיע אויף יואַל־סטריט. דאָס פייער האָט זיך פאַרשפּרייט מיט אַ געוואַלדיגער שנעליגקייט. אַלע פייערלעשער פון לאָנדאָן זענען געווען אויפ'ן אָרט. די שׂרפה האָט אָנגעמאַכט געוואַלדיגע חורבנות. דיי מענשליכע קרבנות זענען נישט פאַרהאַן. די מאַטעריעלע שאַ־דענס זענען נישט צו בערעכענען. 2000 אַרבייטער און בעאַמטע זענען געבליבען אָהן אַרבייט.

די סטודיע געהער צו דער „בריטיש נעשאַנאַל פּיקטורעס".

ערנסטע לאַגע אויפ'ן ווייטען מזרח

מיליטער־קאָנצענטראַציע אויף דער מאָנגאָלישער גרעניץ

...קין, 9 (ספּ. טעל.)

...נישען געגנשי און גאָנשי האָבן די קאָמוניס ... זייער טעטיגקייט און דראָהען אַריינ־ ... אין דער פּראָווינץ שאַנסי. די כינעזישע ... האָט גענומען צו הילף די יאַפּאַנער.

* * *

...קין, 9 (ספּ. טעל.)

אין די כינעזישע קרייזען געהען אַרום קלאַנ־ ... קאָנצענטראַציע פון סאָוויעטישען מילי־ ... אויף דער מאָנגאָליש־מאַנדזשורישער גרעניץ. ... כינעזישע קרייזען האַלטען, אַז די לאַגע איז ... ערנסטע.

* * *

...קיאָ, 9 (ספּ. טעל.)

...אַגענטור מעלדעט: גענ. סוגיאַמאַ, דער ... יאַפּאַנישען גענעראַל־שטאַב פאָהרט אַרויס ... מאַנדזשוריען, וואו ער וועט פאָרלעגען דער סאָוויעטישער רעגירונג פאָסטצושטעלען די גרע־ניצען צווישען די סאָוויעטען און מאַנדזשוריען, כדי אויסצומיידען מיספאַרשטענדנישען פערענץ איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף מאַי 1937.

גרויסע פאַרפלייצונג אין טערקיי

סטאַמבול, 9 (ספּ. טעל.)

אין פאַרשידענע ערטער פון טערקיי מאַכט די פאַרפלייצונג אומגעהייערע פאַרוויסטונגען. די מאַטעריעלע היזיקות זענען זעהר גרויס.

גענ. טוכאַטשעווסקי אין פּאַריז

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.)

דער סאָוויעטישער מאַרשאַל טוכאַטשעווסקי וועט אויף זיין צוריקוועג פון לאָנדאָן קיין מאָסקווא זיך אָפּשטעלען אויף צוויי טעג אין פּאַריז.

קאָראָנאַציע פון נייעם ענגלישן קעניג וועט פאָרקומען אין 1937

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.)

די פייערליכקייטען פון דער קאָראָנאַציע פון קעניג עדוואַרד דעם 8־טען און די אימפּעריאַלע קאָנ־

עסטרייכישער פּאָליציי־קאָמיסאַר

פאַרמשפּט אויף 2 יאָהר טורמע

ווין, 9 (ספּ. טעל.)

דער פּאָליציי־קאָמיסאַר פראַנץ זאַנלייטנער איז פאַרמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר טורמע פאַר ערטיילען די נאַצישע אָנפיהרער אין מינכען ידיעות וועגען דער היימווער, דער אָנגעקלאָגטער האָט זיך מודה געווען אין דער שולד.

נאָך די שאָסען אין דאַוואָס

וועלכע שטראָף דראָהט פראַנקפורטער'ן

...אָס שרייבט די ענגלישע פּרעסע" — דער טויט פון אַ „גענגסטער"

...נעווע (יט"א) דער שטראָף־קאָדעקס פון ... גרויבונדען, וואו עס וועט פאָרקומען דער ... פון דוד פראַנקפורטער, שטאַמט אויס דעם ... 1851 און האָט לויט זיין וואָרטלויט פאַר־ ... טויט־שטראָף פאַר מאָרד, היות אָבער ... קאַנטאָן גרויבונדען האָט נישט רעקורסירט ... דער רעוויזיע פון דער שווייצאַרישער בונדעס ... קאָנסטיטוציע פון יאָהר 1897, וואָס האָט אָפּגע־ ... טויט־שטראָף, איז דערמיט אויך אין דעם דאָ ... קאַנטאָן די טויט־שטראָף אָפּגעשאַפט געוואָרען. ... 88 פון שטראָף־קאָדעקס פון קאַנטאָן־גרויבונ־ ... אָן אַלס מינימום־שטראָף פאַר בעגעהען אַ ... 15 יאָהר תּפיסה. אַלגעמיין גילט דאָס דאָ־ ... שטראָף־מינימום בלויז דאַמאָלס, ווען עס ווערט ... פעסטגעשטעלט די אַבסאָלוטע פעהיגקייט פון פאַר־ ... צו בעגעהען אַ רעכטליכע האַנדלונג.

... גריכט, וואָס איז קאָמפּעטענט צו בע־ ... דעם פּראָצעס, האָט זיין זיץ־אָרט אין כור ... בעשטעהט פון 5 ריכטער, וואָס לויט דער גע־ ... פּראָצעדור מוזען זיי נישט זיין קיין יוריסטען, ... גריכט איז נישט סטאַביל, נאָר קומט ... ווען עס איז נויטיג. אויף עטליכע סעס־ ... היות עס דויערט נאָך די אונטער־ ... וועלכע דאַרף פעסטשטעלען, צי אין פאַל ... טרעטען נישט איין וועלכע־עס־איז ... קאָמפּליקאַציעס, וועט דער פּראָצעס נישט ... פאָרקומען פריהער ווי אַ דריי־פיר חדשים.

...אַנקפורטער ליידט פון קנאָכען־טובערקולאָז

און האָט נאָך מיט 4 יאָהר צוריק געמוזט דורכמאַכען אַ שווערע אָפּעראַציע.

לאָנדאָן (יט"א) די ענגלישע פּרעסע פאַרנעמט זיך זעהר פיל מיט'ן מאָרד אין דאַוואָס.

„ניוס־קראָניקל" שרייבט: „די באמת שוידער־ליכע קאָנסעקווענץ פון מאָרד איבער ד"ר גוסטלאָף איז די וואָהרשיינליכע ווירקונג זיינע אויף דער לאַגע פון די יודען, וואָס געפינען זיך נאָך אין דייטשלאַנד. עס איז שוין פריהער געווען גענוג שלעכט. דער מאָרד וועט אויפהויבען אַ פרישע כוואַליע פון שגעון און שנאה מצד די ערפינדערישע שונאים פון די יודען. און די יודען האָבן נישט ווער עס זאָל זיי פאַרטיידיגען, ווייל דער אַפּאַראַט פון דער מלוכה, וואָס וואָלט זיי געדאַרפט שיצען, איז בלויז אַן אינ־סטרומענט אין די הענד פון די יודישע שונאים".

דער „דיילי טעלעגראַף" וואָרענט דייטשלאַנד, אַז זי זאָל פון דעם פאַרברעך נישט מאַכען קיין אויס־רייד פאַר פּאָליטישע מאַסנאַמען, וואָס זאָלען נאָך מעהר פאַרטיפען דעם אונגליק פון די דייטשע יודען.

גלאַזגאָו־ניוס" שרייבט, אַז גוסטלאָף איז גע־שטאָרבען מיט'ן „טויט פון אַ גענגסטער". די צייטונג שרייבט: „מאָרד איז תמיד אונפאַרצייהליך, ווען מיר בעהאַנדלען אָבער די שולד פון דעם יונגען יוד, מוזען מיר גערענקען יונגען עטליכע זאַכען. גוסטלאָף איז געווען זעהר טעטיג אין דער שווייץ, און די בונדעס־רעגירונג האָט בעקומען פיל אָנקלאָגען געגען זיינע מעשׂים. עס זענען דאָ בעווייזען, אַז ער איז אין דער שווייץ געווען נישט בלויז דער פּאָליטישער שפּיאָן פון דייטשלאַנד פאַר פּאָליטישע אינפאָרמאַציעס, נאָר אַז ער איז אויך געווען דער אָרגאַניזאַטאָר פון די נאַצישע כאַפּער־באַנדעס. יו־דען און נישט־יודען, וואָס זענען געווען נישט ניחא די נאַצישע מאַכטהאָבער, פלעגט מען מיט דער הילף פון די דאָזיגע באַנדעס אַריבערשלעפּען איבער דער דייטשער גרעניץ. גוסטלאָף האָט געפיהרט אַ געפעהר־ליך שפּיל — און ער האָט פאַרשפּילט. אין דער טע־טיגקייט פון די ברוינע העמדלעך איז דאָ אַן עלע־מענט פון גענגסטעריזם—און גוסטלאָף איז גע־שטאָרבען מיט'ן טויט פון אַ „גענגסטער".

בערן, 9 (ספּ. טעל.)

דאָ איז פאָרגעקומען די לויה פון ערמאָרדעטען נאַצ.־סאָציאַליסט גוסטלאָף. מ'האָט געטראָגען קרענץ פון היטלער'ן, העס'ן ריבענטראָפּ און נאַצ.־סאָ־ציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס.

פּראָקלאַמירט די אַקציע פאַר'ן „קרן החלוץ המזרחי" אין לאָדז

(קאָמוניקאַט)

לויט אַ בעשלוס פון צ. ק. פון דער „תּורה ועבודה" בעוועגונג אין פּוילען, ווערט איצט אין גאַנץ פּוילען אַדורכגעפיהרט די אַקציע פאַר „קרן החלוץ המזרחי".

די אויפגאַבען פון דאָזיגען פאָנד זענען צו שטיצען די מזרחיסטישע הכשרה־בעוועגונג און פאַרזיכערן די רעליגיעזע עולים קיין ארץ־ישראל דורך געבען זיי אַ גייסטיגע און פיזישע הכשרה, און אַ דאַנק דעם „קרן החלוץ המזרחי" איז דער ניוואָ פון די הכשרה־קבוצים פון „מזרחי" שטאַרק בעשטיגען און זיי פאַרנעמען היינט אַנ־אָנגעזעהען אָרט אין דער אַלגעמיינער הכשרה־בעוועגונג אין פּוילען.

צו די אויפגאַבען פון דאָזיגען פאָנד געהערט אויך, דאָס געבען די נויטיגע הילף די רעליגיעזע אונבעמיטעלטע עולים, כדי זיי צו ערמעגליכען דאָס פאָהרען קיין ארץ־ישראל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, איז די וואָך פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון „מזרחי" אַ גרעסערע בעראַטונג, אין וועלכער עס האָבן זיך בעטייליגט פאָרטרעטער פון אַלע מזרחי־אָרגאַניזאַציעס און עס איז געשאַפען געוואָרען אַ פאַראייניגטער קאָ־מיטעט פון „מזרחי" און „תּורה ועבודה".

אינם קאָמיטעט זענען געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע ה"ה: י. ד. יאַמניק, מ. נאַכטשטערן (מזרחי), ב. דאַבזשינסקי, א. א. באָרנשטיין (בעלי מלאכה דתיים), מ. ש. קאָלבע, י. גאָלדהאַמער (צעירי מזרחי), מ. בערגער, ש. לוועל (החלוץ־המזרחי), צ. שטערן, א. מענדראָווסקאַ (בני עקיבא), ב. דאָמבעק, מ. ש. רובין (בית אברהם, פּיעטרי־קאָווער 18), א. אַבאָוויטש, ל. לאַנדה (בית אברהם, שרודמיעסקאַ 19), 4 ערטער זענען רעזערווירט געוואָרען פאַר „השומר הדתי" אין קיבוץ „מוהליבר".

דער קאָמיטעט האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: פּאָרזיצענדער — מאיר שמחה קאָלבע, וויצע־פּאָרזיצענדער — מנחם בער־גער, סעקרעטאַר — אברהם אהרן באָרנשטיין, גע־הילפס־סעקרעטאַר — צבי שטערן, קאַסיר — מנחם נאַכטשטערן.

בכדי אויפצוקלערען די בעדייטונג פון דאָ־זיגען פאָנד, האָבן נעכטען שבת גערעדט די קאָ־מיטעט מיטגלידער אין פאַרשידענע בתּי תּפלות, וואו עס זענען געפאַלען גרעסערע סומען לטובת דעם „קרן החלוץ המזרחי".

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלג. טעג!
פּרעכטיגער סעזאָן־פּראָגראַם:
I
פרייליכע זוזאַנא
שפּאַנענדער אינהאַלט! הערליכע אויס־שטאַטונג! אין דער הויפּט־ראָל:
LILJANA HARVEY
II. ערשטער גיגאַנטישער סאָוויעט. פילם
א.נ. אַ ווייב פאַר טויזענד רובל
אויסערגעוועהנליכער אינטערעסאַנטער אינהאַלט מיט דער שענסטער קאַו־קאַזער פרוי אין דער הויפּט־ראָל:
Tatjana Machmurjan
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

דעם וועלט פאַרבאַנד „מכבי".

צוליב דעם גרויסען אינטערעס וואָס עס האָבן אַרויסגערופען די ווינטער ספּאָרט פאַרמעסטונגען האָט דער צ.ק. פון מכבי פאַרבאַנד אין פּוילען זיך פאַרשטענדיגט מיט דעם רייזע ביוראָ „אָרביס" וועגען אָרגאַניזירען אַ גאַנצע רייזע אויספלוגען נאָך באַנ־סקאַ־ביסטריצאַ אויף גינסטיגע בעדינגונגען אויף דער צייט פון דער צווייטער ווינטער מכביאַדע.

אונזער ספּאָרט־רעפּרעזענטאַנץ אויף דער II־טער ווינטער מכביאַדע.

דער צענטראַל קאָמיטעט פון מכבי פאַרבאַנד אין פּוילען האָט שוין פעסטגעשטעלט די ספּאָרט רע־פּרעזענטאַנץ צו דער 2טער ווינטער מכביאַדע אין באַנסקאַ־ביסטריצאַ (טשעכיען) לויט פאָלגענדען צו־זאַמענשטעל: 1) וואַרענהויפּט ישראל, 2) שוואַרצ־באַרד בענאַ, 3) קאַץ טאָביאַש, 44) בעסנער ישאל, 5) ענקער מאַקס, 6) ענקערובנאַ רעגינאַ, 7) שיפּעל־דרין מוריצי און 8) שטראַהל עמיל.

חוץ דעם פאָהרט מיט דער פאַרבאַנדסקאָ־פּיטאַן פאַר נאַרטען ה' אינזש. ראָבערט אַבעלעס.

אַלס פיהרער פון דער רעפּרעזענטאַנץ איז בע־שטימט געוואָרען ה' דר. לעאָן מאַנגעל.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 10-טען פעברואַר

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטען, 7.20 ידיעות, 7.55 אינפאָרמאַציעס, 8 אודיציע פאַר שולען, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 פּליטען, 12.25 לייכטע מוזיק, 1 קאָנצערט פון יאַשע חפץ, 1.25 הויזווירטשאַפט, 1.30 לידער, 3.12 לאָדזער בערזע, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאַווער בערזע, 3.30 מוזיק פון פּליטען, 4.15 לייכ־טע מוזיק, 4.30 „אַ בריף" — לייכטער סקעטש, 4.45 „די יוגענד וועגען זיך", 5.15 אַ מינוט פּאָעזיע, 5.20 פּאַר־טעפּיאַן־קאָנצערט, 5.50 שמועס פון ד"ר חפץ פון ווילנע, 6 ניעוויאַדאָמסקי'ס לידער, 6.30 שמועס פאַר קינדער, 6.55 ווירטשאַפטליכער שמועס, 7.05 פּאָפּולערע מוזיק (פּליטען), 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.50 רעדע פון מיניסטער קוויאַטקאָווסקי וועגען יום־טוב, 8 רוסישע לידער, 8.25 סימפאָנישער קאָנ־צערט פון בודאַפּעשט, 9.30 אָוונד־ידיעות, 9.45 וועגען יום־טוב, 10.15 טאַנץ־מוזיק, 11.10 ידיעות, קאָמוניקאַ־טען, 11.15 טאַנץ־מוזיק.

ספּאָרט

דער פּוילישער יוד עהרליך וועלט־מייסטער אין פינג־פּאָנג

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.)

אין די פינאַלען אין די אינטערנאַציאָנאַלע זינג־פּאָנג פאַרמעסטונגען, וועלכע זענען פאָרגעקומען ביי 10 טויזענד צושויער האָט געזיגט דער פּוילי־שער רעפּרעזענטאַנט דער יוד עהרליך פון לעמבערג.

עהרליך האָט דאָס ערשטע מאָל צוגענומען ביי דעם אונגאַרער באַרנאַ די מייסטערשאַפט.

אינטערנאַצ. פוסבאָל־מעטש

טשעכיען — פראַנקרייך 0:3

פון וועלט־פאַרבאַנד „מכבי" אין פּוילען

אינסטרוקטאָרען קורסען אין קרע־מעניץ.

די עקזעקוטיווע פון לאָחוער קרייז פאַרבאַנד מכבי טיילט מיט אַז ס'ווערען נאָך אָנגענומען איינ־שרייבונגען אויף די קורסען פאַר נאַרטען אינסטרוק־טאָרען וועלכע הויבען זיך אָן דעם 15 פעברואַר אין קרעמעניץ.

די קורסען וועלען דויערן 2 וואָכען און וועלען קאָסטען צוזאַמען מיט קאָסט און וואוינונג 45 זל.

די אַטוילגעהמער פון די קורסען קענען געניסען אַ באַהן הנחה פון 82 פּראָצענט.

II־טע ווינטער ספּאָרט מכביאַדע אין באַנסקאַ־ביסטריצאַ.

אין משך פון 18 ביז דעם 24טען פעברואַר וועט אין באַנסקאַ ביסטריצאַ (טשעכיען) פאָרקומען די צווייטע ווינטער ספּאָרט מכביאַדע אָרגאַניזירט דורך

...וילישע רייזע־ביוראָ
„אָרביס"
אין לאָדז, פּעטריקאָווער 18
טעל. 249-33 און 249-40. מעוואַ.
...ליגסטע אויספלוגי קיין פּאַלעסטינע
אויף פּורים, פּסח
און לעוואַנטישע ירידן
ספּעציעלע רייזע־הנחות
אויספלוג קיין וויען ד. 27 פעבר. ...4 און 28 טעג. — פּרייז 95 זל.
איינשרייבונגען ביז'ן 21 פעברואַר.
אויפ'ן וועג פון צפון
אויף דער שיף "Batory"
...אויספלוג: באַרצעלאָנאַ, קאַסאַבלאַנקאַ, ליסאַבאָן. לאָנדאָן און גדיניע
...21/IV ביז'ן 11/V ד. י. פון 490 זל.
...אויספלוג קיין שפּאַניען און מאַיאָרקאַ פון 20/II ביז'ן 9/III
...בערלין, גענף, סט. מאָריץ, ניצאַ, ...באַרצעלאָנאַ, פּאַלמאַ אויף מאַיאָרק, שטראַס־..., דרעזדען, וואַרשאַ. פּרייז 950 זל.
אינדיווידועלע הנחה־פּעסער ...קיין עסטרייך און טשעכאָסלאָוואַקיי.
לופט־אויספלוגען קיין בערלין.
שיף־קאַרטען אויף אַלע ליניעס.
...־פּעסער קיין קראָקאָ און וואַראַכטע.

אייראפא זאל רעארגאניזירט ווערן

אויפ'ן יסוד פון געגנזייטיגער הילף

די אונטערהאנדלונגען פון לאנדאן און פאריז דערנעהנטערן זיך שוין צו קאנקרעטע רעזולטאטען. ווי מען אינפארמירט דעם „אי. ק. צ.״ פון פאריז געהט עס ביי די איצטיגע פערטראקטאציעס קודם כל אין דעם, אז ס'זאל צוגעגעבן ווערן א פראקטישען ווערט די פערפליכטונגען פון געגנזייטיגער הילף געגען א עווענטועלען אנגריפער, וואס איז ענטהאלטען נאר אין אלגעמיינע ווערטער אין ארטיקעל 16 פון פעלקער ליגע אפמאך, וועלכער בעשליסט צווישען אנדערעם: 1) איבעררייסען די האנדעלס און פינאנציעלע בעציהונגען מיט דער מלוכה, וועלכע וועט להיפוך צו די פערפליכטונגען, וואס זי האט גענומען אויף זיך, דערמיט, וואס זי געהערט צו דער פעלקער־ליגע, אנגעהויבען א מלחמה; 2) געבען צו דער דיספאזיציע פון דער פעלקער ליגע אלע מיליטערישע עפעקטען געגען דער אנגרייפענדער מלוכה; 3) געגנזייטיגע הילף געגען אנגרייפער אויפן ווירטשאפטליכען און פינאנציעלען געביט.

אלס אויסגאנגס־פונקט דינט אין דער הינזיכט די פראצעדור וואס איז אנגעווענדעט געווארען אין איצטיגען איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט.

מען דארף זיך דערמאהנען אז ערשט נאך לאנגע און שווערע אונטערהאנדלונגען איז ענגלאנד געלונגען צו בעקומען פון פראנקרייך א צוזאג פון צוזאמענארבייט אין פאל ווען די איטאליענער זאלען אטאקירען דעם בריטישען פלאט. וואס איז קאנצענטרירט אויפן מיטעללענדישען ים. עהנליכע פערשפרעכען האבען אויך אפגעגעבען יוגאסלאוויען, טערקיי און גריכענלאנד.

ביי די איצטיגע אונטערהאנדלונגען געהט עס וועגען דעם אז עס זאלען פרעציזירט ווערען די פערפליכטונגען פון געגנזייטיגער הילף געגען אנגרייפער לגבי יעדען פון די קאנפליקטען וואס דראהען צו ענטשטעהן אין פערשידענע פונקטען פון אייראפע. בכדי דאס צו דערגרייכען איז נישט גענוג צו רעדאגירען א גענויע ליסטע פון פערפליכטונגען וואס יעדער וועט אונטערשרייבען, און קיינער וועט נישט האלטען. מען דארף שאפען אין אייראפא — אזוי ארגומענטירט מען — א געהעריגע אטמאספערע און געהעריגע מאטעריעלע בעדינגונגען.

עס וואדפט זיך אין די אויגען אז דער אומיסטער בעדראהטער פונקט אין אייראפא איז דער קאמפלעקס מלוכות ביים דונאי, און בעזונדערס — עסטרייך. אונטערהאלטען ביים לעבען דורך איינשפריצונגען פון פרעמד קאפיטאל וואלט זי זיך געקענט שיצען געגען דער פערפלייצונג פון דייטשען נאציאנאל סאציאליזם אין פאל פון א גאראנטיע פון די מערב־מלוכות אדער — אין פאל ווען עס זאל פערווירקליכט ווערען א ענגע ווירטשאפטליכע און פאליטישע צוזאמענארבייט מיט דער קליינער קאאליציע, וואס איז פערבינדען דורך דער פערמיטלונג פון טשעכאסלאוואקיען מיט ראטען פערבאנד.

זייט איטאליען האט זיך אנגאזשירט אין א שווערע קאלאניאלע מלחמה האט זי אויפגעהערט צו זיין פאר דייטשלאנד די וואכנעדיגע וואך ביי דער גרעניץ, און צוליב דעם קליינעם חשק פון פראנקרייך און ענגלאנד זיך צו אנגאזשירען ביים דונאי בלייבט נישט איבער קיין אנדערער אויסוועג ווי צו רעאליזירען דעם פלאן פון פערבינדען עסטרייך מיט דעם טשעכאסלאוואקיש־רומעניש־יוגאסלאווישען בלאק דער ערשטער שריט אין דער ריכטונג איז געווען דער וויזיט פון עסטרייכישען קאנצלער שושניג אין פראג; דער צווייטער איז די אונטערהאנדלונגען פון פירשט שטארהעמבערג אין לאנדאן און פאריז, וועלכע, אויב זיי ליקווידירען נישט אינגאנצען„ לעגען זיי אפ אויף א אומבעשטימטע צייט דעם ענין פון די האבסבורגער.

עס זענען אין פאריז געמאכט געווארען אויך פרובען צו דערנעהנטערן בולגאריען צו דער באלקאנישער קאאליציע, דאס איז דער צווייטער פונקט פון די בעמיהונגען צו שאפען פראקטישע אפמאכען וואס זאלען מעגליך מאכען דאס אנווענדען דעם פרינציפ פון געגנזייטיגער הילף געגען אנגרייפער. עס האנדעלט זיך דא וועגען ליקווידירען די פערמעג־מען, וואס זענען אריינגעטראגען געווארען דורך דייטשלאנד.

עס איז אומעגליך פאראויסצוזעהן אין וואס פאר א מאס עס וועט מעגליך זיין אדורכצופיהרען די רעארגאניזאציע פון דעם קאמפלעקס מלוכות ביים דונאי און די באלקאן מלוכות וואס זאלען דינען אלס אלגעמיינער אריינפיהר פון דער רעארגאניזאציע פון שלום, וואס ווערט געפלאנט דורך פאריז, לאנדאן און מאסקווע. די פראנצויזיש־ענגלישע השפעות בעזונדערס ווען זיי געהען צוזאמען, זענען אויף די דאזיגע געביטען פון אייראפע געוואלדיג גרויס.

דער קארעספאנדענט פון „א. ק. צ.״ גיט נאך צו צו די דאזיגע בעטראכטונג פאלגענדע בעמערקונג:

„עס איז אויפמערקזאם צו מאכען, וואס פאר א בעדייטונג די צונעמענדיגע געשעהענישען וועלען האבען אויף דער פוילישער פאליטיק. דער פלאן פון געגנזייטיגער הילף געגען א עווענטועלען אנגרייפער, וואס ווערט איצט ארויסגערוקט דורך פאריז און לאנדאן האט געדינט אלס יסוד פון דעם בע… מזרח פאקט, מען וועט דארפען בעטראכטען … פאר א ראלע מיר וועלען שפילען אין סיסטע… קאלעקטיווע זיכערקייט, וואס ענטשטעהט אי…

פערזענליך דוכט זיך אונז — קוקענדיג … פון פאריזער אבסערוואציע פונקט, אז אויף … רעציזיע דארפען האבען א איינפלוס פאלגענד… סערוואציעס:

דער סיסטעם פון געגנזייטיגער הילף ענטש… די פוילישע אינטערעסען אונטערן בעדינג א… וועט געבען א ריקזיכטסלאזע גאראנטיע פון אוי… טען דעם שלום אויף אונזער אפשניט; אלזא א… ראנטיע געהען מיר נאך אין קאנקרעטע און די… פערפליכטונגען מצד פראנקרייך און ענגלאנד.

„קאלעקטיווע זיכערקייט וואלט אבער פא… לען געווען געפעהרליך ווען — ווי עס זאגען … ניגע ענגלישע אלוזיעס — זיי וואלטען געעפ… טיר דעם רעוויזיאניזם.

פלאן פון דער פאלקס־ווירטשאפט אין ראטען־רוסלאנד

אויפ'ן יאהר 1936

מאסקווע. אויף דער צווייטער סעסיע פון ווציק האט דער פארזיצער פון מלוכה־פלאן אין ראטען רוסלאנד ס. ב. קארפ רעפערירט דעם רעגירונגס פלאן פון דער פאלקסווירטשאפט און קולטור פארן יאהר 1936. דער רעפערענט האט צווישען אנד. געזאגט:

„אין 1936 יאהר וועט אויף דער טעריטאריע פון רספסר אויסגעארבייט ווערען אינדוסטריעלע פראדוקציע אויף א סומע פון 58 מיליארד רובעל, פון דער אלגעמיינער סומע קאפיטאלע אינוועסטיציעס אין דער פאלקסווירטשאפט און אין דער קולטור־בויאונג פונם פערבאנד, וואס בעטרעפט 32,4 מיליארד רובעל קומט אויס אויפן טייל פון רספסר איבער 23 מיליארד רובעל.

פון דער דאזיגער קאלאסאלער סומע וועט אויף דער ארטיגער ווירטשאפט און אויף דער קולטורעל־שטייגערישער בעדינונג פון דער בעפעלקערונג אויסגעגעבען ווערען אין 1936 יאהר 4 מיליארד 250 מיליאן רובעל אנשטאט די 2 מיליארד 156 מיליאן רובעל אין 1935 יאהר. אזוי ארום פערגרעסערט זיך די קאפיטאלע אינוועסטיציעס אין דער ארטיגער ווירטשאפט כמעט אין צוויי מאל.

אין 1936 יאהר וועט אויסגעבויט ווערען איבער 6,5 מיליאן קוואדראט מעטער נייע וואוינונגס שטעט, די אלגעמיינע סומע הוצאות אויף נייער וואוינונגס־בויאונג בעטרעפען 2 מיליארד 267 מיליאן רובעל, נישט רעכענענדיג די הונדערטער מיליאנען רובעל אויף הייזער־רעמאנט, סך־הכל איז אויף דער קאמונאלער בויאונג אין רספסר אסיגנירט געווארען אויפן 1936 יאהר 1 מיליארד 442 מיליאן רובעל. דערונטער 350 מיליאן רובעל — אויף רעקאנסטרואירען מאסקווע, העכער 200 מיליאן רובעל בעקומט לעניגראד, וואס טרעט צו טליך נאך מאסקווע צו א ראדיקאלער רעקאנסטרוקציע און פארבעסערונג פון דער שטאטישער ווירטשאפט. 350 מיליאן רובעל ווערט אסיגנירט אויף פארמעהרונג די בויאונג פון דער צווייטער ריי מעטראפאליטען. די איבעריגע מיטלען גייען אויף בויען נייע טראמווייען, וואסער־לייטונגען, בעדער, סאציאל־שטייגערישע אנשטאלטען אין אנדער שטעט און ראיאנען פון רספסר. אויסער דעם ווערען אויסגעטיילט 168 מיליאן רובעל פון די ארטיגע בודזשעטען אויף דער וואויל־איינארדנונג פון שטעט און שטאטישע ישובים — אויף בעפלאנצונג מיט גרינס, אויף ברוקירען, אויף איינארדנען טראטואר[ען] א.א.וו.

די קאפיטאלע אינוועסטיציעס פון 1936 יאהר אין דער ארטיגער ווירטשאפט ווערען קאנצענטרירט דערהויפט אויף אביעקטען, וואס דארפען געלאזען ווערען אין גאנג.

— בעזונדערס וואקסט אויס די קאפיטאלע אינוועסטיציעס אין דער ארטיגער ווירטשאפט פון די ווייטע קאנטען און געגענטען און נאציאנאלע אויטאנאמיעס, אזוי צום ביישפיל, וועלען די קאפיטאלע אינוועסטיציעס אין דער ארטיגער ווירטשאפט פון מערב־סיבירער קאנט בעטרעפען אין 1936 יאהר — 37 מיליאן רובעל, זיי ווערען פערגרעסערט כמעט אין 3 מאל אין פערגלייך מיטן 1935 יאהר. צענטראליגער נייע קאמונאלע אונטערנעהמונגען און שולען וועלען אויסגעבויט ווערען אין מערב סיביר, אין משך פון 1936 יאהר. אין מזרח סיביר וועלען די קאפיטאלע אינוועסטיציעס הייאהר בעטרעפען … מיליאן רובעל. אין דריטהאלבען מאל מעהר פון … אינוועסטיציעס אין בוריאט מאנגאליע, אין 1936 וועלען זיי בעטרעפען איבער 20 מיליאן רובעל. … לען אויסגעבויט ווערען הייזער פאר ספעציאלי… האטעלען, וואסער לייטונגען, נייע שולען, … רען א.א.וו. א קאלאסאלער וואוקס פון קאפ… אינוועסטיציעס ווערט אנגעמערקט אויך פאר … בירדזשאן, — פאר דער יונגער יודישער אויטאנ… געגענד. אין 1936 יאהר וועלען זיי בעטרעפ… מיליאן רובעל. אנשטאט די 12 מיליאן רובעל … איאהרען) דא וועלען בעדייטענדיגע סומען א… געבען ווערען אויף נייע שאסעי־וועגען, אויף … אקערען רוי־ערד, אויף אויסטריקענען זומפען … בויען נייע וואוינונג־שטח א.א.וו.

אריבערגעהענדיג צו די פראגען פון דער … גער אינדוסטריע, ווייזט דער פארטרעגער אז … ברוטא פראדוקציע פון דער ארטיגער אינדוס… לויט די פרייזען פון 1926־1927 יאהר און פון … געווערב־קאאפעראציע לויט די פרייזען פון … יאהר וועט אין 1936 יאהר בעטרעפען 15 מי… 700 מיליאן רובעל, אויסוואקסענדיג פאר 2 … כמעט אויף 5 מיליארד רובעל, פון דער אלגעמ… סומע ברוטא־פראדוקציע פון 15,7 מיליארד … קומט אויס אויפן טייל פון דער געווערב־קאאפעראציע איבער 7,9 מיליארד רובעל.

ווי גרויס עס איז די בעדייטונג פון דער ארט… אינדוסטריע אין דער פראדוקציע פון סחורות … מאסען־געברויך איז צו זעהן דערפון, וואס אין … יאהר דארף זי אויסארבייטען 177 מיליאן פ… קען און שקארפעטקעס, 32 מיליאן שטיק … טאוויש, ביי 30 מיליאן פאר שיך. אפרעמאנטיר… 40 מיליאן פאר שיך א.א.וו. פאר דער ארטיגער … דוסטריע איז אויך געשטעלט די אויפגאבע … מאל צו פערברייטערן דאס בעפרידיגען די בעד… נישען פון די קינדער פון שול עלטער, די פר… פון בלייפעדערס, העפטען, פענעס, רענצלעך … פערגרעסערט זיך הייאהר שארף, בעזונדערס … אויסגעארבייט ווערען אין צוויי מאל מעהר … ווי פאראיאהרען.

אין משך פון 1936 יאהר שטייט פאר א… רעקאנסטרוקציע פון פאוולאוואטשער … שען געווערב־ראיאן, וואו עס ווערען אויסגע… מעסער, נאפלען און אנד. מעטאלענע כלים. … פערוואנדעלט ווערען אין סאוויעטישען „…

אין דער פראדוקציע פון ביו־מאטעריאלען … די ארטיגע אינדוסטרי פערנעהמען איינע … הויפט ערטער.

אויף דער טעריטאריע פון רספסר. אין … 65 מיליאן העקטאר וועלדער פון ארטיגער … טונג, וועלכע קאנען געבען יערליך 88 מיליאן … מעטער געהילץ, אין 1936 יאהר ווערט אנגע… א פאטאנדערארבייטונג פון 70 מיליאן קוביק … געהילץ.

די פראגען פון סאוויעטישען האנדעל … די וויכטיגע פראגען פונם פאלקסווירטשאפט… פלאן פון 1936 יאהר, א בעזונדערע אויפמערק… קייט דארף אפגעגעבען ווערען דער קולטור… רינונג פונם געפרויבער, צום ערשטען יאנ… 1936 יאהר איז אין רספסר, געווען 190,5 … האנדעלס אונטערנעהמונגען, דערונטער 111 … אין דארף. די דאזיגע קאלאסאלע נעץ דארף … טער דער שטענדיגער אויפזיכט פון די סאוו… ארגאנען, ווייל פעהלערן איז דער ארבייט … האנדעלס אונטערנעהמונגען איז נאך פאר… פיל.

אין 1936 יאהר וועלען ברייט פאנאנד… קעלט ווערען די דעצענטראליזירטע פארב… כדי צו פערשנעלערן און פערבילינערן דע… אומזאץ. איז נויטיג אויסנוצען דעם טיק… פארט, וואס וועט געבען די מעגליכקייט … צו בעפרייען דעם אייזענבאהן טראנספארט … נע און נאהענטע טראנספארטירונגען.

לויטן פלאן פון 1936 יאהר ווערט … טיילט צו פערבעסערן דעם שטאטישען טראנ… עטליכע טויזנד אויטאמאביל לימוזינען פונם … אווטאזאוואד, אין פיל שטעט וועט צום ערש… איינגעפיהרט ווערען די טאקסאמאטארישע …

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

דאס קאלאניען־פראבלעם און איהר לעזונג

קיין איין מלוכה וועט נישט אפטרעטען קיין איין קוואדראט פון איהרע קאלאניעס

אין דער ענגלישער צייטשריפט „ספעקטאטאר״ איז פערעפענטליכט אן ארטיקעל וועגען דעם קאלאניאלען פראבלעם, צו. אנד. ווערט דארט געזאגט פאלגענדעס. אין סעפט. פון פאריגען יאהר האט סער סעמיועל האאר ערקלערט, אז זיין רעגירונג איז גרייט זיך צו בעטייליגען אין א קאלעקטיווען פרווב צו לעזען די פראגע פון רויה־שטאפען אויף א פראקטישען אופן, ווייל די דאזיגע פראגע רופט ארויס ביי מאנכע פעלקער בעאומרוהיגונג. סער סעמיועל האאר האט נאך צוגעגעבען, אז די דאזיגע פראגע דארף געלעזט ווערען, נאך איידער די קריגס־אטמאספערע האט נאך נישט אויף א געפעהרליכען אופן געלאזט קומען צו אן אויסברוך פון די ליידענשאפטען.

די אויספיהרונגען פון דעמאלסדיגען מלוכה־סעקרעטאר האבען בעדייטעט דעם לעצטען פרווב צו לעזען די קאלאניאלע פראגע אויף א פרידליכען און ווירטשאפטליכען אופן. דער פארשלאג האט אבער נישט געהאט קיין ערפאלג. איטאליען האט זיך באלד אריינגעווארפען אין דער אביסינישער אוואנטורע און די דייטשע קאלאניאל־פאדערונגען ווערען פון וואך צו וואך אלץ אויפדרינגליכער.

אין שייכות מיט דעם קאלאניאל־פראבלעם האט די „טיימס״ פערעפענטליכט א לענגערע אפהאנדלונג פון לארד לוגארד, וועלכער ווערט בעטראכט אלס קאלאניאלער פאכמאן פון ערשטער ראנג. די דאזיגע אפהאנדלונג איז אינטערעסאנט דערמיט, וואס זי מאכט א גרינדליכען סוף מיט די דייטשע און איטאליענישע אילוזיעס וועגען קאלאניעס, וואס מצד געוויסע ענגלישע קרייזען זענען זיי געמאכט געווארען. דאס אומגליק פון דער איצטיגער אייראפעאישער פאליטיק אין דער מאנגעל אין אמת דיפלאמאטען רעדען וועגען א פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד און ווייסען דערביי גאנץ גענוי, אז א פערשטענדיגונג מיט נאצי־דייטשלאנד איז אויסגעשלאסען. מען רעדט וועגען א „גרויסער רעוויזיע פון דער קאלאניאל־פראגע״ און מען ווייסט גאנץ גענוי, אז אזעלכע צוזאגען קענען געמאכט ווערען נאר אויפ'ן פאפיר. דער פרווב צו געפינען דעם אמת אין דעם מבול פון פראזען מאכט לארד לוגארד און שוין דעריבער זענען זיינע אויספיהרונגען אינטערעסאנט.

אין דער דייטשער און איטאליענישער קאלאניאל־פראפאגאנדע שפילען צוויי פאקטארען די הויפט־ראלען: פאלק אהן לאנד און רויה־שטאפען. ווי זעהט אויס מיט דער ערשטער פראגע?

פון די אויספיהרונגען פון לארד לוגארד איז קלאר צו זעהן, אז ענגלאנד האט נישט בדעה אפצוטרעטען קיין איין קוואדראט־מעטער פון זיינע קאלאניעס אדער דאמיניומס. „די קאלאניען, דאמיניומס ווי אויך די מאנדאט־לענדער״ ערקלערט די „טיימס״, — זענען די בעשטאנד־טיילען פון דער בריטישער מלוכה. זיי קענען נישט ארויסגעריסען ווערען און וועגען זייער פערטיילונג קענען נישט פארקומען קיין שום אונטערהאנדלונגען. קיין שום רעגירונג וועט נישט נעהמען אויף זיך קיין פעראנטווארטליכקייט פאר'ן פארלאמענט און ווען מען זאל אפילו נעמען אין בעטראכט, ווי עס זאגט לארד לוגארד, די פראגע פון זעלבסטבעשטימונגס־רעכט פון די קאלאניאל־פעלקער, קענען נישט איטאליען, צוליב איהר איבערפאל אויף דער שווארצער בעפעלקערונג פון אביסיניען, און אויך נישט דייטשלאנד מיט איהר ראסען־משוגעת, רעכענען אויף וועלכען עס איז ערפאלג. און דאס וואס עס איז ריכטיג פאר ענגלאנד, איז אויך ריכטיג פאר פראנקרייך און די אנדערע קאלאניאלע מלוכות, ווי בעלגיען אדער פארטוגאל. אדער אפשר וויל מען די אפעטיטען פון די „גרויסע״ בעפרידיגען דורך דעם וואס מען וועט מקריב זיין די „קליינע״? דער דאזיגער געדאנק, וועלכער האט ווי עס שיינט זיך בעוועגט אין איניגע דייטשע מוחות, — וועגען פונאנדערטיילען די פארטוגאלישע קאלאניעס — וואלט געשטאנען אין א סתירה צו דער פרימיטיווסטער גערעכטיגקייט.

וואס שייך אפריקא איז דאס ווארט „פאלק אהן לאנד״ נאר א שלאג־ווארט. די האפנונגען צו קאלאניזירען אייראפעאישע מאסען אין אפריקא זענען לויט לארד לוגארד'ס מיינונג פוסטע פאנטאזיעס. ווען מען נעהמט אין אכט, אז נאך פופציג־יעהריגער איטאליענישער קאלאניזאטארישער טעטיגקייט אין דער 2000־קוואדראט־מיילען גרויסער קאלאניע עריטרעא האבען זיך איינגעארדענט גאנצע 400 אייראפעער, דערפון נאר 85 אין דער לאנדווירטשאפט זאגט עס שוין גאנץ גענוג וועגן דער מעגליכקייט פון אייראפעאישער קאלאניזאציע. נעהמט מען נאך אין בעטראכט, אז גרויסע טיילען פון אפריקא זענען צוליב קלימאטישע בעדינגונגען, אומבעוואוינבאר, מוז מען קומען צו דער מסקנה, אז דער אפריקאנישער ערד־טייל איז נישט אזוי שווער בעוואוינט, ווי מען שטעלט זיך פאר. א חוץ דעם איז די קאלאניזאציע פון ווייסע אין אפריקא אויסערגעוועהנליך קאסטשפיליג. און נישט דייטשלאנד און נישט איטאליען האבען די נויטיגע מיטלען דערצו.

ווייטער פיהרט לארד לוגארד אויס, אז וואס שייך די רויה־שטאפען איז נישט קיין פראגע פון קאלאניעס. ווייל נישט עס פעהלען רויה־שטאפען און עס הערשט אויך נישט אין קיין שום קאלאניע קיין ארויספיהר־פערבאט אויף רויה־שטאפען. עס איז נישטקיין פראגע פון מאנגעל אדער שלעכטער פערטיילונג פון רויה־שטאפען אונטער וועלכע דייטשלאנד און איטאליען ליידען, נאר א פראגע פון געלד און דעוויזען־בעגרענצונגען. אפילו ווען דייטשלאנד וואלט געהאט א קאלאניע וואלט זי פאר די רויה־שטאפען געמוזט בעצאהלען פונקט אזוי ווי איצט. די צייטען, ווען עס זענען געגאנגען שיפען מיט גאלד און זילבער פון מעקסיקא קיין שפאניען אדער ווען די קאלאניזאטארען האבען פאר גלאז, פערל אדער שטאהל־סחורות געקויפט גאלד אדער עלעפאנט־ביין, זענען שוין אדורך. היינט ווערט אפילו אין די פערווארפענסטע ווינקעלעך פון אפריקא פונקט אזוי גענוי קאלקולירט אויף פונטען און דאלארען ווי אין ליווערפול אדער ניו־יארק.

נעמט מען צוזאמען דאס אלץ, וואס לארד לוגארד האט געזאגט אין א פאר ווערטער דאן איז דער זין פאלגענדער: עס איז נישט פאראן קיין מעגליכקייט פון א רעוויזיע פון דער קאלאניאלער פראגע, ווייל קיין איין קאלאניאלע מלוכה וועט נישט מוותר זיין אפילו אויף א קוואדראט מעטער פון איהר געביט. וואס שייך דעם מאנגעל אין רויהשטאפען, איז עס אויך נאר א פראגע פון דער פעראנטווארטונג פון די רויה־שטאף בעדערפטיגע לענדער. ווען די דאזיגע לענדער וואלטען אנשטאט זיך אריינצולאזען אין משוגענע מיליטערישע אוואנטורעס אדער צו שטיצען זייערע בעוואפנונגען געמאכט בעסער אין ארדנונג זייערע וואלוטעס וואלט די וועלט נישט געקענט קיין רויה־שטאף פראבלעמען.

לאגע אין ארץ=ישראל איז איצט זעהר אנ'ערנסטע

א פרייע, אומגעשטערטע איינוואנדערונג איז דער איינציגער מיטעל קעגן א דעפרעסיע

פון זרובבל

אין ארץ-ישראל פארהאן א קריזיס? איז דיס די ארבייטסלאזע ארמעע אין פאלעסטינע, און די איז דא אנ'אויסזיכט, אז זי זאל זיך פער-קלענערן אין דער נאהענטסטער צייט? ווי האלט עס מיט דער איינוואנדערונג? וועלען אין די נא-ענטסטע חדשים אויפגענומען ווערען נייע איינ-וואנדערער, און צי וועט פאר זיי זיין ארבייט, אויב עס איז שוין פארהאן אנ'אייגענע ארמעע ארבייטסלאזע?

די און ענליכע פראגען ווערען איצט געשטעלט פון אלע זייטען, סיי פון פיינט און אפילו פון פריינד.

עס האט זיך עפעס איינגעבראכען אין דעם לאנד, וועלכער האט זיך אויסגעפארמירט אין די פון די לעצטע עטליכע יאהר בנוגע דער ענט-וויקלונג פון פאלעסטינע. אט נאר-וואס האט ארץ-ישראל ארויסגערופען אלגעמיינע בעוואונדערונג, צענדליגער טויזענדער האבען געחלומ'ט וועגען איבערקומען אין דעם לאנד פון „פראספעריטי“, וואס האט זיך פלוצים אויפגעהויבען ווי א צויבער-אינזעל איבער דעם וואסער פון דעם שוימענדיגען ים פונ'ם קאפיטאליסטישען קריזיס אין דער גארער וועלט. אט נאר-וואס האבען צענד-ליגער טויזענדער אפגעשלאגען די שוועלען פון פאלעסטינע-אמטען אין די פערשידענע לענדער, כדי ארויסצוקריגען דעם סערטיפיקאט, וואס עפענט די טויערען פונ'ם געבענשטען לאנד, וואו עס ווארטען די אוממעגליכסטע מעגליכקייטען פאר איינ-ארדנען זיך און מאכען א לעבען בעסער ווי אין גליגען „גאלדענעם לאנד“. און מיטאמאל האט זיך אנגערוקט א וואלקען פון אומרוה און א'מצוטרוי: מ'ווארט אפ מיט אומגעדולד יעדע ידיעה, וואס קומט פון פאלעסטינע, און מ'איז זי בודק, וואס זי ענטהאלט אין זיך: די אויפגעבליהטע האפנונג אדער די צערונענע אילוזיע.

עס האט גענומען א געוויסע צייט, ביז די ציוניסטישע קרייזען האבען אנגעהויבען זאגען, אויב אפילו מיט א האלבען מויל, אז ארץ-ישראל מערקט זיך א דעפרעסיע, אז עס זענען פארהאן ארבייטסלאזע. מען האט געמיינט, עס וועט איינס צוויי דורכגעהן, און מען וועט אין דער וועלט גארנישט דעריוויסען דערפון.

נישט קיין ספעציפישער לאקאלער מאטיוו איז געווען די סיבה פון דער דעפרעסיע. די געפאהר פון א מלחמה, וואס האט ביין ארויסגעקוקט פון דעם פלוצים אויפגעוויכטען סיכסוך צווישען איטאליע און אביסיניע, — אט די געפאהר פון א וועלט-שרפה האט זיך גלייך פערצויגען, ווי א שווארצע כמארע, איבער'ן קלארען פאלעס-טינער הימעל. און נאך איידער וואס-ווען האט זיך געכאפען א בהלה.

אנדערש ווי בהלה האט מען עס נישט געקאנט רופען. סיי אין די אראבישע און פונקט אזוי אין די יודישע קרייזען האט מען זיך איבערגעשראקען פאר'ן אויסברוך פון א וועלט-מלחמה, אין וועלכער פאלעסטינא וועט אומבעדינגט איינגעצויגען ווער-ען. אראבער האבען זיך גענומען בעזארגען מיט לעבענס-פראדוקטען, מיט מעהל, מיט צוקער און מיט אנדערע ארטיקלען, וואס זענען איבערגעגוג אנ-געזאמעלט אין לאנד. אין די געגענטען פון די יודישע קאלאניעס, אין גליל התחתון, און ווייטען זענען אראפגעקומען אראבישע סוחרים פון חאו, ת"ל כרם און אפגעקויפט די גאנצע תבואה, הגם זיי האבען נישט געצאהלט קיין עק-סטרע פרייזען. אבער בלויז אין דעם איינקויפען זאפאסען האט זיך שוין געפיהלט א פאניק.

און ווען אלע יודישע בענק האבען אויפגע-הערט דיסקאנטירען וועקסלען און איינגעשרומפען טאקע איינגאנצען אפגעשטעלט די קרעדיטען צו זייערע שטענדיגע, זיכערע קליענטען, האט מען דאס דערשפירט, און די בהלה האט זיך א געלאזט שפאנען איבער שטאט און דארף. עס האט גלייך געטראפען דער בוי-בראנזשע, דער ווינטיגסטער נערוו פון דער שטאטישער ארבייט. פון דאנען האט זיך עס איבערגעווארפען אין אנדערע צווייגען.

קיינער האט נישט געוואוסט, פארוואס און וואנען דאס האט זיך גענומען. אבער אזוי איז געשעהן. מען האט זיך אפגעהאלטען פון בויען, הגם עס איז געווען א נויטיגקייט אין נייע דירות, און עס איז געווען געלד, מזומן, איבער-גענוג אין די בענק.

היינט צו-טאג זענען אין פאלעסטינע פארהאן פיר-פינף טויזענד ארבייטסלאזע. עס קאן גראד צוקומען נאך א געוויסע צאל, אויב די שטימונג זאל אנהאלטען ווייטער. איך זאג די „שטימונג“ ווייל די שטימונג איז אין דעם פרט דעציזירענדיג. די „פראספעריטי“ אין ארץ-ישראל איז געקומען אומפערהאפט און אומדערווארטעטערהייט אפילו פאר ווייטזיכטיגע ציוניסטען. דארט האט געשפילט די גרעסטע און ענטשידענסטע ראלע דער אויסגעבראכענער קריזיס אין אלע קאפיטאליסטישע לענדער. דער אויפקום פון פאשיזם האט פערשטארקט די אנטיסעמיטישע בעוועגונג, און יודען האבען זיך גענומען ראטעווען מיט דעם איבערגעבליבענעם פערמעגען קיין ארץ-ישראל. ווען נישט דער קריזיס, וואלט ארץ-ישראל בשום אופן נישט אויפגענומען מיטאמאל אזא ריזיגע צאל יודישע איינוואנדערער און אזא גרויסע סכום מזומן קאפיטאל. אט די סיבה האט נישט אויפגעהערט אויך ביים היינטיגען טאג. פערקעהרט, זי איז פערשארפט געווארען. נישט נאר איז אין היטלער-דייטשלאנד געווארען נאך ערגער די לאגע פון די יודען, נאר עס זענען צוגעקומען די פאגראמען און עקסצעסען אין פוילען און אין רומעניען, די פאליטיק לגבי די פרעמדע סוחרים און בעל-מלאכות אין פראנקרייך, וואס דאס אלץ צוזאמענגענומען מוז בעוועגען אויך איצט גרעסערע מאסען יודישע פאלקס מענשען און עלע-מענטען פון דער יודישער מיטעל-און קליין-בורזשואזיע צו ווענדען זייערע אויגען קיין פאלע-סטינע.

ס'איז דעריבער נישטא קיין מאטיוו, פארוואס שוין איצט זאל אין פאלעסטינע אויסברעכען א בע-זונדערער קריזיס, פארוואס דארט זאל ווירקליך אויפהערען די בוי-בעוועגונג, און אין שייכות מיט איהר זאלען איינשרומפען אלע אנדערע ארבייטען און מסחרים.

ס'קאן זיך אויסלאזען דערמיט, אז די שפעקו-לאציע מיט באדען זאל אויפהערען, עס זאל אויפ-הערען דער שענדליכער פאסעק (הויט-שינדערישע פרייזען) אויף דירות. דאס וואלט גאר געווען א גליק פאר'ן לאנד און זיינע איינוואוינער.

נישטא קיין סיבה פאר א קריזיס איצט אין פא-לעסטינע, אויב נישט די מורא פון די בעזיצענדיגע, זיי זאלען חלילה האבען קלענערע פראפיטען. אגב, מען מוז נעמען אין אכט, אז די פאלעסטינער רע-גירונג האט זיך צו בערימען מיט אנ'עודף פון העכער זעקס מיליאן פונט שטערלינג אין איהר בודזשעט פאר איין יאהר. האט דאך אזא רעגירונג די פליכט אט די סומע נישט ארויסצופיהרען פון לאנד, נאר אינוועסטירען זי אין נוצליכע און דרינ-גענד נויטיגע אונטערנעהמונגען אינ'ם לאנד גופא. א סומע פון העכער זעקס מיליאן פונט שטערלינג קאן שאפען גענוג ארבייטס-מעגליכקייטען פאר א ריזיגער צאל ארבייטער. אין די שטאט-ראטען, די מוניציפאליטעטען אין לאנד, קודם כל טאקע אין תל-אביב גופא, נישקשה, זיי האבען פון דער בע-פעלקערונג גענומען גענוג שטייערען, און זיי האבען נישט נאר דעם חוב, נאר אויך די מעגליכקייט צו געבען ארבייט פאר טויזענטער ארבייטער, זיי זאלען נישט זיין ארבייטסלאז.

דערווייל זעהט מען נישט אזא איניציאטיוו, נישט מצד דער רעגירונג און נישט מצד דער מו-ניציפאליטעט. פערשטעהט זיך, אז אלס רעזולטאט פון אזא פאליטיק קאן גראד ווייטער אנהאלטען דער קריזיס, און די לאגע אין לאנד קאן זיך פערערגערען.

פון דעם ביז אהער געזאגטען איז קלאר, אז אין ארץ-ישראל איז פארהאן גענוג ארט פאר נייע איינוואנדערער, אויב עס וועט געפיהרט ווע-רען די ריכטיגע פאליטיק. פארהאן צו רעאליזירען גרויסע אונטערנעהמונגען אויפ'ן דארף, סיי אין די נייע פונקטען, וועלכע דארפען ערשט בעזעצט ווערען. דארט זענען דא אויסזיכטען פאר עטליכע טויזענד מענשען.

די געשיכטע פון ארץ-ישראל אין די לעצטע יאהרען האט געלערנט, אז די נייע איינוואנדערונג, נישט זי פערמינערט, נאר זי פערגרעסערט די אר-בייטס-מעגליכקייטען, זי שאפט נייע געביטען און געלעגענהייטען פאר ארבייט.

ס'איז דעריבער פערשטענדליך, פארוואס גלייכ-צייטיג מיט דעם קאמף, וואס דארף צילען צו קריגען ארבייט פאר די ארבייטסלאזע, מוז ארויסגערוקט ווערען די פאדערונג צו עפענען די טויערען פון לאנד פאר נייע איינוואנדערער. ס'איז בשום אופן נישט צו זעהען דא קיין סתירה, אדרבה, איינס דארף געגומען ווערען מיט'ן צווייטען.

פאלעסטינא איז א לאנד, וואס איז אנגעוויזען אין איהר ענטוויקלונג אויף דער איינוואנדערונג. סיי פון ארבייט און סיי פון קאפיטאל. דער איצטיגער אפגעשוואכטער טעמפ פון דער ענטוויקלונג איז נישט געקומען, ווידעראמאל, פון אינעווייניגסטע סיבות, נאר פון דרויסענדיגע. עס מיינט דעריבער, אז עס איז נישטא וואס מורא צו האבען פאר א קריזיס אין דער נאהענטסטער צייט. דערווייל איז פאראויסצוזעהען א כסדר'דיגע ענטוויקלונג. גע-וויס וועט קומען א קריזיס אין ארץ-ישראל. פונקט ווי ער איז געקומען אין אלע אנדערע לענדער פון קאפיטאליסטישער ווירטשאפט. דערצו מוז מען זיך גרייטען. דערויף מוז מען זיך אריענטירען. אבער פונקט ווי יעדעס אנדער לאנד, וואו עס קומט דער קריזיס פון קאפיטאליזם, ווערט עס צוליב דעם נישט פסול און באנקראט; עס ווערט נאר דערוויזען, אז דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט-סיסטעם טויג נישט, אבער דאס לאנד, פאר זיך, טויג יא — פונקט אזוי וועט דער שפעטערדיגער קריזיס אין פאלעסטינע דינען אלס בעוויז, אז דער קאפיטא-ליסטישער סיסטעם דארט טויג נישט. אבער פא-לעסטינע אליין, פאר זיך, האט שוין אויה ביז איצט בעוויזען, אז זי טויג.

דארף מען נישט שפילען קיין שטרויס-פויגל-פאליטיק און אויסבעהאלטען פון וועמען די איצ-טיגע שווערע סיטואציע אין ארץ-ישראל. [illegible] זעט זיך טיי-ווי נישט האלטען. פיל קליגער וועט זיין, ווען מען וועט דעם פאקט אנערקענען און זיך ווענדען צו אנ'אנדער פאליטיק, וועלכע זאל ענ-דערען די פאקטען. די אביעקטיווע ענטוויקלונגס-כחות פון פאלעסטינע פיהרען נישט צו קיין קריזיס היינט-צו-טאג.

מוז מען אויפנעמען דעם קאמף קעגען אלע יענע עלעמענטען, וואס רופען ארויס א פאניק, וואס שטעלען זיך נישט אקעגען דער בהלה. מיט א געזונטער פאליטיק פון די בענק, פון די מוני-ציפאליטעטען און פון דער רעגירונג — וועט פא-לעסטינע ווייטער נאך פאר א לאנגער צייט דינען ווי דער איינציגער גרויסער צענטער פאר יודישער מאסען-איינוואנדערונג, וואו עס זענען דא אלע אויסזיכטען און געלעגענהייטען פאר אומשיכטונג און פראדוקטיווירונג.

טראגעדיע אין געריכטס=זאל

א קרבן פון דער דייטשער „גערעכטיגקייט“

יודישער אדוואקאט — בעליידיגט אלס מענש און יוד — בעגעהט זעלבסטמארד אין געריכט

בערלין. (יט"א) אין יודישע צייטונגען אין דייטשלאנד האט זיך בעוויזען פאלגענדער נעקראלאג: „נאך א לעבען, וואס האט געוואוסט בלויז פון ארבייט, ליבע און גוטע מעשים האט מיין מאן, אדוואקאט ד"ר ערנסט פילס, זיך געזעגנט מיט דער וועלט אין זיין 60-טען לעבענס-יאהר.“

היינטער דעם קורצען נעקראלאג איז בעהאל-טען די שוידערליכע טראגעדיע פון א יוד און מענש אין היינטיגען דייטשלאנד.

אדוו. ערנסט פילס איז נישט געשטארבען מיט זיין נאטירליכען טויט. ער איז בעגאנגען זעלבסט-מארד אין גאנץ אויסטערלישע אומשטענדען. קיין שום צייטונג אין דייטשלאנד האט וועגען די אומ-שטענדען פון ערנסט פילס'עס טויט נישט מיטגע-טיילט, און נאטירליך, האבען עס יודישע צייטונ-גען אודאי נישט געוואגט צו טון.

ערנסט פילס איז געווען איינ'ער פון די אנגע-זעהענסטע אדוואקאטען אין מאגדעבורג. אלס פראנט קעמפער און אדוואקאט, וואס האט פראקטיצירט נאך פאר דער וועלט-מלחמה, האט ער אויך אונ-טער'ן היטלער-רעזשים געמעגט פארטזעצען זיין בערופס-ארבייט.

מיט א קורצער צייט צוריק איז ערנסט פילס אויסגעטרעטען אין א מאגדעבורגער געריכט אלס פערטיידיגער אין א ציוויל-פראצעס, אין וועלכען דער קלאגענדער צד איז געווען פערטרעטען דורך אנ'ארישען אדוואקאט, א בעקאנטען פיהרער פון דער לאקאלער ארגאניזאציע פון דער נאצי-פארטיי אין מאגדעבורג. דער גאנג פון פראצעס איז גע-ווען אזא, דאס עס איז געווען פאראויסצוזעהען א נצחון פון דעם צד, וועלכען עס האט פערטיידיגט דער יודישער אדוואקאט פליס. זעהענדיג, אז זיין קליענט פערשפילט דעם פראצעס, האט דער נאצי-אדוואקאט, אנשטאט צו ענטפערען מעריטאריש אויף דעם הויפט-ארגומענט פון יודישען אדוואקאט, זיך ארויסגעדרעהט פון דער רעפליק מיט דער ער-קלערונג, דאס ער האלט פאר נידעריגער פון זיין כבוד צו פערהערען זיך מיט א יוד, ער מיינט נעמ-ליך, אז די יודען זענען אפילו ערגער ווי די נעגערס א. א. וו. אין דעם גייסט.

פליס האט געגען דעם נאצי-אדוואקאט אריינ-געטראגען אנ'אנקלאגע אין געריכט פאר עהרע-פערלעצונג.

דער פראצעס איז פארגעקומען אין איינעם פון די מאגדעבורגער געריכטען. דאס געריכט האט זיך אבער געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז דער נאצי-אדוואקאט איז קיין שום בעליידיגונג לגבי אדוו. פילס נישט בעגאנגען, ווייל זאגענדיג, אז ער בעטראכט פאר נידעריגער פון זיין ווירדע צו פער-הערען זיך מיט א יוד, האט ער נישט געהאט אין זינען פליס'ן, נאר יודען בכלל, און דאס איז ער געווען בערעכטיגט צו טון צוליב דער נייער אויפ-פאסונג פון דער יודען-פראגע אין היינטיגען דייטש-לאנד.

די בעפרייאונג פון נאצי-אדוואקאט איז אבער נאך געווען פאר'ן מאגדעבורגער געריכט ווייניג.

דאס געריכט האט נאך ארויסגעטראגען א שטראף-אורטייל געגען דעם יודישען אדוואקאט דער-פאר, וואס ער האט... אויסגעטראגט א בלבול אויף דעם ארישען אדוואקאט און דערמיט איהם בע-ליידיגט.

ד"ר ערנסט פליס איז פערמשפט געווארען צו ניין חדשים תפיסה.

א פערביטערטער און געקרענקטער אין זיין מענשליכער און יודישער ווירדע, האט ערנסט פליס, נאכ'ן אויסהערען דעם אורטייל, אין געריכט-זאל ארויסגעכאפט א רעוואלווער פון טאש און זיך אריינגעשאסען א קויל אין קאפ.

מעהר ווי דער קורצער נעקראלאג אין דער יודישער פרעסע איז וועגען טויט פון ד"ר ערנסט פליס אין ערגעץ קיין איין ווארט אין דער עפענט-ליכקייט נישט ערשינען.

ארגאן פון די „שווארצע שטורמיס-טען פאדערט פערשארפען די צענ-זור פון דער „פראנקפורטער צייטונג“.

בערלין, (יט"א). „דאס שווארצע קארפס“ — אפיציעלער ארגאן פון די ס.ס. (שווארצע שטורמיס-טען) — פאדערט אז די מאכט-ארגאנען זאלען פער-שארפען די צענזור פון דער „פראנקפורטער צייטונג“ וועלכע בעריכטעט צופיל וועגען די ליידען פון טויזענדער פאמיליעס איבערן דייטשען רייך צו-ליב די אנטיסעמיטישע נירענבערגער געזעצען, צו דער דאזיגער בעריכטערשטאטונג מוז געמאכט ווערען א סוף — שרייבט דאס „שווארצע קארפס“, מען טאר נישט פערגעסען — בעמערקט דער ארגאן פון די ס. ס. — אז די „פראנקפורטער צייטונג“ ווערט געלעזען זעהר פיל אין אויסלאנד. דאס ס.ס. בלאט ווארפט דער „פראנקפורטער צייטונג“ פאר אז זי גיט א „פאלש בילד פון דייטשלאנד“ און איז בע-שטרעבט צו קאמפראמיטירען די נירענבערגער גע-זעצען אין די אויגען פון דער אויסלענדישער וועלט. די לעזער פון דער „פראנקפורטער צייטונג“ — פירט אויס דער ס.ס.-ארגאן, — מוז האבען דעם איינ-דרוק אז די דייטשע געריכטען זענען 24 שעה א מעת לעת דער שוי-פלאץ פון הארצרייסענדע סצענעס פון צושיידען ארישע פרויען מיט זייערע יודישע מענער.

געגען אנטייל פון דער וויסענשאפט אין פייערונגען פון דער „וויסענ-שאפט“ אין דייטשלאנד.

לאנדאן, (יט"א). דער „קאמיטעט פאר אקא-דעמישער פרייהייט“ אין ענגלאנד בראש פון וועלכען עס שטעהט דער בעריהמטער וויסענשאפטלער לא-סעל אבערקראמבי, האט פערעפענטליכט אנ'אפענעם בריף אין „טיימס“ אין וועלכען דער קאמיטעט שטיצט אונטער דעם אפעל פון בישאף פון דורהאם אז די ענגלישע וויסענשאפטליכע וועלט, די אוניווער-זיטעטען און אינסטיטוטען, זאלען בויקאטירען די פייערונגען, וואס דארפען איינגיכען פארקומען אין דייטשלאנד אין צוזאמענהאנג מיטן 550-יעהריגען עקזיסטענץ יובילעאום פון דער אוניווערזיטעט אין היידעלבערג.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

מענדעלע=זיצונג אין נאצינסטיטוט פון דער ווייס=רוסישער וויסענשאפטס=אקאדעמיע אין מינסק

דער נאצינסטיטוט פון דער ווייסרוסישער וויסענ-שאפט-אקאדעמיע אין מינסק האט ארגאניזירט צוויי פייערליכע זיצונגען, געווידמעט דעם הונדערט-יאהריגען געבורטס-טאג פונ'ם יודישען קלאסיקער און פאלקס-שרייבער — מענדעלע מוכר-ספרים.

די זיצונגען זענען פארגעקומען דעם 26. און 27. יאנואר אין קאנפערענץ-זאל פון דער ווייס-רוסישער וויסענשאפט-אקאדעמיע. די פיהרונג האט געעפענט דער פערוואלטער פון נאצינסטיטוט, אגור-סקי.

נאכ'ן אריינפיהר-ווארט פון אגורסקי'ן ווערט אויסגעקליבען א פרעזידיום, אין וועלכען עס זענען אריין: דער וויצע-פרעזידענט פון דער ווייסר. וויסענש. אק. דער אקאדעמיקער שטשערבאקאוו, די פאלקס-פאעטען פון ווייסרוסלאנד יאנקא קופאלא און יאקוב קאלאס, דער אקאדעמיקער וואלפסאן, דער פארזיצער פונ'ם פערבאנד סאוויעטישע שרייבער פון ווייסרוסלאנד קלימקאוויטש, דער שטעל-פארטרע-טער פונ'ם פאלקאמבילד כ. אשעראוויטש, די יו-דישע ליטעראטור-פארשער פון מאסקווע און קיעוו, פראפ. ווינער און פראפ. עריק, דער פארזיצער פון דער יודסעקציע פונ'ם פערבאנד סאוו. שרייבער פון ווייסרוסלאנד דער דיכטער כאריק, דער פערוואלטער פון דער סעקציע פונ'ם נאצינסטיטוט אגורסקי, רע-דאקטאר פון „אקטיאבער“. בער, די שרייבער, קינס-טלער און וויסענשאפטליכע טוער. ראפאלסקי, קול-באק, אקסעלראד, טייף, עליע, גארדאן, אברהם קאהאן, סערעבריאני און צארט.

דער קאנפערענץ-זאל פון דער ווייס-רוס. שער וויסענשאפט-אקאדעמיע האט נישט געקענט אריינ-נעמען אלע די, וואס זענען געקומען אויף די א-יועבטען.

מייער ווינער און מאקס עריק, האבען געהאלטען די גרונט-פארטראגען וועגען מענדעלען. עס האבען אויך גערעדט: אשעראוויטש, כאריק, צארט, טייף, סערעביאני, אקסעלראד, קאהאן און גארדאן.

דאָס יודישע לעבען אין פויזען

(איינדרוקען פון אַ בעזוך)

אין פויזען פולסירט אַ וואַרים יודיש לעבען. דאָס קליינע הייפעלע יודען, וואָס וואוינט דאָרט פיהרט אַ יודיש לעבען אין אמת׳דיגען זין פון וואָרט.

עס איז לייכט מעגליך, אַז נישט אַלע פויזנער יודען איז ניחא צו זיין אָבגעזונדערט פון דער אַרומיגער סביבה און זיך אויסצולעבען אַליין צווישען זיך. זיי זענען אָבער געצוואונגען דערצו. די נישט יודישע וועלט פערטרייבט זיי פון זיך און זיי מוזען אין געזעלשאַפטליכען זין זיין „סאַמאָוויסמאַרטשאַלני״.

אין ענין אַנטיסעמיטיזם איז פויזען היינט אַ קליינע מיוחסת. די תורה קענען שוין אַלע גוים אין גאַנץ פוילען, אין אַלע עקען פון לאַנד. אַמאָל, מיט יאָהרען צוריק האָבען מיר מיט דעם גרעסטען אינטערעס פערפאָלגט און איטערעסירט זיך מיט דעם גורל פון אונזערע ברידער אין דער דאָזיגער פעסטונג פון אַנטיסעמיטיזם. היינט איז די לאַגע אַזעלכע, אַז פויזנער יודען פּראָטעסטירען געגען די פערפאָלגונגען אויף יודישע אַקאַדעמיקער אין לעמבערג. דער אַנטיסעמיטישער גיפט האָט אָנגעשטעקט אַלע אָהן אויסנאַהם און אין געוויסע מאָמענטען זענען מיר מקנא די יודען אין פויזען...

פויזען איז אַ שעהנע שטאָט. זי האָט אַ אייראָפּעאישען אויסזיכט, אַ ריינליכקייט, וועלכע מען זעהט כמעט נישט אין קיין שום שטאָט פון אַנדערע טיילען אין פוילען. אַ יוד פיהלט זיך שוין ביים אַרויסגעהן פון וואָקזאַל זעהר אומהיימליך. מען געהט אָב גאַנצע קילאָמעטערס אויף פערשידענע גרויסע און קלענערע גאַסען און מען זעהט ווילען נישט פערדונגען קיין דירות צו קיין יודען נישט. קיין יודישע צורה. די הויז אייגענטימער און דערפאַר איז דאָס גאַנצע צענטרום אין שטאָט יודען ריין.

ווען איך בין אָבגעגאַנגען 2 שעה צייט און האָב זיך דאָך פערבענקט נאָך אַ יודיש פנים און אַ יודישען „שלום־עליכם״ האָב איך מיר איינגעשטעלט מיינע 70 יאָהר און צוגעגאַנגען צו אַ קריסט און גאס פרעגען, וואו אייגענטליך מען קען זיך זעהען אין פויזען מיט יודען?

דער חברה־מאַן האָט מיך אָנגעקוקט אַביסעל פערוואונדערט און מיר ערקלערט, אַז איך זאָל געהן אויף „אוליצאַ זשידאָווסקאַ״ און דאָרט וועל איך טרעפען יודען.

איך האָב פאַמעליך שפּאַצירט. אויפ׳ן וועג בין איך פערבייגעגאַנגען גרויסע געשעפטען, מאַגאַזינען און רעסטאָראַנען, איבער מאַנכע קאַפּע הייזער ווי „עספּלענאַדע״ און „איטאַליא״ האָב איך איבערגעלייענט אויפשריפטען: „איינטריט נאָר פאַר קריסטען״ און אַזוי בין איך צוגעקומען צו „אוליצאַ זשידאָווסקאַ״.

פאַר מיינע אויגען האָט זיך ענטפּלעקט דאָס געשטאַלט פון יודישען געטאָ, וועמענס טראַדיציע עס איז אין משך פון יאָהרהונדערטער איינגעהאַלטען געוואָרען ביז אויפ׳ן היינטיגען טאָג. אַזוי ווי מען געהט נאָר אַריין אויף דער זשידאָווסקאַ גאַס געפינט זיך אַ גרויס קלויסטער און דאַן הייזער און הייעלעך מיט זייער ספּעציפישען יודישען קאָליר און אויסזעהן. דער יודישער קוואַרטאַל איז איצט שטאַרק בעוואַכט פון פּאָליציי, ווייל שוין מעהרערע מאָל האָבען זיך ענדעקישע שלעגער געפרובט אַהין אַריינרייסען מיט פאַלקעס און מעסערס. די פערשטאַרקטע פּאָליציי שמירה שטערט זיי אָבער יעדעס מאָל אין זייערע פערברעכערישע פּלענער.

מיין ערשטע אַרבייט אין יודישען געטאָ, איז געווען דאָס בעזוכען דעם דאָרטיגען רב, הרב סענדער. אַ יונגער סימפּאַטישער, אַביסעל מאָדערן געקליידעטער יוד און ער נעהמט מיך זעהר פריינדליך אויף. דער רב אינפאָרמירט מיך:

אויף 240 טויזענד נישט־יודען געפינען זיך אין פויזען אַנ׳ערך פון 2000 יודישע נפשות. עטליכע און נייַנציג פּראָצענט פון די דאָזיגע יודען וואוינען אין די אַרומיגע געסלעך, וואָס געהערען צום געטאָ. בלויז יחידים וואוינען אין אַנדערע טיילען פון דער שטאָט. עס זענען פאַראַהן עטליכע בתי מדרשים, אַ שוהל אַ מקוה, אַ בית זקנים, אַ בית יתומים פאַרטייען, פאַרטייעלעך חברות און אַלץ דאָס, וואָס אַ יודישער קבוץ מוז האָבען און אָהן וועלכען אַ יודישע קהלה וואָלט נישט געקאָנט עקזיסטירען...

דער רוב פון די פויזנער יודען לעבט פון הויזירעריי איבער דער פויזנער פּראָווינץ. אין די אַרומיגע שטעטלעך געפינען זיך זעהר ווענינ יודען. אין מאַנכע פון זיי איז שווער אויפצוזעהלען אַ מנין. אין דער לעצטער צייט זענען אין פויזנער קאַנט געשאַפען געוואָרען מעהרערע קהלות, אין וועלכע עס גרופּירען זיך יודישע איינוואוינער פון מעהרערע שטעטלעך. די קהלה, וועלכע פיהרט אָן איהר טעטיגקייט און אַלע איהר אונטערליגנדע שטעטלעך האָט אַ רב, אַ מיסערער קיבוץ האָט אַ איינגענעם שוחט, הגם אָהן אַ רב און אָהן אַ קהלה. צו דעם מין שטעטלעך געהערען טשאַרניקאַ, לעשנא, שאַמאָטולא. אָבאָרניקי, גנעזנא טאַמיש א. אַ. ו.

די פויזנער קהלה פערמאָגט אַ זעהר רייכע ביבליאָטעק, פון וועלכער עס געניסט דער גאַנצער קבוץ יודען. פויזנער יודען האָבען אַחוץ דעם אַ איינענע פאָלקס־שול און גמילת־חסד קאַסע.

די פויזנער יונגע יודען בענקען שטאַרק נאָך אַ יודיש טעאַטער. דערפון קענען זיי אָבער נאָך דערווייל חלומ׳ען. נישט אין אַלע קינאָס ווערען יודען אַריינגעלאָזט. בלויז דער אייגענטימער פון קינאָ „סלאָבנצע״ וואָרפט מיט עמפּערונג אָב די ענדעקישע באָיקאָט לאָזונגען געגען יודען און נעמט פריינדליך אויף אַ יעדען יוד, וואָס קומט בעזוכען זיין קינאָ.

עס איז דאָ אין פויזען אַ פערבאַנד פון יודישע קאָמבאַטאַנטען. עס איז אָבער נאָך נישט געווען קיין איין פאַל, אַז די קאָמבאַטאַנטען זאָלען געווען איינגעלאַדען ווערען מיטצומאַכען מלוכה׳שע פייערליכקייטען.

איך האָב אויפגעזוכט דאָס ביז היינט איין און איינציג יודישע קאַפּעהויז פון ה׳ הירשליג און זיך אַהין אַריינגעכאַפּט אויף אַ ווייל.

ערשט דאָ האָב איך געטראָפען דאָס אמת׳דיגע יודישע בילד. דאָ בעגעגענען זיך אחינו בני ישראל אַזוי ווי ביי זיך אין דער היים. מען רעדט יודיש מען לייענט יודישע צייטונגען און מאַנכע ברומען זיך אונטער אַ יודיש זמרל.

אַ יודישער פליט פון דייטשלאַנד טראָגט אַרום אַ טאַש יודישע צייטונגען צו פערקויפען. מען לייענט אין פויזען אָהן אַ שיעור יודישע צייטונגען. מאַנכע יודען כאַפּען אפילו בגנבה אַ בליק אין די היטלעריסטישע צייטונגען, וואָס ליגען אין קאַפּע־הויז אויפ׳ן טיש. דאָס געשעהט אָבער נאָר דרך אגב.

די יודישע געסט ווערען בעדינט פון עטליכע נישט יודישע קעלנערס. איך האָב געפרעגט דעם בעל הבית הלמאי ער האַלט נישט כאָטש איין יודישען קעלנער האָט ער ערקלערט, אַז היות ער האָט נאָך עטליכע היימישע גוטע קריסטליכע קונים, וויל ער זיי נישט רייצען דערמיט, וואָס אין גלעזעל טיי וועט זיך אָבשפּיגלען די לאַנגע יודישע נאָז...

* * *

ערשט אין די לעצטע טעג האָבען צוויי וואַרשאַווער יודען געגרינדעט אַ אונטערנעהמונג, אין וועלכער מען טרעפט אַ וואַרימע יודישע אַטמאָספערע און אַ גוטע היימישע סביבה. די 2 יודען הייסען גוזיק און מאָשקאָוויטש, זיי האָבען אַ הויז אין מסחר און דערפאַר קענען זיי ערוואַרטען גאָר גוטע געשעפטען פון זייער אונטערנעהמונג.

גוזיק און מאָשקאָוויטש האָבען פערשטאַנען אַז פויזען מוז האָבען אַ קאַפּע־הויז, וואָס זאָל זיין יודיש אין פולע הונדערט פּראָצענט. נאָך אזא קאַפּע־הויז בענקט דער היימישער יוד און אויך דער צורייזענדער, וועלכער פיהלט זיך שלעכט אין לאָקאַלען וואו אַלס ערשטענס וואַרפט זיך אין די אויגען דאָס היטלעריסטישע העץ־בלאַט.

אויף וראָניעצקיך 4. אין האַרץ פון יודישען קוואַרטאַל האָבען די 2 שותפים אָבגעדונגען אַ הויז, וואו זיי האָבען איינגעאָרדענט אַ שעהן מאָדערען קאַפּע־הויז א. נ. „לינש״ אַ רעסטאָראַן און אַ האָטעל. דאָס נייע קאַפּע־הויז האָט אויך די דאָזיגע פּאָזיטיווע בעדייטונג פאַר דער שטאָט, וואָס עס פערמאָגט אַ גרויסען זאַל, וועלכער וועט [..] פערדונגען ווערען פאַר דער איינאָרדנונג פון [..]שידענע יודישע אימפּרעזען. מעגליך, אַז [..] אַרום וועט מען קענען פון צייט צו צייט [..] איינאָרדנען פערשידענע טעאַטער אימפּרעזען. [..] האָב געשמועסט מיט די נייע רעסטאָראַטאָרען, [..]כע האָבען מיר ערקלערט, אַז זיי האָפען, [..] ערע נייע לאָקאַלען וועלען פערוואַנדלען אַ [..] עקספּאָזיטור פון געזעלשאַפטליכען יודישען [..] אין פויזען.

משולם רעט[..]

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פון טאָג)

— טאַטע, — האָט געפרעגט דער קלוגער סטאַס[..] וואָס איז אַ ביגאַמיסט?

— אַ ביגאַמיסט — האָט דער קלוגער פאָטער [..] ענטפערט — איז אַ מאַן, וואָס מאַכט דעמזעלבען [..] שפּעט צוויי מאָל.

* * *

פּאָליציאַנט: איך דענק. אַז מיר האָבען געפונען [..] פערלוירענע פרוי.

מאַן: אַזוי? וואָס האָט זי געזאָגט?

פּאָליציאַנט: זי האָט גאָרנישט געזאָגט.

מאַן: אויב גאָרנישט, איז זי נישט מיין פרוי.

* * *

אַ מוידערער, אַרבייטענדיג אויף אַ הויכען [..] פלוצלינג פערלוירען זיין גלייכגעוויכט און איז [..] טערגעפאַלען. ער האָט זיך אָבער אָנגעכאַפּט אָן די [..] פּאָן - דראָהטען און געבליבען הענגען אין דער לופט. זיינער אַ פריינד האָט דאָס אַלץ צוגעזעהען און גע[..] ברענגען אַ פּאָר מאַטראַצען, כדי טאַמער וועט [..] רונטערפאַלען, זאָל ער זיך נישט אַזוי שטאַרק [..] אָבער צוריקקומענדיג מיט די מאַטראַצען, האָט ער [..] יענעם געטראָפען ליגען אויפ׳ן טראָטואַר און זיין [..] זיכט איז געווען אינגאַנצען פערבלוטיגט. האָט ער [..] איהם געשריגען:

— דו דומקאָפּ, פאַרוואָס האָסטו זיך [..] האַלטען אָן די דראָהטען, ביז איך בין צוריקגעקומען?

— מיין גאָט! — האָט דער פערוואונדעטער געענטפערט

— איך האָב מורא געהאַט, טאַמער וועלען זיך די [..] טען איבעררייסען.

דאָס לעבען אין וואַרשאַ

(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאָט)

פיר קינדער אין אַ קאָרב פון וועש.

אַ געוויסער יאַן מאַשלאַק, אַנ׳אַרבייטסלאָזער, פון זאַליבאָזש, אַ פאָטער פון 4 קינדער, האָט געלעבט אין דער גרעסטער נויט. אין אַ געוויסען טאָג האָט מאַשלאַק אַריינגעלעגט זיינע קינדער אין אַ קאָרב פון וועש, ער האָט פערשלאָסען דעם קויש, אַרויפגעלעגט אויף אַ וועגעלע און אָוועקגעפאָהרען מיט דעם באַגאַזש אויפען ביעלאַנסקער פּלאַץ. דאָרט האָט ער אַראָפּגענומען דעם קאָרב פון וועגעלע און איבערגעלאָזען אויפן וועג און אַליין אַוועקגעפאָהרען...

באַלד איז אָנגעפאָהרען אַ אויטאָ, דער שאָפער זעהענדיג אַ קאָרב אין מיטען וועג איז געבליבען שטעהן, צו זיין איבעראַשונג האָט ער פעסטגעשטעלט אַז אין געשלאָסענעם קאָרב האָבען זיך געפינען 4 אָפּגעריסענע און הונגעריגע קינדער.. זיי זענען אָבגעגעבען געוואָרען אין די הענד פון דער פּאָליציי. מאַשלאַק איז אַרעסטירט געוואָרען, ער האָט זיך מודה געווען אַז ער האָט דאָס געטון צוליב נויט... ער וועט האָבען אַ פּראָצעס.

פאַלשע הונדערט - דאָלאַר באַנקנאָטען.

מיר האָבען שוין מיטגעטיילט וועגען דער גרויסער אינטערנאַציאָנאַלער אַפערע מיט פאַלשע הונדערט־דאָלאַר באַנקנאָטען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען אַרעסטירט געוואָרען: דער אָנפיהרער פון דער פעלשער־באַנדע אין וויען און אַ געוויסער בראַנדשטעטער אין קאַטאָוויץ. בראַנשטעטער איז געבראַכט געוואָרען קיין וואַרשאַ און איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

איצט ווערט געפיהרט די ווייטערדיגע אויספאָרשונג. צווישען אַנדערען איז די טעג קוועסטיאָנירט געוואָרען אין דער באַנק גאַספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ אַ 100־דאָלאַר באַנקנאָט ביי אַ וואַרשאָווער אַדוואָקאַט. דער אַדוואָקאַט האָט ערקלערט אַז ער האָט דעם באַנקנאָט בעקומען אין אַ באַנק קאַנטאָר, ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז דאָס איז אַ פאַלשער באַנקנאָט. וועלכער איז פאַבריצירט געוואָרען דורך דער אינטערנאַציאָנאַלער באַנדע.

אַבלאַוועס אין וואַרשאַ.

נעכטען האָט די פּאָליציי אַדורכגעפיהרט אַנ׳אָבלאַווע אין די מיראָווסקע האַלעס, אין אַלגעמיין זענען אַרעסטירט געוואָרען 53 פּערזאָן, וועלכע זענען אָבגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס אַמט.

אויך אין זאַקסישען גאָרטען האָט די פּאָליציי פערהאַלטען 20 הענדלער מיט פערשידענע סחורות, זיי זענען אָבגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס־אַמט.

וואַרשאַווער ראַבינאַט געגען חתונות „אויף פּראָבע״.

דער וואַרשאַווער ראַבינאַט האָט זיך בעשעפטיגט מיט דעם פּראָיעקט פון די רעפאָרמירטע אַמעריקאַנער ראַבינערס, וועגען איינפיהרען חתונות „אויף פּראָבע״. לויט דעם דאָזיגען פּראָיעקט זאָל אַזעלכע חתונות קענען ווערען נאָך 3 יאָהר אַנולירט. און גילטיג אָהן אַ גט.

אויף דער לעצטער זיצונג האָט דער וואַרשאַווער ראַבינאַט בעשלאָסען קאַטעגאָריש זיך אַנטקעגנצושטעלען דעם איינפאַל פון די רעפאָרמירטע אַמעריקאַנער ראַבינערס. וועגען דעם דאָזיגען בעשלוס האָט מען מיטגעטיילט דעם אַמעריקאַנער ראַבינאַט.

געהיימער פערבאָט אַרויסצוגעבען ערלויבנישען אויף האַנדלען מיט אַפּטייק - אַרטיקלען.

די וואַרשאַווער האַנדעלס קאַמער האָט זיך פעראינטערעסירט מיט דער פראַגע וועגען דער נויטיגקייט אָבצושאַפען דעם געהיימען צירקולאַר פון מיניסטעריום וועלכער פערוועהרט אַרויסצוגעבען ווייטערדיגע ערלויבנישען אויף צו האַנדלען מיט אַפּטייק אַרטיקלען.

די האַנדעלס קאַמער געהט אַרויס פון [..] הנחה, אַז דער פערבאָט איז אין סתירה צו די [..] פּאָליטישע פערשריפטען וועלכע ערלויבען יע[..] איינציגען צו עפענען אַפּטייק סקלאַדען און האַנ[..] מיט אַפּטייק אַרטיקלען.

פערמאַכט זיבען ענדעקישע פּראָפ[..] סיאָנעלע פעראיינען.

אויף וואַרעצקא 14 געפינען זיך 7 פּראָפ[..] נעלע פעראיינען פון דער ענדעקישער צעטל[..] „פּראַצאַ פּאָלסקאַ״ [..] האָט די [..] אַדורכגעפיהרט אין די דאָזיגע פעראיינען אַ שטר[..] רעוויזיע, נאָך דער רעוויזיע איז דער לאָקאַל [..] חתמעט געוואָרען.

אָפּגענומען ביי אַ ציגיינערין אַ [..] יעהריג יונגעל.

די וואַרשעווער פּאָליציי האָט אַרעסטירט [..] גיינערין וועראָניקאַ יאַנאַדאַ, פון וועלכער מ׳האָט [..] גענומען אַ 11־יעהריג יונגעל.

די ציגאַנקע האָט מודה געווען אַז זי האָט [..] יונגעל געקויפט פאַר 200 זל.״. פון אַ ציגיינער [..] נאָמען קוויעק. דער ציגיינער קוויעק האָט [..] קלערט אַז ער האָט דאָס יונגעל געקויפט פון אַ [..] בעזיצער פאַר... 100 זלאָטים, וואַרשיינליך [..] יונגעל מיט עטליכע יאָהר צוריק צוגענגבען [..] רען, דאָס יונגעל האָט די פּאָליציי אַריינגעגע[..] אַ וואַרשאָווער ערציהונגס היים, ס׳וועט [..] אַנ׳אויספאָרשונג.

30־יעהריגער סצעניש[..]ער און לי[..] רישער יובל פון אברהם מאָר[..]

אין מערץ ה. י. ווערט 30 יאָהר סצעניש[..] שריפטשטעלערישער טעטיגקייט פון איינעם [..] אָנגעזעהענסטע יודישע שוישפּילער, אברה[..] רעווסקי, אין דער איניציאַטיוו גרופּע פון [..] יובילעאום נעהמען אַריין: יהושע פּערלע, [..] טערמאַן, שאול וואַרמאַן, ב. שעפנער, אלת[..] לין, מ. קיטאַי, איציק מאַנגער י.מ. נייטאַן, [..] טין, א.ש. יורים, א. קאַציזנע און רעד. מ. [..] דאַטע פון יובילעאום איז אָנגעמערקט אין [..] דער פּורים־וואָך צווישען 10־טען און 18־טען [..] אין יענע טעג פאַלט אויך אויס דעם [..] היובלם 50טער געבורטסטאָג, די איניציאַטיוו [..] ד״פּט צוגויף אין די נאָהענסטע טעג אַ [..] ראַטונג, צו וועלכער עס וועלען איינגעלאַ[..] פאָרשטעהער פון קולטור געזעלשאַפטליכע [..] טוציעס.

Dr. [..]ołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. [..]-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־[..]
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַ[..]
נעמט אָן פון 8—11 [..] און 4—[..]

דאָס לאָרדען־הויז בעעהרט דעם אָנדענק פון מאַרקיז רעדינג

„ער איז געווען ליידענשאַפטליך צוגעבונדען צו זיין אמונה״

לאָנדאָן. (יט״א) אויף זיין לעצטער זיצונג האָט דאָס לאָרדען־הויז בעעהרט דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם מאַרקיז רעדינג (סער ר״פּ״ס דניאל אייזיקס). אָנדענק־רעדעס לכבוד דעם פערשטאָרבענעם האָבען געהאַלטען לאָרדען פון אַלע דריי פּאַרטייען.

דער ערשטער האָט גערעדט לאָרד האַליפאַקס דער לאָרד פון געהיימען זיגעל און געוו. וויצע־קעניג פון אינדיען. ווירדיגענדיג די פערדינסטען פון מאַרקיז רעדינג אין דער רעגירונג פון לאַנד און אין פערשידענע אַנדערע געביטען פון עפענטליכען לעבען, דערמאָהנט לאָרד האַל פאַקס, אַז אין די לעצטע יאָהרען פון זיין לעבען האָט דער פערשטאָרבענער מאַרקיז זעהר פיל צייט און אַרבייט געווידמעט דער זאַך פון זיינע יודישע גלויבענס־גענאָסען. די יודען פיהלען דעם טויט פון לאָרד רעדינג אַלס פערלוסט פון אַ גרויסען רעפּרעזענטאַנט פון דער יודישער ראַסע און פון דער יודישער זאַך. די מיטגלידער פון לאָרדען־הויז האָבען אין פערשטאָרבענעם פערלוירען אַ גרויסמוטיגען פריינד און אויסגעצייכנעטען בעל־יועץ, און די מלוכה — אַנ׳איבערגעגעבענעם און העכסט עהרווירדיגען דינער פון דער עפענטליכקייט.

לאָרד סנעל רעדט אין נאָמען פון דער לייבאָר־גרופּע אין לאָרדען־הויז. אין לאָרד־רעדינג — זאָגט דער רעדנער — האָט זיין פאָלק געהאַט אַ שטאָלצען פערטרעטער. די שטעלונג, וועלכע רעדינג האָט דערגרייכט אין ענגלישער עפענטליכקייט איז געווען אַ בערעכטיגונג פאַר דער לאָיאַליטעט און ליבע, וועלכע די יודישע בירגער ווייזען אַרויס פאַר די פּרינציפּען פון ענגלישען שטאַט, וועלכער האָט קיינמאָל נישט געקענט און קיינמאָל נישט בעוואונדערט וועלכעס־עס־איז ראַסען־דיסקרימינאַציעס.

דער לעצטער רעדט אין נאָמען פון דער ליבעראַלען־גרופּע אין לאָרדען־הויז לאָרד גרינפאָרד. מאַרקיז רעדינג — זאָגט דער רעדנער צו. אַנד. — איז געווען ליידענשאַפטליך צוגעבונדען צו זיין אמונה. ער איז געווען לאָיאַל צו זיין אייגענער ראַסע. ער האָט פעראַכטעט שנאה, אומטאָלעראַנץ און ליידען. אין זיין אויפרעגונג פלעגט ער אָבער קיינמאָל נישט פערלירען זיין געמיט־רוהיגקייט און זעלבסט־קאָנטראָל. דאָס יוזענליכסטע, וואָס האָט כאַראַקטעריזירט דעם פערשטאָרבענעם מאַרקיז, איז געווען זיין גרויס פליכט־בעוואוסטזיין.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנע 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בע
האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונד.
זונטאָג פון 9—1 פּאַרמיטאָג

ניי̆ער פאלקסבלאט
דאס לאדזער לעבען
ניי̆ער פאלקסבלאט

וועגען רעליגיעזער ערציהונג
פון די קינדער אין די יודישע יתומים־הייזער
נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה־פערוואלטונג

אונטערן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה־פערוואלטונג.

אין אנהויב פון דער זיצונג זענען בעשטעטיגט געווארען די בעריכטען פון דער פינאנץ־ און בודזשעט־קאמיסיע פארן חודש יאנואר און דער קאסע־בעריכט פאר'ן חודש דעצעמבער, וועלכער שליסט זיך און די הכנסות און הוצאות אויף דער סומע פון 421.858 זל.

ס'זענען גענומען געווארען צו קענטניש די קבלות פון דער קאנצעלאריע פון מלוכה־פרעזידענט אויף דער דעפעשע פון דער קהלה מיט די בליקוואונשען צום נאמענסטאג פון מלוכה־פרעזידענט. דאן האבען צוגעשיקט קבלות אויף די פראטעסט־דעפעשען ווענן לעגיסלאטיווען ראט פון: קאלאניען־מיניסטעריום אין לאנדאן, ענגלישען הויך קאמיסאר וואוקאפ אין ירושלים און פון דער יודישער אגענץ.

די קהלה האט אויך גענומען צו קענטניש די ווענדונג פון יאן יוליש זאנדמער, אז ער האט זיך צוזאמען מיט זיין פרוי געשמד'ט און זענען ארויסגעטרעטען פון דער יודישער קהלה.

די פערוואלטונג האט דאן בעטראכט דעם פראטעסט פון מיעטשיסלאוו לאנגע צום קהלה־בודזשעט. דער דאזיגער ביהגער ווארפט דעם שחיטה־בודזשעט פאר, אז ער איז צו גרויס, אז די פענסיעס זענען צו גרויסע א. אז. וו. דער פראטעסט איז אפגעווארפען געווארען.

ס'זענען בעשטימט געווארען איינמאליגע אונטערשטיצונגען: פארן לאדזער ברית החיל — 100 זל. און פארן קאמיטעט צו בעעהרען דעם אנדענק פון בערעק יאסעלעוויטש אין קאצק — 100 זל.

די בנות אגודת ישראל האט זיך געווענדעט צו דער קהלה מיט דעם פארוואורף, אז די קינדער אין די יתומים־הייזער, וועלכע ווערן אונטערשטיצט דורך דער קהלה, בעקומען די קינדער נישט קיין שום רעליגיעזע ערציהונג און ווערען דארט איטגאנצען אסימילירט. די „בנות אגודת ישראל וויל האבען א צוטריט צו די יתומים־הייזער און אז די קינדער זאלען קומען אויף די קורסען פון די „בנות אגודת־ישראל.

די קהלה־פערוואלטונג האט בעשלאסען נאכצוקומען די דערמאנטע פאדערונג און אויפצופאדערן דעם ראבינאט, אז ער זאל אדורכפיהרען אנ'אינספעקציע אין די יתומים־הייזער, וועלכע ווערען אונטערשטיצט דורך דער קהלה וועגען די רעליגיעזע ערציהונג, וואס די קינדער בעקומען דארט. דער קאנפליקט צווישען חסד של אמת און חסד־ואמת איז איבערגעשיקט געווארען צום ענטשיידען צום ראבינאט.

היינט — פארטזעצונג אין פראצעס
וועגען דער אפערע מיט דער שיף „וואנדא"

היינט 9 א זייגער אינדערפריה קומט פאר אין קרייז־געריכט דער ווייטערדיגער גאנג אין פראצעס וועגען דער אפערע מיט דער שיף „וואנדא". ס'זענען נאך פערבליבען אויסצוהערען עטליכע עדות, וועלכע זענען צוגעשטעלט געווארען דורך דער פערטיידיגונג, דאן וועלען געלייענט ווערען פערשידענע דאקומענטען פון דער אויספארשונג. ס'וועלען פערוויזען ווערען די זאכליכע בעווייזען און די געריכטס פערהאנדלונגען וועלען געשלאסען ווערען.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט די פערטיידיגונג פרובען ארייגצוטראגען א רייה פארשלאגען וועגען ארויסרופען נייע עדות.

נאכ'ן שליסען די געריכטס־פערהאנדלונגען וועלען זיך אנהויבען די רעדעס פון די צדדים. דער ערשטער וועט רעדען דער פראקוראר, דאן די ציוויל מאהנער, אדוו. פריד, דאן די פערטיידיגער אין פאלגענדער רייה: אדוו. לילקער אלס פערטיידיגער פון אנגעקלאגטען משה כאנאכאוויטש, אדוו. צימערמאן און וואכטעל אלס פערטיידיגער פון נירענבערג און לובליגסקי און אדוו. ביליק, דער פערטיידיגער פון אברהם סטאווסקי. דער אנגעקלאגטער שרייבער פערטיידיגט זיך אליין. ווארשיינליך וועט נאך היינט דער אורטייל נישט ארויסגעטראגען ווערען.

זאמעל־אקציע אין לאדז
פארן סאנאטאריום פאר שווינדזיכטיגע „מרפא"

נעכטען האבען געווילט אין לאדז די פערוואלטונגס־מיטגלידער פון סאנאטאריום פאר שווינדזיכטיגע אין אטוואצק „מרפא", צוקער און בראווערמאן וועגען ארגאניזירען אויפ'ן ארט א זאמעל־אקציע פון וועש, מאטעריאלען און לעבענס־מיטעל און סאנאטאריום, וואו ס'הייליט זיך א גרויסער פראצענט קראנקע פון לאדז.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז נעכטען פארגעקומען א בעראטונג אין דער קהלה און ס'איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיטעט, וועלכער זאל אנפיהרען מיט דער אקציע. אין קאמיטעט זענען אריין: פרעזעס ליבערמאן, וויצע־פרעזעס אדוו. ווייצמאן, סעקרעטאר נארעל, פרוי בענדער, ראזאר שוויאטלאווסקי, די פרנסים כאחי און רעכטמאן און ה' רום.

10 טויזענד זל. אויף וואוילטעטיגע צוועקען

ווי מען טיילט אונז מיט האט ה' אברהם לעווין צו פערעהרען דעם אנדענק פון זיין פערשטארבענער פרוי נ"ע לאה, איבערגעגעבען אין רשות פון עסקן ה' אברהם בערקאל 10 טויזענד זלאטעס צו פערטיילען לויט די פערצייכנונג וואס הער לעווין האט ביי'ם איבערגעבען די דערמאנטע סומע, אין טאג פון דער פטירה אנגעוויזען. די דערמאהנטע סומע וועט פערטיילט ווערען צוזאמען מיט הרב ר' לייזער איטשע מייזעל.

זעלבסטמארדען

(א) אויף דאלנע 11 האט זיך, נאך א מחלוקה מיט'ן מאן, געהאנגען די 33־יאהריגע אנטאנינא אלטשיק. די שטריק האט אבער נישט אויסגעהאלטען די שווערקייט פונ'ם קערפער, און האט זיך איבערגעריסען, אזוי אז די זעלבסטמערדערין איז אפגעקומען בלויז מיט א שטארק צוקלאפטען...

* * *

(א) צוליב דערזעלבער סיבה, ד. ה. צוליב א קריגעריי מיט'ן מאן דעם סטרוזש, האט אויסגעטרונקען יאדינע מאריאנא עלמאצקא (זגערזשער 5). פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

קרבנות פון געשלעגען

(א) פאגאטאוויע האט נעכטען ערטיילט ערשטע הילף א רייה פערזאנען, קרבנות פון געשלעגען, אנפאלען און מעסער־שטעכערייען:

קאראל יענדזשעיטשאק'ן — אויף סרעבזשינסקא 55; אלעקסאנדער פ־יצ'ן — אויף זשראמסקעגא 46; קאזשימיעזש יעזשינא — אויף פשענדזשאלניא 34: יוליהעלם קלארוס'ן — אויף פשעננא 21; ראמאן האדאק'ן — אויף 11. ליסטאפאדא 77 און אין דער באד אויף גדאנסקא 77 — דעם פריזיער נאטאן בארנשטיין (פון פליסאצקע 6).

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוואכע - בעהאנדלונג
פעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און תגאות פון 9—1

פייערליכע אקאדעמיע לכבוד
דער ישיבת חכמי לובלין

נעכטען פארמיטאג איז אין „ראזמאיטאשטשי"־זאל פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע פאר דער ישיבת חכמי לובלין. דער זאל איז געווען איבערפול מיט א גרויסען עולם פון די פערשידענסטע קרייזען. די ערעפנונגס־רעדע האט געהאלטען דער פרעזעס פון קהלה־ראט רעטם. מישעל ליבערמאן, מיט רעפעראטען וועגען דער ישיבת חכמי לובלין זענען דאן ארויסגעטרעטען די תלמודים פון דער ישיבה פון לובלינער רב ז"ל הרב אהרן לעבוואהל הרב חיים צרי' לאנגלעבען און י. ש. קאשלארסקי (ווארשע) די רעדנער האבען געוועקט דעם עולם צו שטיצען די ישיבת חכמי לובלין דאס אונשטערבליכע ווערק פון לובלינער רב.

פון רייטשער רב הרב לעווין, וועלכער האט אויך געזאלט ארויסטרעטען אויפ'ן מיטינג איז אנגעקומען א בריף, אז צוליב דעם בריח וואס איז נעכטען פארגעקומען ביי זיין זוהן אין לאדז, האט ער נישט געקענט קומען צו דער אקאדעמיע, צום סוף איז אויך ארויסגעטרעטען דער כאר פון דער עלעקטשאטישער שוהל אין דער אנפיהרונג פון פראפ זאקס, און דער חזן פון דער שוהל ה' ווינאגראד

דעם 14 ד. ה. וועט מען וויסען
צי עס וועט זיין א טעקסטיל־שטרייק, צי נישט

(א) אלס פועל יוצא דערפון, וואס די פראפעסיאנעלע טעקסטיל־פעראיינען האבען ארויסגעשטעלט א פאדערונג, אז ביז'ן 15. ד. ח. זאלען נארמירט ווערען אין די פאבריקען די ארבייטס־און־לוין־בעדינגונגען, זאל דעם 14. ד. ח. צוזאמענגערופען ווערען א געמיינזאמע קאנפערענץ פון ביידע צדדים.

א סברא אבער, אז די פאבריקאנטען וועלען פרובען צו דריקען די לוינען, שטיצענדיג זיך דערויף, וואס חיונה איז ביליגער געווארען אויף 3,23 פראצענט, און אזוי־ווי די ארבייטער וועלן אויף קיין שום רעדוקציעס נישט איינגיין — קאן מען זיך ריכטען אויף דעם אויסברוך פון אן'אלגעמיינעם שטרייק.

טרויער־אקאדעמיע
צום ערשטען יאהרצייט פון רעד. לאזאר פוקס

דעם היינטיגען חודש איז אויסגעפאלען דער ערשטער יאהרצייט זייט עס איז געשטארבען דער געשעצטער יודישער קולטור־עסקן אין אונזער שטאט טאלאנטפולער זשורנאליסט רעד. לאזאר פוקס.

דער פערשטארבענער איז אין די אינטעליגענטע קרייזען געווען זעהר בעליבט. אלס געזעלשאפטליכער טוער איז איהם אויסגעקומען צו זיין דער אומדערמידליכער קעמפער פאר דער יודישער קולטור. מיט זיין עהרליכער איבערצייגונג, אומדערמידליכער ענערגיע און רעדנער־טאלענט האט לאזאר פוקס צוגעטראגען דעם גרעסטען חלק אין יודישען קולטור־לעבען אין אונזער שטאט.

צו זיין ערשטער יאהר־צייט ארדענט איין די היגע אפטיילונג פון דער געזעלשאפט פריינד פון י.ו.א. א טרויער־אקאדעמיע געווידמעט דעם אנדענק פון יונג־פערשטארבענעם יודישען אינטעליגענט און קולטור - טוער.

די אקאדעמיע קומט פאר שבת, דעם 15 פעברואר 9 א זייגער אוונד אין לאקאל פון זש.ט.ק.

„עולמי"
אילוסטרירטער העברעאישער צוויי־וואכען־זשורנאל פון „תרבות"

עס איז ארויס פון דרוק און געפינט זיך אין פערקויף דער דריטער נומער פון העברעאישען אילוסטרירטען צוויי־וואכען זשורנאל „עולמי", דער זשורנאל איז ארויסגעגעבען אויף שיין און גוט פאפיר, מיט א סך פערשידענפארביגע בילדער און רעפראדוקציעס, דער זשורנאל מאכט א גוטען איינדרוק הן פון זיין אינהאלט און הן מיט זיין אויסערליכער עסטעטישער פארם. דער זשורנאל איז גענצליך מיט נקוד, צוגענגליך פאר יוגענדליכע און ספעציעל פאר די, וועלכע לערנען די העברעאישע שפראך אויף די פערשידענע קורסען.

דער ערשטער נומער וועלכער איז ארויס מיט 4 וואכען צוריק איז געווידמעט דעם אנקום פון ווינטער און ענטהאלט אין זיך א גאנצע רייה ווינטער־דערציהלונגען, ווינטער־לידער און ווינטער־בילדער, וויסענשאפטליך מאטעריאל און א פערוויילונגס־ווינקעל.

דער צווייטער נומער איז געווידמעט דעם דיכטער שאול טשערניכאווסקי צו זיין 60־יעהריגען געבורטסטאג און ענטהאלט פערשידענע לידער און ארטיקלען איבער דעם גרויסען בעל־יובל, א רייה וויסענשאפטליכע ארטיקלען, פאקטען און קוריאזען פון גאר דער וועלט, פארביגע בילדער און א אינטערעסאנט פערוויילונגס־ווינקעל.

דער דריטער נומער איז געווידמעט מענדעלע מוכר ספרים און אויך דעם פרעזידענט פון דער פוילישער מלוכה, פראפ. איגנאצי מאשטשיצקי צו זיין נאמענטאג. דער נומער ענטהאלט שעהנע פארביגע בילדער. אויפ'ן ערשטען בלאט דאס בילד פון מענדעלי מוכר ספרים און אין טעקסט דאס בילד פון פרעזידענט פראפ. איגנאצי מאשטשיצקי און א גאנצע רייהע אנדערע בילדער פון ארץ־ישראל.

אקאדעמיע לכבוד דעם „ערשטען פראלעטאריאט"

(א) נעכטען 10 אינדערפריה איז אין זאל פון „פילהארמאניע" פארגעקומען א גרויסער סאציאליסטישער מיטינג, געווידמעט דעם אנדענק פונ'ם העלדישען „ערשטען פראלעטאריאט" און די ערשטע סאציאליסטישע קעמפער, וואס זענען אומגעבראכט געווארען אין דעם ווארשאווער ציטאדעל.

עס האט געהאלטען א גרויסע רעדע דער ד"ר פראכניק, און דערנאך איז פארגעקומען א קאנצערט טייל פון דעם „טור".

פעברואר

זון־אויפגאנג	6.36
זון־אונטערגאנג	4.39

מאנטאג, 10
ר"ן
... תרצו

נעכטיגע פייערונגען
פון פוילענס צוקומען צום ים

(א) אין שייכות מיט'ן 16־טען יאהרטאג פונ'ם ... פון פויליש מיליטער צום ים, זענען נעכטען ... דער איניציאטיוו פון דעם ים־ און־קאלא... און פערבאנד פון פלאט־רעזערויסטען, ... געקומען אין לאדז א רייה פייערונגען.

...'ן נעכטיגע גליטש
... פיעל מענשען געניזוקט געווארן

(א) צוליב דעם נעכטיגען שניי און גליטש, האט ... אויף די לאדזער גאסען אויסגעגליטשט ... מענשען, פון וועלכע פיל זענען געניזוקט געווארן.

... האט זיך אויף דער פילסודסקיעגא־גאס ... דעם רעכטען פוס דער 23־יאהריגער ... שענקעל (פון קאמיענגא 14), און אויף באר... מארק האט דיזעלבע זאך פאסירט מיט א גע... פעליציא עלמאן (פון זגערזשער 32).

אפעלאציע־פראצעס
...לאדזער ענדעקישע „קארפו־קעפ"

(א) בשעתו איז אין לאדז פארגעקומען א פראצעס ... די אנפיהרער פון דער לאדזער ענדעציע ... קאזאלסקי בראש.

דער דאזיגער פראצעס האט געדויערט עטליכע ... זיך פערענדיגט מיט'ן פערמשפטען בלויז ... פון די בעשולדיגטע, און מיט פריישפרעכען ... פון זיי.

... דערוויסען מיר זיך, אז אלס רעזולטאט ... אפעלאציע, וואס די פערטיידיגער האבען ... וועט דער פראצעס רעווידירט ווערען אין ... אפעלאציע־געריכט.

דער פראצעס אין ווארשע איז בעשטימט אויפ'ן ... ה. י.

...גליקספאל אין „טאבארין"

(א) אין דעם נאכט־לאקאל „טאבארין" (נארו... 20) האט זיך ביים בופעט אויסגעגליטשט ... אנגא ציללע, און איז אזוי אומגליק... געפאלען אויף א קאנט פון טיש, אז זי האט ... בעשעדיגט דעם שארבען.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען זי ... אין שפיטאל.

זוגאב־פאבאר־קאמיסיע

(א) דעם 15־טען ה. ח. וועט אין לאקאל אויף ... 165 אנגעהויבען צו אמטירען א ספע... זוגאב - פאבאר - קאמיסיע פון 1־טען שטא... פ. ק. או.

די קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען אלע ... פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע ... זיך, זיינער צייט נישט צוגעשטעלט צו ... פאבאר־קאמיסיע און האבען נאך ביז היינט ... רעגולירט זייערע מיליטערישע בעציהונגען, ... וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און ... פאליציי־קאמיסאריאטען, ווי אויך די, וועלכע ... בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון ... שטאטישער סטאראסטווע.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: קאן, פלאץ ... 8; כארעמזא, פאמארסקא 12; וואגנער, ... 65; זאיאנטשקעוויטש, זשעראמסקיע... נארטשיצקי, פושעיאזד 59; עפשטיין, פעט... 225 און שימאנסקי, פושענדזיעלניאנא 75

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און טעגליך!
אורעג אהין א צוריק
אין די הויפטראלע
William Pawell, Kay Francis
4½ Muszkieterów
... קאמעדיע, עסטריי... פראדוקציע. אין די הויפט ראלען:
Ernst Verebes, Szöke Szakall

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

פון בעקאַנטן רוסישן דראַמאַטישן טעאַטער אונטער דער לייטונג פון די ג. אַרטיסטען פון סטאַניסלאַווסקי'ס טעאַטער אין מאָסקווע ב. וואַסיליעוו

הײנט און מאָרגן 8.30 אָוונט

„כירורג" (PŁATON KRIECZET)

די שלאַגער־פּיעסע א. ג.

מיטוואָך, דעם 12־טען ד. ח. 8.30 אָוונט

נור 3 גאַסטשפּילען!

„W TEM SĘK"

פון B. Frank

בילעטן צום פּרייז פון 54 גר. ביז 4 זל. פאַרקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

נאָך 30 יאָהר איז א זוהן מקיים דער מוטער'ס צוואה

ער האָט בעצאָהלט דעם ווירט אַן אַלטען דירה־געלד - חוב.

מיט א סך יאָהרען צוריק, א שטיק פאַר דער מלחמה, האָט געוואוינט אין א דאַך־שטיבעל אין באַלוט, אויף אַלעקסאַנדער גאַס נומער 6, אַן אַלמנה מיט צוויי זיהן, יונגע בחורים.

געשטאַנען איז די אַלמנה אין די טאָרג־טעג אויפן באַלוטער פלאַץ מיט אַביסעל עוהרען־געפעס און די צוויי יתומים האָבען פערקויפט פון האָליד־קיישלעך גראָשעדיגע מעסטלעך געטריקענטע באַר ניסערען.

פון די אַלע דרייי „מסחרים" האָט די עלענדע און אָרימע משפחה קוים געהאַט דעם טאָג איבער־צולעבען, אויף דירה־געלד האָט שוין נישט גע־לאַנגט צו צאָהלען.

דאָס דערמאָהנטע הויז האָט דעמאָלט געהערט צו צוויי שוואָגערס: אהרן ל. און יצחק ש. דער ערש־טער איז געווען א וואוילער און אָנגעזעהענער מענש, דער אזוי גערופענער אַריסטאָקראַט פון באַלוט. דא־געגען דער צווייטער איז געווען א שטרענגער און האַרטער בעל־הבית. אַן אומת'ער טיפּ פון א היינטיגען יהודישען הויזווירט, וועלכער ווייס נישט פון קיין פערשטענדעניש און סענטימענטען.

יצחק ש. האָט דעריבער געפּייניגט זיין שוואָגער וועלכער האָט אַלס אינטעליגענט פערוואַלטעט מיטן הויז. אַז ער זאָל דורכאויס אַרויסעקסמיסירען די אַל־מנה פון הויז. אהרן ל. האָט אָבער פערשטאַנען די שווערע לאַגע פון דער אומגליקליכער אַלמנה, ער האָט זיך דעריבער נישט צוגעהערט צו די פאַרשלאָ־גען פון זיין ביזען שוואָגער און דער אַלמנה וויי־טער געלאָזט וואוינען אין הויז.

גאַנצע פיר יאָהר האָט זיך דער גוטער אהרן ל. אַזוי געריסען מיטן שוואָגער איבער דער חערמאָנגטע־אַלמנה נישט קענענדיג שוין לענגער איבערטראָגען די צרות וואָס דער שוואָגער האָט איהם צוליב דער אַל־מנה אָנגעטון האָט ער זיך איינמאָל אויפגעהויבען, אַוועקגעלאָזט זיך אין אַן'אומבעקאַנט הויז, געדונגען פאַר דער אַלמנה אַן'אַנדערע שטוב. בעצאָהלט פאַר א קוואַרטאַל דירה־געלד, געדעקט די איבערציה־קאָס־טען און נאָך צוגעגעבען אין קעשענע אַריין א פּאָר רובעל און די אַלמנה איז א גליקליכע און צופרידע־נע אַרויס פון הויז, אַכווישענדיג דעם הויזווירט א לאַנגען לעבען.

באַלד דערנאָך איז די אַלמנה אוועקגעשטאָרבען. פאַרן טויט האָט זי בעשוואָרען די זיהן, אַז אויב גאָט וועט זיי העלפען און זיי וועלען זיך אַמאָל צו עפּעס דעראַביען זאָלען זיי פּערגיטיגען אהרן'ען דעם שאָדען.

יאָהרען זענען פערביי־געלאָפען, די צוויי זיהן פון יענער אַלמנה די אַמאָליגע באַניקערען העגדלערין זענען טאַקע הווך דער צייט געוואָרען רייכע מענשען; זיי האָבען זיך אַליין געקויפט גרויסע הייזער, אויפ־געבויט טייערע ווילעס, בעזיצען א רייזיג הורט־געשעפט.

אין דער זעלבער צייט האָט דער פאַר'מלחמה'די־גער גביר פערלוירען זיין גאַנץ פערמעגען, און איצט אויף דער עלטער געפינט ער זיך ווייט נישט אין קיין געהויבענעם מצב.

אַנימאָלט, גייענדיג אין גאַס, דערגעהנטערט זיך צו אהרנען עפּעס אַן'אומבעקאַנטער לאַדיש געקליי־דעטער הער, און פרעגט איהם צי ער איז נישט אַמאָל געווען דער ווירט פון הויז אויף אַלעקסאַנדער 6, בע־קומענדיג א בעשטעטיגענדע תשובה, איז דער אומ־בעקאַנטער געוואָרען מלא שמחה,

דער הער האָט דעם שטוינענדען אהרנען אַרייג־פערבעטען אין דער נאָהענסטער קאַפע און אַוועקזע־צענדיג זיך ביי א טישעל איהם אָנגעהויבען צו דער־מאָהנען אין דער לאַנג שוין פערגעסענער געשיכטע, מיט דער אַלמנה, די געפעס־הענדלערין, און איהרע צוויי יתומים די באַניקערען העגדלער, אָט יענע אַלמנה דאָס איז געווען מיין מוטער. און איינער פון די באַניקערען העגדלער בין איך, האָט ער ער־קלערט דעם איבעראַשטען אהרן ל.

איך מיט מיין ברודער זענען איצט גרויסע גבי־רים, אויב גאָט האָט אונז יאָ דערהויבען וויל איך מקיים זיין כאָטש נאָך 30 יאָהר, מיין מוטערס צוואה און שוין בעצאָהלען דעם שולדיג געבליבענעם חוב.

אזוי רעדענדיג האָט ער אַרויסגענומען 5 הונ־דערט גילדען. און דערלאַנגט אהרנען פערזיכערענדיג איהם אַז ביי דער נאָהנסטער בענעגעניש וועט ער איהם צוצאָהלען ביז טויזענד.

ארגוס.

גוט מאָרגען

א בריוועלע צו מאַדאַם פּריסטאַר...

מאַדאַם!

לעזענדיג אין דער פּרעסע, אַז איהר [...] אַן די קשיורע פון.. די בהמות, אַז ס'נעהט [...] לעבען אַפּצושאַפען די יודישע שחיטה, פרעג [...] איך:

מאַדאַם, ווי קומט דאָס צו אייך? ווי [...] פאַר א דאַמע פון דער העכערער געזעלשאַפט [...] פערנעמען מיט אַזעלכע „תּראַבנאַסטקאַוו" [...] בען? ווי קומט איהר בכלל צו בהמות? [...] היינטיגע צייטען נישטא טשעקאַווערע [...] א פּרוי? ס'איז דאָ א ברידזש, א פּאָקער, [...] מאָדע־זשורנאַלען, טענץ, מוזיק, פערוויילונג [...] דערע „ראַזריוואַקעס" פאַר דעם „שעהנעם [...] אָבער פערנעמען זיך מיט יודישער שחיטה [...] זאַרגען בהמות נאָר — פע, ווי פּאַסט דאָס [...] דאַמע פון דער העכערער געזעלשאַפט?

און אויב איהר, מאַדאַם, זענט שוין [...] גרויסע צער בעל־חיים'ניצע, אויב איהר [...] וועגען הומאַניטאַרישקייט, אויב איהר [...] שעכטען מיט א חלף איז נישט הומאַניטאַר[...] אפשר ווייסט איהר, ווי אזוי מ'קוילט א [...] איהר ווייסט נשט, וועלען מיר עס אייך [...]

מ'פּאַשעט אויס א דבר־אחר'ל, מ'שטאָפּ[...] און מ'קראַפּט איהם, און אַז ער איז שוין [...] פּאַשעט ווי א חזיר, פיהרט מען איהם [...] שעכט־הויז, מ'בינדט איהם די פיס, פון [...] קומט ער א „הומאַניטאַרען" זעץ איבערן [...] א האַמער, און איינס צוויי, גיט מען איהם [...] אריין אין א קאָכעדיגען באַסיין וואַסער, [...] בהור קאָכט זיך אָפּ אויף טויט. דערנאָך [...] איהם אַרויס פון דער „הייסער מקוה" און [...] איהם אָפּ פון קאָפּ ביז פיס.

אַלזאָ, מאַדאַם, דאָס חזיר־קוילעריי, [...] אייך „הומאַניטאַריש", און שעכטען מיט [...] איז „באַרבאַריש"!...

איצט, מאַדאַם, וועלען מיר אייך נאָך [...] זאָס מאַכען אויף איין „קלייניגקייט":

אַז משעכט בהמות מיט א חלף, פון [...] איהר, און איהר קענט נישט פערטראָגען [...] ליכע עוולה, אפשר ווייסט איהר פון נאָך [...] לע עוולה?

אפשר ווייסט איהר, אַז אויף די אוני[...] טען שלאָגט מען און מען צעממית'ט יודיש[...] דעמיקער?

אפשר האָט איהר געהערט, אַז אויף [...] שפּאַלט מען קעפּ פון די יודישע סוחרים?

אפשר ווייסט איהר, אַז מ'וואַרפט [...] אויף יודישע געשעפטען, אויף יודישע [...] עס ליידען אונשולדיגע מענשען נאָר [...] זיי זענען יודען?

אפשר האָט דאָס אויך א שטיקעל [...] הומאַניטאַרישקייט?

מאַדאַם, אפשר וואָלט איהר זיך פערט[...] גען די אייך געשטעלטע פראַגען?

אַב־.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

הילבט — אדער קיינמאָל נישט!

אַלע קומען היינט מאָנטאָג צו דער
75. יובל־פאָרשטעלונג
זיך געזעגענען
מיט יצחק נאָזשיק'ס סאַטירע

תל־אביב

פון 54 גר. ביז 2 זל. 1־טע רייה

מאָרגן, צוליב גענעראַל־פּראָבע ווערט נישט געשפּילט.

די קאַסע פערקויפט שוין בילעטען אויף מיטוואָך צו דער פּרעמיערע

„סערטיפיקאַט"

יעהרליכע גענעראַל־פערזאַמלונג

פון יודישען לאַקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען־פעראיין

די פערזאַמלונג האָט זיך געפיהרט אונטערן פאָרזיץ פון יצחק דאַווידאָוויטש מיט די בייזיצענדע ה"ה איזראַעל פּערל און משה הערץ, נאָכ'ן בעהע־רען מיט אויפשטיין דעם אָנדענק פון די פער־שטאָרבענע מיטגלידער שמואל דאַמב, משה שילסקי און יוסף מאיר האָט מען אויסגעהערט בעריכטען וועגען דער דורכגעפיהרטער פילזייטיגע טעטיקייט.

אין די דעבאַטען האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה יחיאל בעטעס, לייב פרידמאַן, בן ציון צאַדקעוויטש, יעקב ווילדער, יונה וועגמאַן, בראַצ־לאַווסקי, חיים קאַן, משה עפּשטיין.

צום סוף איז אויסגעוועהלט געוואָרען א נייע פערוואַלטונג: יצחק דאַווידאָוויטש, שלום סליפּסקי, לייב פרידמאַן, דיר. פנחס וויינטרויב, איזראַעל פּערל, יעקב מאַשענבערג און יהושע אינפעלד. קאַנדידא־טען: לוי ברוין, יונה וועגמאַן, בן ציון צאַדיקע־וויטש. אין דער רעווידיר־קאָמיסיע: אברהם ברין, וו. ראַזען און מענדעל ווייסוואַל. אין שידס־געריכט: פישל כץ, שלום סליפּסקי, בן ציון צאַדיקעוויטש.

אויף דער ערשטער זיצונג האָט זיך די פער־וואַלטונג אזוי קאָנסטיטוירם: פּרעזעס־דיר. פ. ווינטרויב, וויצע פּרעזעס—לייב פרידמאַן, סעקרע־טאַר—יעקב מאַשענבערג, קאַסיר—יצחק דאַווידאָוויטש.

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC",
ליטאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון 11—1;
טעל. 101-29.
פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאָווער 101
פון 5—7 אָוונט. טעל. 210-73.
סאָר אָרבעטסלאָזע — הנחה.

אויפן דרנער־וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל־עראָטישער ראָמאַן

30)

יוען ריאַבצעיו איז אַרויסגעגאַנגען, האָט יאַב־לאָנאַיוסקי אַרויסגענומען פון זײַ קאַסעטקע עטליכע עסטרייכישע דאָקומענטען, זיי אַריינגעלייגט אין א קאָנוערט, אויפגעשריבען „סירענא 4, "ויען, פּאָסט־רעסטאַנט" און דעם קאָנווערט מיט'ן געלד אַריינגע־לעגט צו זיך אין טאַש.

ער האָט אַליין געוואָלט אַריינוואַרפען דעם קאָנווערט אין פּאָסט־קעסטעל. ער האָט קיין אנדערען די דאָזיגע זאַך נישט געוואָלט אָנטרויען, וועגען דעם ווייסען דאָך בלויז ער און דער קריגס־מיניסטער...

* * *

דער אָפיציר לאַפשין איז, ווי געוועהנליך, אַרויס פון גענעראַל־שטאַב אַרום 3 אַ זייגער ביי־טאָג. ער איז אַריין אין זאַקסישען גאָרטען, זיך אויפגעזעצט אויף א באַנק און גענומען לייענען א צייטונג.

ער האָט אַלע ווילע געוואָרפען אַ פאָרזיכטיגען בליק פון אונטער דער צייטונג, ווי ער וואָלט אימיצען אויסגעקוקט.

ס'איז אַריבער אַ האַלבע שעה. אויף לאַפשינ'ס געזיכט איז געווען צו דערקענען, אַז ער איז שטאַרק צוטראָגען. ער האָט צונויפגעלעגט די צייטונג און זי אַריינגעשטעקט אין טאַש פון פּאַלטאָ, אומקוקענדיג זיך אין דער ריכטונג פון דער אַלעע, וואָס פיהרט צום פּלאַץ פון אייזערנעם טויער.

פּלוצלונג האָט זיין געזיכט אויפגעשיינט. ער האָט זיך אויפגעשטעלט און גענומען געהען אַנטקעגען אַ פּערזאָן, וואָס האָט צו איהם שוין פון דערווייטענס געשמייכעלט. דאָס איז געווען אַ דאַמע אין אַ טרויער־שאַל און אין א שוואַרצן מאַנטעל.

— אַזוי שפּעט? — האָט ער געזאָגט מיט א לייכטען פאָרוואורף.

— שטעל דיר פאָר, מיין טייערער, — האָט די דאַמע געענטפערט — איך האָב געמוזט געהען אויף דער פּאָסט אָפּנעמען אַ בריף. דער בריף איז טאַקע פאַר דיר.

— פון איהם? — האָט ער שטיל א פראַגע געטון.

— יאַ, פון רעדעל'ן, — האָט זי געענטפערט.

— וואָס שרייבט ער?

— א נייער בעפעהל. עפּעס קומט דאָרטען פאָר א גרויסער שפּיאָנען־פּראָצעס, דאַרפען זיי האָבען א שטיקעל בעשריבען פּאַפּיר פון'ם אַקאַפּירטען מאָבּיליזאַציע־פּלאַן, וואָס מען האָט צוגעשטעלט דעם היגען גענעראַל־שטאַב. אגב, זאָג מיר, מיין טייערער, דו ווייסט נאָך אַלץ נישט ווער דאָס האָט געטון?

— ניין, וויפיל איך האָב זיך נישט געסטאַרעט צו דערגעהען ווער ס'איז פערמישט אין דעם דאָזיגען ענין, בין איך אַלץ געבליבען שטעהען פאַר אַ גרויסער געהיימניס. רעדל האָט מיר שוין עטליכע מאָל אָנגעפרעגט, אָבער ס'איז מיר שווער זיך עפּעס צו דערוויסען. איך האָב איהם יעדעס מאָל געענט־פערט, אַז איך ווייס נישט. אַלזאָ, איצט וויל רעדעל א שטיקעל פּאַפּיר פון דער קאָפּיע, כדי זיך צו דער־וויסען מן־הסתם ווער ס'האָט געקאָנט זיין דער איבער־שרייבער? איך האָב געטראָפען?

— יאַ, ריכטיג, וועגען דעם געהט עס טאַקע. אָבער זאָג מיר, מיין טייערער, וועט עס דיר נישט אָנקומען שווער?

— עס איז נישט פון די לייכטע זאַכען. איך וועל דאָס ערשטע זיך מוזען דערוויסען וואו עס גע־פינט זיך דער דאָזיגער מאָביליזאַציע־פּלאַן. דערנאָך מאַכען אינ'ם שליסעל־לאָך פון דער דאָזיגער קאַ־סעטקע אַן'אָפּדרוק פון וואַקס, כדי מיט דעם נאָך צומאַכען א שליסעל און דערנאָך דאָס עפענען און אָפּרייסען א שטיק... פערשטעהסט זיך, אַז דאָס איז פערבונדען מיט גרויסע שוועריגקייטען. אָבער וואָס טוט מען נישט, מיין טייערע, פאַר אַ פּאָר טויזענט רובעל!

ס'זענען אַריבער עטליכע טעג. אין דרויסען איז געפאַלען דער ערשטער שניי. די אָפיצירען פון גענעראַל־שטאַב האָבען שוין געהאַט געענדיגט די אַרבייט און זיך געלאָזט צו די צעהנדליגער טירען פון דער גרויסער געביידע.

לאַפשין איז נאָך אַלץ געזעסען און געאַרבייט. ער איז געזעסען איבערגעבויגען איבער פערשידענע פּאַפּירען און פלייסיג געטון זיין אַרבייט.

— איהר געהט נאָך נישט, סערגעי ניקאָלאַיע־וויטש? — האָט געפרעגט איינער פון זיינע בעקאַנטע אָפיצירען.

— א, איך מוז גאָר זיצען א האַלבע שעה, כ'־דאַרף פערענדיגען א געוויסע אַרבייט, — האָט לאַפּ־שין געענטפערט.

— טאָ האָט זשע מיר א גוטען טאָג.

— צום ווידערזעהען, צום ווידערזעהען!

אין די זאַלען פון גענעראַל־שטאַב איז געוואָ־רען ליידיגלעך. די דינער האָבען אין אָרדנונג געבראַכט די צימערען, געשטויבט, גלייכגעשטעלט די שטולען, אויסגעפוצט פּאַרלאַגעס א. ד. גל.

לאַפשין האָט געוואַרט, זיין געזיכט האָט אויס־געדריקט גוואַלדיגע אומגעדולדיגקייט. ער האָט גע־וואַרט ביז די דינער וועלען צורוימען. דער זייגער איז שוין געווען פיר נאָכמיטאָג. ס'איז שוין געווען גאַנץ טונקעל.

ענדליך האָט ער זיך אויפגעשטעלט און זיך גע־לאָזט געהען דורך אַ לאַנגען קאָרידאָר מיט א רייה טירען. דערנאָך האָט ער פערקירעוועט אין א זייט, אַרויפגעגאַנגען אויף עטליכע טרעפּלעך און זיך אָפּגעשטעלט נעבען א טיר.

ער האָט זיך איינגעהערט, אַרום אין [...] שטיל. ערגעץ ווייט אויף די טרעפּ זענען [...] אַרויף און אַראָפּ די דינער. לאַפשין האָט [...] גענומען א שליסעל און איהם אַריינגעשטעקט [...] טיר. ער האָט צווייטאָל א דרעה געטון די [...] זי געעפענט. דערנאָך האָט ער זיך ווייטער [...] האָרכט. ער האָט געפיהלט ווי דאָס האַרץ [...] איהם אָן האַסטיגער צו קלאַפּען.

פּלוצלונג האָט זיך איהם אויסגעדוכט [...] האָט געזעהען א פערביישיעבענדען שאָטען [...] א בליץ געטון מיט אַן'עלעקטרישען לעמ[...] זיך אומגעקוקט. קיינער איז נישט געווען [...] צוריק געמאַכט פינסטער און געעפענט די [...]

ער האָט זיך געפונען אינ'ם צימער [...] ס'זענען געשטאַנען עטליכע שטאַלענע [...] אין דער קאַסעטקע נומער 638 איז געלע[...] אַרויסגעשריבענער עסטרייכישער מאָביליזאַצ[...] ער האָט זיך וועגען דעם גענוי דערוואוסט.

לאַפשין האָט פאָרזיכטיג אַריינגעשטע[...] נאָכגעמאַכטע שליסעלע אין דער קאַסעטקע [...] ליכע מאָל א דרעה געטון. די קאַסעטקע [...] געעפענט.

אין דעם זעלבען מאָמענט האָט זיך גע[...] טיר פון צימער און א סנאָפּ ליכט פון אַ[...] לעמפּעל איז געפאַלען גלייך אויף לאַפשינ[...]

— 35 —

לאַפשין האָט אויפגעציטערט און איינ[...] זיך פערשטעלט דאָס פּנים מיט דער האַנט. [...] איז ער געבליבען שטעהן ווי א געליימט[...] באַלד איז ער געקומען צו זיך און מיט א [...] שטים א פראַגע געטון:

— ווער איז עס? וואָס זענען דאָס [...] פּאַסען?

— איך האָב אייך געשטערט, סערגעי [...] ניקאָלאַיעוויטש? — האָט ער געהערט א בעקאַנט[...]

— טאָ ענטשולדיגט זשע מיר...

(פאָרטזעצונג קומט)

ספּאָרט-בּעוועגונג

...ציאַנאַליזירען
...יוד. ספּאָרט-וועזען אין לאָדז
(צו דיסקוסיע)

...א סך, זעהר א סך, טינט איז שוין פארגאסען ...יק און זעהר פיל רעדעס מיט הייסע דיסקוס... ...ען געהאַלטען געוואָרען וועגען דער שווע־ ...קראַנקהייט פון יודישען ספּאָרט אין אונזער ... לײדער אבער בלייבט עס ביים שרייבען ...ען, עס האָט זיך נישט געפונען קיין קער־ ...ט, וועלכע זאָל זיך שטעלען די אויפגאבע ...אַליזירען און געזונדמאַכען דעם אַזוי וויכ־ ...טיגען צווייג פון אונזער געזעלשאַפטליכען לעבען, ...בלייבט ביים אַלטען.

...ע געזעלשאַפטליכע מיינונג מוז אבער אַזוי ...געוועקט און אַלאַרמירט ווערען, ביז דער גע־ ...ער רעזולטאַט וועט קומען, דער יודישער ...ט מוז געזונד ווערען, די יודישע ספּאָרט־אָר־ ...מוזען ווערען פּאַקטישע ספּאָרט־אַנשטאַל ...מוזען אויפהערען צו זיין קעמערלעך פון ...אַקציעס וועלכע מאַכען אונז נאָר ...אין די אויגען פון אַנדערע.

...גיט זיך די יודישע געזעלשאַפט גאַנץ ...איבער דער דאָזיגער פראַגע, דער יודישער ...נישט דעם פּאַקטישען שטאַנד פון דער ...מען איז צופרידען, אַז „עפּעס ווערט געטון". ...אויס די פּאַקטישע ראַציאָנאַליזאַציע ...יודישער ספּאָרט־אַרבּייט?

...עפּעס דערפון?

...מוז אַזש די מלוכה־מאַכט רופען דערצו ...פּאַקטישע, אַקטיווע ספּאָרטלער איבען ...יודישע ספּאָרט־קלובען אין לאָדז? ...בּעקומען זיי די נויטיגע אויפזיכט, צו ווערען ...אָן צו דער צייט אונטערזוכט פון ...?

...געפיהרט קאָנטראָל־ביכער פאַר יע־ ...ספּאָרטלער בעזונדער, כדי מען זאָל קאָנען ...זיין געזונדצושטאַנד, מען זאָל דעם ...פּאַקטיש ספּאָרטליך ערציהען.

...קאָסט די אויסשולונג פון איין ספּאָרטלער ...אין די בעציהונג פון די קאָסטען פון דער ...ספּאָרט־אַרבּייט און פיזישער ערציהונג ...אַלגעמיינעם ביודשעט פון די ספּאָרט־...

...וידער די אַלטע פראַגע, וועלכע בלייבט ...ביז אַהער ליידער אָפען, צו וואָס דאַרף די ...געזעלשאַפט אויסהאַלטען און טראַגען דעם ...פון עטליכע קלובען, צו וואָס?

...קאָן דאָס פערשטעהען? אינסטיטוציעס, ...מוזען אויסגעהאַלטען ווערען פון דער גע־ ...דאַרפען האָבען די פליכט צו טראַכטען, ...מען זאָל פערביליגערן, ראַציאָנאַליזירען, ...פערטיפען די פיזישע ערציהונג, ...דעם זענען מיר עדות פון וואַקסענדער ...פון וואַקסענדע דעפיציטען, ביים ...פאַלען פון ספּאָרט־ניוואָ, ביי דער ...אַפּאַטיע פון דער געזעלשאַפט צום ענין ...אין פיזישער ערציהונג.

...די פראַנטוואָרטליכע פאַרשטעהער פון יודי־ ...ספּאָרט־לעבען מעגען זיך פערטראַכטען, אַז ...ספּאָרט, פּאַקטישע פיזישע ערציהונג, ...מיט א גוט דורכגעטראַכטער און ראַצי־ ...אויסגעפיהרטער מעטאָדע איז אויך אַן ענין ...נישט וועניג וויכטיג כ'לעבען, ווי די „נאַצ־ ...אַקציעס", וועגען וועלכע איך האָב שוין ...דערמאָהנט.

צבי מייזלער

פאַרוואָס גיבּען מיר נישט קיין בּעריכטען פון דער אָלימפּיאַדע?

מיר זענען שולדיג אַן אויפקלעהרונג אונזערע לעזער, פאַרוואָס זיי געפינען נישט אין אונזער טפּאָרט־אָפּטיילונג קיין בעריכטען פון דער ווינ־טע־אָלימפּיאַדע, וועלכע קומט איצט פאָר אין גאַר־מיש־פאַרטענקירכען.

אונזער שטעלונג, וועלכע דעקט זיך, פער שטעהט זיך, מיט דער שטעלונג פון די יודישע ספּאָרט־פעראיינען און פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג איז, אַז ספּאָרט איז געווען, יעדענ־פאַלס ביז איצט, דאָס איינציגע געביט, וועלכעס האָט פראָקלאַמירט ברידערליכקייט און פריינדשאַפט צווישען פעלקער און נאַציעס. די אָלימפּיאַדע, וועל־כע קומט פאָר יעדע 4 יאָהר, איז געווען דער אויסדרוק פון דער דאָזיגער אינטערנאַציאָנאַלער סאָלידאַריטעט און אַ בעווייז פון דער ברידערליכקייט און פריינדשאַפט. דער גורל האָט געוואָלט, אַז די אָלימפּיאַדע פון יאָהר 1936 זאָל בעשטימט ווערען אין בערלין. די דאָזיגע בעשטימונג איז געקומען נאָך דעמאָלס ווען דייטשלאַנד האָט פערדינט אויף דעם דאָזיגען כבוד, ווען די דייטשע ספּאָרט־ענט־וויקלונג איז געווען זעהר הויך און מ'האָט זיך דאָרט שטרענג געהאַלטען אין די פּרינציפּען פון דער אָלימפּיאַדע.

באַלד האָט זיך דאָס אַלץ איבערגעקעהרט מיט'ן קאָפּ אַראָפּ. דאָס ראַסען־משוגעת האָט גע־שענדעט די פּרינציפּען פון דער אָלימפּיאַדע. מיר ווילען נישט איבערחזרן דאָס אַלץ, וואָס די יודישע ספּאָרטלער ווייסען שוין און פיהלען דאָס וועהטאָגליך איבער.

דעריבּער קומט אין דעם לאַנד נישט פאָר קיין אָלימפּיאַדע, נאָר אַן אימפּרעזע, וואָס קען אַרויס־רופען אַ גרעסערען אָדער קלענערען אינטערעס. און ווייל די דאָזיגע אימפּרעזע קומט פאָר אין דייטשלאַנד, זאָגען מיר זיך אָפּ פון צוייפעלהאַפטען פערגעניגען צו דרוקען די בעריכטען פון אַ פּריוואַטער נאַצישער אימפּרעזע. מיר זענען זיכער, אַז אונזערע לעזער אַקצעפּטירען אונזער שטעלונג.

S.

באָקס-מעטש
„י.ק.פּ." — „וואַרטאַ" (פּויזען) 9:7

(ב) די באָקס־מעטשען צווישען די מאַנשאַפטען „י.ק.פּ." און „וואַרטאַ" האָבען שוין זייער געשיכטע אין דער ספּאָרט־וועלט אין פּוילען. צוליב די בע־זונדערע סענסאַציאָנעלע קאַמפּען איז יעדער מעטש צווישען די דאָזיגע מאַנשאַפטען געווען אַ געשע־העניש אין דער ספּאָרט־וועלט, און האָבען אויף זיך געצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון דער פּוי־לישער ספּאָרט־עפענטליכקייט.

די פּויזנער באָקסער האָבען פערמאָגט גרויסע ספּאָרט־קענטנישען, דיסטאַנץ־געפיהל און אויסגע־שולטע טעכניק, דאַגעגען האָבען די לאָדזער באָקסער אַ סך קראַפט, אָפּפערוויליגקייט און אויסדויער אין קאַמף.

היינט האָט י.ק.פּ. עטליכע שוואַכע פּונקטען אין דער מאַנשאַפט (פליגען־וואָג, האַהן־וואָג און שווערער וואָג), וועלכע זענען פון פריהער אויס־אויסגעשמעלט צו פערלירען פונקטען, דאָך האָט דער נעכטיגער אַרויסטריט אַ־ויסגערופען אַ שטאַר־קען אינטערעס.

עס איז געווען פאָראויסצוזעהן, אַז דער פּאַק־טישער מעטש צווישען „יקפּ" און „וואַרטאַ" וועט זיך אַפּשפּילען אין די מיטעלע וואָגען, און די פּויזנער מאַנשאַפט האָט שוין איז קעשענע 6 זי־כערע פּונקטען און בלויז אַ גליקליכער צופאַל איז אומשטאַנד גורם צו זיין, אַז „יקפּ" זאָל גע־וואונען דעם מעטש.

עס האָט דיקא קיין סך נישט געפעהלט, אַז די רעזולטאַט פון מעטש זאָל זיין אַן אַנדערער, ווען דער ריכטער־קאָלעגיום וואָלט אַרויסגעטראָגען אַ גערעכטען אורטייל אין קאַמף שיפּינסקי—דור־קאָזסקי, וואָלט „יקפּ" דעם מעטש געוואונען און אין ערגסטען פאַל וואָלט דער מעטש געבראַכט אַ רעמי־רעזולטאַט. לויט אונזער מיינונג האָט דור־קאָזסקי נעכטען דעם קאַמף נישט פערשפּילט. מיר פערשטעהען, אַז דער נאָמען פון אַ פּוילישען מיס־טער האָט אַ בעדייטונג, מ'טאָר אָבער גלייכצייטיג נישט צונעהמען ביי אַ יונגען באָקסער דעם חשק פון בעטרייבען ספּאָרט מיט'ן בע'ע'לה'ן איהם אויפ'ן רינג.

די בעזונדערע קאַמפּען זענען געווען פאָלגענדע: אין דער פליגען־וואָג האָט געגען קאַזשאַלעק'ן „יקפּ" אַרויסגעשטעלט אַ גאַר יונגעמשקען אַנ־פענגער קוויאַטקאָווסקי. הגם דער פּויזנער קען אויך נישט קיין סך, איז קוויאַטקאָווסקי פאַר איהם נישט געווען קיין געגנער. דער ריכטער האָט מיט רעכט דעם נישט־גלייכען קאַמף אין דער דריטער רונדע איבערגעריסען.

אין דער האַן־וואָג איז סאָבקאָוויאַק (וואַרטאַ) אין אַלע 4 רונדען געווען בעדייטענד בעסער און שנעלער פון באַרטניאַק'ן. דער לאָדזער האָט גע־קעמפּט זעהר כאַאָטיש און ריכטיג פערשפּילט.

דער ערשטער שאַרפער קאַמף פון מעטש איז פאָרגעקומען אין דער פעדערן־וואָג צווישען ספּאָ־דענקעוויטש'ן און ראָגאַלסקי'ן.

נאָך דער ערשטער גלייכער רונדע קעמפּט ספּאָדענקעוויטש גלענצענד און געוואונט דעם קאַמף.

אין דער לייכטער וואָג צוטראָגט וואָזשניאַ־קעוויטש ממש יאַרעצקי'ן (וואַרטאַ). אין אָנהויב בעמיהט זיך נאָך יאַרעצקי אָנצוגרייפען אָבער וואָזש־ניאַקעוויטש בערוהיגט איהם און אין דער דריטער רונדע ליגט יאַרעצקי ביז 6 אויף די ברעטער און אביסעל שפּעטער רייסט דער ריכטער איבער דעם קאַמף. עס זיגט וואָזשניאַקעוויטש דורך אַ טעכ־נישען נאָק־אַוט.

אין דער האַלב־מיטעל־וואָג האָט נעכטען דור־קאָזסקי אונפּערהאַפט געקעמפּט אויסגעצייכענט מיט שיפּינסקי'ן. אין דער ערשטער רונדע איז נאָך אַ מאָגען־קלאַפּ שיפּינסקי געווען נאָהענט צו אַ נאָק־אַוט. אין די ווייטערע רונדען געלונגט דורקאָזסקי'ן צו פערהאַלטען שיפּינסקי'ן און וואַרט גוט אויס די געלעגענהייטען אָנצוגרייפען.

שיפּינסקי איז אָהן שום ספק טעכניש בעסער פון דורקאָזסקי'ן, אָבער דעם נעכטיגען קאַמף האָט ער נישט געוואונען.

דער אורטייל, אַז עס האָט געזיגט שיפּינסקי רופט אַרויס אַ שטאַרקען פּראָטעסט ביים פּובּ־ליקום.

אין דער מיטעל־וואָג האָבען געקעמפּט באַנאַשאַק מיט פלאָרישאַק'ן. ביידע באָקסער זענען גע־גאַנגען אין אַ קלעפּ־אויסטויש איינגאַנצען אָפען. דער קאַמף איז געווען זעהר אַ כאַאָטישער און אַ ווילדער, און האָט זיך פערענדיגט מיט אַ רעמי־רעזולטאַ.

כמיעלעוסקי האָט נעכטען געקעמפּט אין דער האַלב־שווערער וואָג מיט שימוראַ'ן.

שימוראַ האָט געקעמפּט נישט שלעכט אָבער צו כמיעלעווסקי'ן האָט ער געמוזט פערשפּילען. שימוראַ האָט זיך אָפּטמאָל פערטיידיגט מיט'ן האַל־טען דעם געגנער. כמיעלעווסקי איז נישט אין זיין גוטער פאָרם.

אין דער שווערער וואָג האָט ענדליך פּילאַט בעקומען אַ געגנער אָבער בלויז אויף צוויי רונדען. אין דער דריטער רונדע האָט פּיעטזשאַק רעזיג־נירט פון קאַמף. אין די ערשטע צוויי רונדען איז געווען זעהר וועניג באָקס... פון דעם וואָס מען האָט געזעהן, האָט זיך בעקומען דער איינדרוק, אַז פּילאַט וועט ביי אַן ערנסטען געגנער אויספאַלען זעהר בלאַס.

אויפ'ן טורן־פעסט פון „טייפון"
וועלען אַרויסטרעטען הונדערטער ספּאָרטלער

ווי עס איז שוין געווען געמאָלדען, אַרדענט איין דער היגער יודישער ספּאָרט־קלוב „טייפון" אַ גרויסען טורן־פעסט.

די אָרגאַניזאַטאָרען בעמיהען זיך אויפ'ן דאָ־זיגען פעסט צו בעווייזען דער עפענטליכקייט די אַרבייט פון זייער גימנאַסטישער סעקציע. הונ־דערטער יוגענדליכע אַרבייטער וועלען פרייטאָג, ד. 21 פעברואַר ה.י. 8 אָווענד אין פילהאַרמאָניע־זאַל דעמאָנסטרירען די דערגרייכונגען פון קערפּער־ענטוויקלונג און פיזישער קולטור.

ס'געהט איצט אין דער ספּאָרט־וועלט אַ ווענ־דונג, אַז אַנשטאָט דעם רעקאָרד־סיסטעם, וועלכער איז לעצטענס געווען פערשפּרייט צווישען דער יו־גענד, זאָל קומען דער מאַסען־ספּאָרט. אנשטאָט יחי־דים, וועלכע פלעגען זיך פערנעמען מיט ספּאָרט, זאָל פיזישע ערציהונג אַריינדרונגען צווישען די ברייטע מאַסען אַלס וויכטיגער געזונדהייטס־פאַקטאָר פאַר'ן אונטערוואַקסענדען דור.

דער לאָדזער „טייפון" וועלכער האָט באַלד פון אָנ־הויב אָן אויסגעקליבען דעם דאָזיגען וועג, וויל טאַקי אויפ'ן דאָזיגען פעסט דעמאָנסטרירען פאַר דער עפענטליכקייט דעם נוצען פון מאַסען־ספּאָרט. אָהן שום קונצען אויסגעשטעלט אויף בילִיגע עפעק־טען, וועלען די גימנאַסטיקער פון „טייפון" אויס־פיהרען איבונגען, וואָס דאַרפען בעטריבען ווערען פאַר'ן געזונד פון קערפּער און זיין צוגעפּאַסט פאַר די ברייטסטע מאַסען.

באָקס־מעטשען!

סקאָדאַ — י.ק.ב. 4:12
גוויאַזדע (וואַרטע) — מכבי (קראָקאָ) 5:7
דאַטהאַליץ האָט געוואונען דורך ק.א.
פערוואַראַש (בודאַפּעשט) מכבי — פּאָ־לאָניאַ ((וואַרשאַ) 7:9

ניבּייגער פּוטבּאָל־מעטש אין לאָדז
ל.ק.ס. — וו.ק.ס. 1:6

דאָן-דאָמינגאָ
ראָמאַן

מלאַך

נאָכדרוק אין א טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

...יענער זייט טיר האָט זיך געהערט אנדזשעס ...אָרען און ווייגען אויסגעמישט מיט דער מאַמעס ...קול, און אין זייער ביידענס געשריי האָט ...אַריינגעהוסט מיט זיין טרוקענעם הוסט, ...האָט דאָניען אויסגעוויזען אז ערגעץ וואַרפט ...אין א קאַמער מיט דעמפּענע האַלץ...

...איז געוועזן בלייך, אונטער די אויגען איז ...און אַנגעשוואָלען, דאָמינגאָן האָט זיך גע ...אין די קיילעכדיגע רעדער אונטער די ברעמען ...אָנגעפיהלט מיט ראָזע טרעהרען, איהרע אויגען ...נאָך מעהר בּגלויכטען, עפּעס האָט ער דער־ ...אין איהר א יונגע מאַמע („מאַמע" איז ביי ...עפּעס געוואָרען דאָס איינענע וואָס צער), און ...איז איבערגעגאַנגען, ער האָט נישט גע־ ...פון וואָס, פון רחמנות צו איהר, אָדער פון ...צו זיך?

...זי איז אַליין געווען אין קלייט, האָט ער, ...א פאָס פליייש זיך צו איהר געווענדעט:

— סיניאָרינאַ, אפשר וואָלט איהר מיך צוגענר־ ...פון פלייש און געגעבען עפּעס אנדערש צו טון?

...האָט אנדזשע רוהיג און גלייכגילטיג איהם געענט...:

— ...מיט דער מאַמען, אפשר וועט זי בעשטיין.
— ...אין איהר וואָלט בעשטאַנען?!

אנדזשע האָט אליין געטון איהר אַרבייט נישט קו־קענדיג אין זיין זייט, זי האָט בלויז א ציה געטון מיט די אַקסלען און געזאָגט:

— וואָס איז מיר א חילוק?

אין שטעטעל האָט מען דאָמינגאָן פערוואָרפען מיט פראַגען צי עס איז אמת, אז די „טאָכטער" ניט חתונה האָבען פאַר א רוסאַ פון סאַן פּאַולאָ, פאַר א „קאָמערסאַנט"?

דאָניע האָט געענטפערט קורץ:

— פאַר א קאָמערסאַנט? פאַר א „קליענטעל־טשיק"! פאַר א „פּרעסטאַמיאַנער", א פּעדלער!

אלע האָבען געלאַכט, ער האָט מיטגעלאַכט און דאָס געלעכטער האָט זיך אין איהם אויפגעריסען ווי א הויפען דראָבנער שרויט...

קאַפּיטעל זעקס.

דאָניע האָט נישט בעמערקט קיין אויסערגע־וועהנליכעס. נאָר די לעצטע טעג האָט זיך די מאַ־דאַם געהאַלטען אין איין איינפּאַקען, ביז איינמאָל האָט די דאָנגע צו איהם געזאָגט:

— דאָמינגאָ, מיר פאַהרען אוועק קיין סאַן־פּאַולאָ, מיר וועלען זיך פערזוימען עטליכע טעג, דו וועסט אליין מוזען אכטונג געבען אויף דער קלייט און אויף דער שטוב.

האָט דאָמינגאָ געפרעגט:

— און די סיניאָרינע פאָהרט אויך?!

די ווירטין האָט אויף איהם א קוק געטון, מיט איהרי בליק האָט זי איהם איינגעשלונגען און אויס־געשפּיגען און געענטפערט קורץ:

— די סיניאָרינע פאָהרט חתונה האָבען, געזע־גען זיך ווייל זי בלייבט שוין דאָרט וואוינען.

דן האָט זיך פערוואונדערט, וואָס מען לאָזט אויף זיינע הענט די גאַנצע קראָם, אלע קונים און מען גע־טרויט דאָס לייזונג, אין באַר־געלט, אומת, מען האָט איהם געהאַלטען פאַר זעהר אַנ'ערליכען, קיינמאָל נישט צונעטיילט און נישט נאָכגערעכענט, אָבער, אז מען זאָל זיך אינגאַנצען אויף איהם פערלאָזען האָט איהם אליין מעהר געשראָקען, ווי געפרייט.

ער איז אַריינגעגאַנגען אין דעם דאָזיגען חדר'ל, וואו עס איז געשטאַנען אנדזשעלינעס בראָנזענע בעט, מיט די ווייס־טולינע פאָרהענגלעך, און פער בונדען מיט העל־בלויע שלייפעלעך; ער האָט געטראָ־פען אנדזשען זיצען ביים טישעל, שרייבענדיג אויף בלאַס־בלאָע בייגעלעך פּאַפּיר, זי איז געווען בלייך, די טרעהרען האָבען אַרויסגעגלאַנצט פון איהרע אויגען און די ראָזע טאָרבעלעך הינטער די אויגען זענען געווען שווערער און פולער:

— כאָהרט געזונדערהייט — האָט דאָניע אַרויס געמורמעלט און געזוכט פּלאָנדזשענדיג מיט די בליקען דעם צוריקגאַנג צו דער טיר.

אנדזשע האָט אַוועקגעלייגט די פּעדער און איהם פערלאָפען דעם וועג, איין האַנט איהרע האָט פערהאַל־טען די טיר און די אנדערע האָט זיך צו איהם אויס־געשטרעקט:

— אז דו וועסט אמאָל זיין אין סאַן־פּאַולאָ, דאָ־מינגאָ, זאָלסטו נישט פערגעסען קומען צו מיר.

זי האָט געוואָלט שמייכלען צו איהם, נאָר זע־הענדיג ווי די טרעהרען רייסען זיך אַרויס קעגען איין ווילען פון זיינע אויגען, איז דער שמייכעל גע־בליבען העגנען אויף איהר פּנים ווי אויסגעקרימט, זי איז צוריקגעגאַנגען צו איהר שרייב טישעל, ער איז נאָך א רגע געבליבען שטיין, דער ווינט האָט אויפ געריסען די טיר, גליך ווי מען וואָלט איהם אַרויס געטריבען, ער איז אַרויס.

כאָטש מען האָט זיך שטאַרק געהיטען נישט צו זאָגען די שכנים און די גוטע פריינט, אז היינט פאָרט מען מיט אנדזשעלינען אויף דער חתונה, האָט זיך דאָך דאָס גאַנצע שטעטעל דערוואוסט און פון דער פריה ביז צום אוועקפאָהרען האָבען געהאַלטען אין איין קומען מענשען גוטע פריינט, און גוטע קונים, מיידלעך האָבען געבראַכט מתנות, ווערטפולע און ביליגע, אנדזשע האָט כסדר געמוזט תּאָפען אויף איהר וויער פּנים א אָנגעזויסט שמייכעלע. די מאַמע האָט פערפּאַקט די רעשט זאַכען און דער טאַטע האָט געטרונקען מיט די געסט, און זיך געקלאַפּט אין די פּלייצעס.

אלע דריי זענען אוועקגעפאָהרען קעגען אָוונט־צו. פרייטאָג, די קלייט האָט מען פריה פערמאַכט. דאָניע איז מיטגעגאַנגען צו דער באַהן, ער האָט גע־וואָלט גיין לעבען אנדזשען, אָבער די מאַדאַם איז כסדר אויסגעוואַקסען ביי זיין זייט און געהאַלטען איהם אין איין אָנזאָגען: ער זאָל נישט פערגעסען פונאַנדערצוטראָגען דאָס פלייש, די פענסטער פון די צימערען זאָלען זיין פאַרמאַכט, ער זאָל נישט אַריינ־נעהמען קיין „קאָמפּאַדרעלעך" אין הויז אַריין, און ער אַליין זאָל נישט אוועקגיין פון דער שטוב, ווייל מאָנטאָג מען זאָל דערלעבען, וועט מען זיין צוריק.

צוריק פון דער באַהן האָט דאָניע געהאַט אַריינ צוגעהן אין הויז. עפּעס האָט ער געהאַט דעם געפיהל אז אַלץ איז אויסגעליידיגט געוואָרען, און די ווענט זענען אָפּגעשיילט און אַנ'אומהיימליכער ווינט פייפט דאָרט אַרום.

(פאָרטזעצונג קומט)

פלאַן פון דער פאָלקסווירטשאַפט אין ראַטען-רוסלאַנד

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

בעזונדערס טאַקסאַמאָטאָרישער פּראַכטטראַנספּאָרט.

318 מיליאָן רובעל וועט אויסגעגעבן ווערען אויף דער פערבעסערונג און דער בויאונג פון די אייזנבאַנען. 30,897 דאָרפּראַטען — ביי 65 פּראָצענט פון דער גאַנצער צאָהל דאָרפּראַטען פון רספסר. — וועלען אין 1936 יאָהר טעלעפאָניזירט ווערען.

אינם לעצטען טייל פון זיין פּראָגראַם שטעלט זיך קארף ווידער אָפּ אויף פראַגען פון קולטור, בעזונדערס אויף די פראַגען פון פאָלקסבילדונג, ער ווייזט אָן, אַז אין 1936 יאָהר וועלען אין דער גאַנצער סיסטעם פון דער פאָלקסבילדונג פון רספסר זיך לערנען 35 מיליאָן 221 טויזענט מענשען, אויף 5 מיליאָן מענשען מעהר, ווי פאַראיאָהרען, אין דאָרף וועלען אויסגעבויט ווערען נייע 1,804 שולען, אין גרעסטען טייל מיטעל-שולען, און נישט פּולע מיטעלשולען, 19 טויזענט לייען-שטיבלעך, די אויפגאַבע פון די אָרטיגע דאָרפּסראַטען איז זיכערן די לייען-שטיבלעך מיט ליטעראַטור און מעבעל, די צאָהל ביבליאָטעקען פערגרעסערט זיך פון 5.300 ביז 7,070 און די צאָהל ביכער אין זיי פון 30 ביז 42 מיליאָן.

די קאַפּיטאַלע אינוועסטיציעס אין דער בויאונג פון מעדיציניזשע אנשטאַלטען וועלען אין 1936 יאָהר בעטרעפען 367 מיליאָן ר. ס'וועלען זיך בויען 364 שפּיטאַלען און 44 פּאָליקליניקעס, די נעץ קאָלווירטישע געבורט-הייזער וועט זיך היי-יאָהר פערגרעסערען מעהר, ווי אין צווייען און וועט אויסמאַכען 1500 שטענדיגע יאַסליעס און 125 טויזענט סעזאָן-יאַסליעס אין דאָרף.

ע—ם.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

היינט לעצטע פאָרשטעלונג „תל-אביב"!

היינט מאָנטאָג ווערט אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָ-שטשי" געגעבען אומאָפּרופליך די לעצטע פאָרשטעלונג פון דער פּרעכטיגער פּאַלעסטינער רעוויו „תל-אביב".

מאָרגען, דינסטאָג — צוליב גענעראַל-פּראָבע ווערט נישט געשפּילט, איבערמאָרגען, מיטוואָך קומט שוין ענדליך פאָר די לאַנג דערוואַרטעטע פּרעמיערע פון יצחק נאָזשיק'ס צווייטער הערליכער אויפפיהרונג „סערטיפי-קאַטען".

רוסיש - דראַמאַטישער טעאַטער אין פילהאַרמאָניע

היינט 8.30 אָווענד קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע די פּרעמיערע פון דער שלאַגער-פּיעסע א.ג. „בירורג" פון א. קאָרניעטשוק אויסגעפיהרט דורך די אַרטיסטען פון רוסישען דראַמאַטישען אַנסאַמבל אונטער דער לייטונג פון ג. אַרטיסט פון סטאַניסלאַווסקי'ס טעאַטער אין מאָס-קווע ה' וואַסיליעוו שיקעוויטש.

דאָס טעאַטער חיה'לע גראַבער

טעאַטער — אָהן גענוגנפּיסלעך.

טעאַטער מיטן פולען מויל, מיטן פולען גוף, מיט כל עצמותי!

א פיל-געשטאַלטיג טעאַטער, געשאַפען דורך איין בולט'ער קינסטלערישער פערזענליכקייט —

אבסאָלוטער געגענזאַץ פונם אנגענומענעם מאַסען-טעאַטער.

און דערצו — טעאַטער נישט פון איין שטאַפּ-ליזירטען מין, נאָר פאָרשטעלונג פון פערשידענע טעאַטראַלישע געביטען: דראַמע, קאָמעדיע, טראַגעדיע, אין זייער גרויסער סינטעטישער אויסגעשפּראָכענקייט, אינקרוסטירט בלויז מיט קאָסטיום, און בעוועגט אין ד' אמות'דיגען פלאַכען שטח, אויף איין פּלאַן, בעהאָלפען מיט א הילצען טישעל און א 3-2 בענקלעך (א שאָד, וואָס נישט קאָמבינירטע אייגענע, און צוגעפּאַסטע צו דעם נויטיגען בילד!) —

אָט דאָס איז דער איצטיגער, רעאַלער שטאַרק-ווירקענדער טעאַטער פון חיה'לע גראַבער.

* * *

איך זאָג: טעאַטער, ווייל די קונסט מיט וועלכער חיה'לע גראַבער איז אונז איצט מהנה, גייט ארויס פון די גרעניצען פון געוועהנליכע אויפטריטען פון רעסיטאַל-קינסטלער, פון אזוי גוטע בעקאַנטע און נאָך מעהר מאָנאָטאָנישע קאָנצערטען פון שפּיל, דעקלאַמאַציע, צו געזאַנגס-ווירטואָזען —

דאָס וואָס זי מאַכט איז בפירוש טעאַטער, ענטשטאַנען און פאָרטגעזעצט אין דער גלענצענדער וואַכטאַנגאָוו-הבימה'שער טראַדיציע:

אמת'ע עכטע ביז צו די דינסטע רעטאַלען אויס-ציזעלירטע יודישע קונסט, באַזירט אויף אַלמענשליכער, אַלוועלטליכער קולטור —

טעאַטער, נישט נאָר פון גרויסען טאַלענט, מיט אורשפּרינגליכע חן-גריבלעך, נאָר אויך פון גרויסען קאָנען און דערקענען.

* * *

ווי גרויס איז דער מהלך פונם ביאַליסטאָקער, צו אָדעסער יודישען נאַסען-מיידעל מיט איהר גרעלער אָרעמקייט און אופן פון הילוך, ביז צו דער פּאַרטו-זענדעריעהריגקייט פון דער אייביגער שולמית דער תנ"ך'ישער, און —

ביי חיה'לע גראַבער איז עס „מיט דער האַנט צו דערלאַנגען"!

מיט א שטויגענדער לייכטקייט, אויף די פליגלען פון מעכטיגען טאַלענט מאַכט זי אדורך דעם קפיצת הדרך, און פון די צוויי לחלוטין פערשידענע פרויען געשטאַלטען שמעקט מיט מור און מיט מורא — פאַר דעם גורל, פאַרן פאַטום — פאַר דער זיסעסטער און געפעהרליכסטער חולאת, וואָס הייסט ליבע, און וואָס איז שטאַרקער פון טויט...

ווי ווייט איז דער וועג פון די „ווייסע טויבען צוויי", פון דער איבינער מיידעל-בעקשאַפט, ביז צו דעם טיף - מוטערליכען בלחשדיגען וויג-ליד (חיה'לע זינגט גאָלדפאַדען'ס „ראָזשינקעס מיט מאַנדלען" ווען איהר זעהן און הערען, וויפיל טעם און חן עס האָט!) און פון דעם וויג-ליד — ביז צו דער 100-גראַדיגער חסידישער עקסטאַטיק און עקס-פּרעסיע, וואָס שפּאַלט הימלען!

* * *

די קינסטלערין האָט נישט אויסגעמיטען דעם טעות, וואָס עס מאַכען פיל אזוי גערופענע אינטערנאַציאָנאַלע דיסעוזע'ס, דהיינו — דאָס פּעניצען זיך מיט דער פילשפּראַכיגקייט, צוליב וועלכער עס לײדט געוועהנליך, צום-מעהרסטען די איינציגע, די אייגענע שפּראַך פון דעם קינסטלער.

די פּאָליגלאָטישקייט פון טעאַטער-קינסטלער האָט אין פּרינציפּ דעם קאַרדינאַלען פעהלער, וואָס דאָס אַדאָפּטירט-פרעמדע וואָרט פעהלירט ביי זיין עדיציע זיינע נאַטירליכע, אָרגאַנישע פאַרב און קלאַנג, און קוילערט זיך אַריבער איבער די קעפּ פונם געניסער איינם ווייטען אומבעקאַנטען —

און עס ווערט דעריבער א חטא און אַן עבירה, ווי יעדער ברכה לבטלה.

גוטע מלאכים האָבען אבער אויך דאָ אָפּגעהיט חיה'לע גראַבער פון א מכשול — איהרע אייגענע: יודיש און דאָס העברעאישע וואָס איז מעהר לשון קודש, ווי דאָס מאָדערנע ספּעראַנטאָ-העברעאיש, זענען אין אויסגעצייכענטער פאָרם, קלאַנג און נוי-אַנס.

* * *

חיה'לע גראַבער דאַרף נישט צו קלאַפּען און צו קלינגען אין די טויערען פון היכל — די טויערען עפענען זיך אַליין —

דיין אָרט איז דאָ, פּהנית!

ראַדיאָ - ווינקעל

ראַדיאָ במשך די לעצטע צעהן יאָהר

אַ זעהר אינטערעסאַנטע רשימה יועגען [...] פונדאַמענטייל פון די הכנסות געפינען מיר [...] ראַדיאָ-אַלבום, וואָס איז אַרויס צוליב די [...] יאָהר פון אַקציען-געזעלשאַפט „פּוילישער ראַ[דיאָ]" (פון 1926 ביז 1935).

די דאָזיגע פיין-צונויפגעשטעלטע רשימה [...] צו וויסען, אַז אין פערלויף פון דער דאָזיגער [...] איז אויסגעגעבען געוואָרען אויף סאָציאַלע [...] אַ סומע פון 1.227.000 זל. די ראַדיאָ-אינדוס[טריע] פון דער מדינה האָט בעקומען 9.811.000 [...] די פּראָדוצענטען און אויספיהרער איז אויסגעגע[בען] געוואָרען 11.470.000 זל.

די דאָזיגע ציפערן זאָגען גאַנץ קלאָר, [...] דעם פּוילישען ראַדיאָ-וועזען שטעהט פאַר אַ [...] צוקונפט. דאָס איז נוגע, נישט בלויז דער קול[טו]לער און געזעלשאַפטליך-בירגערליכער טעטיג[קייט] וועלכע האָט א השפּעה אויף אַלץ ברייטערע [...] סען ראַדיאָ-הערער, נאָר אויך דעם [...] פון ווירטשאַפטליכען לעבען. און דאָס אַלץ, [...] די ראַדיאָ-אינדוסטריע האַלט זיך, ערשט ביים [...] ווי[ק]לען.

הונדערטער מוחות און הענד קענען [...] פינען בעשעפטיגונג און חיונה. דאָס וועל[כע] נוגע אויך, גאַנצע מחנות פּראָדוצענטען אוי[ף] דען געביט פון קינסטלערישער טעטיגקייט: [...] געגטען, דיכטער, דראַמען-שרייבער פון הער[...] לען א.אַז.וו. דעסגלייכען קענען אַ סך אַרטי[סטן] — סיי מוזיק-ווירטואָזען, סיי אַקטיאָרען — [...] דאָ נייע און וואָס אַמאָל ברייטערע און השפּעה[...] אַרטיסטישע איבערלעבונגען און אויך דערביי [...] דינען.

לעקציעס פון נייהען דורכן ראַדיאָ

מיט אַ צייט צוריק האָט אַ געוויסער [...] טעט אין דענעמאַרק, וועלכער האָט די אוי[...] איבער די אוידיציעס פאַר פרויען, געגעבען [...] קורס פון נייהען.

דער דאָזיגער קורס איז בעשטאַנען פון [...] אוידיציעס, וועלכע האָבען געהייסען: „מיר [...] אַליין זיך אויף אַ בלוזקע". איידער מען האָט [...] געבען די ערשטע לעקציע, האָט דער [...] קאָמיטעט פון שטוב-בעל-הבית'טעס פונאַנדער[גע]טיילט גאַנץ אומזיסט פּאַפּירענע פאָרמעס צווישען אַלע צוהערערינס, וועלכע האָבען דאָס געוואָ[נט]. אין אַלגעמיין זענען פונאַנדערגעטיילט געוואָ[רען] אַ טויזענד אַזעלכע פאָרמעס און דאָס ווייזט [...] ווי ווייט דער עולם האָט זיך דערמיט [...] טערעסירט.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעהמט אָן פון 8–11 פאַרמ. און פון 6–9 אָוונט.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

„DAWID GOLDER"
היינט פּרעמיערע!
דער אומפערגעסליכער
Simone Simon און די רייצענדע Harry Bauer
W. Turżański אין ווערק פון
„שוואַרצע אויגען"
אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער ביי טאָג.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

קריינע אנאנסען!
1 זלאָטי אַנ'אַנאַנס ביז 15 וועלטער 1 זלאָטי

שיימרעז ביי קערש.
סקווערא 15
מיט פאַריזער שרינדן און פּערטינע שייטלן

Dr. med. H. ROZANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9–1 פאַרמ. און פון 5–9

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגע-מאַכט די עלטעסטע
היטעל!
אויף גאַנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו 3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

וויכטיג פאַר ברוך-קראַנקע
(רופּטורען) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס) פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פּלאַטפיס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע
פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער. ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען ברוך.

ביי מאָגען און קישקע - זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַזשען.
פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.
געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימף לויט מאָס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד
א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
סויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען.

פערשידענעס

איך פאָהר קיין ענגלאַנד [...] ד, ה. און איך קאָן ערלעדיגען [...] אינטערעסען. צו ערפאַהרען לעניקו[...] וו. 11, טעל. 144-13.

צו פערקויפען זינגער'ס [...] בערלאַק אין גוטען צושטאַנד. [...] פאַהרען פאָלודניאָווע 36, וו. 3 [...] 1-טער שטאָק.

Ciepło w mieszkaniu. Filcuję [...] okna, trwałość długo[...] Ceny reklamowe. Dzwo[...] [...]9-77.

אַכטונג! דער ניי-רעמאָ[נטירטער] ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנ[סקע]) מיט אַ שענעם מענער-זאַל מיט [...] היגיענישער כשר'ער קוך, מיט [...] געשירען און טיש-בעשטעק [...] געגעבען אויף חתונות נאָר פאַר [...] אַלע 1-טער מאַי 2. קומט און [...] צייגט אייך!

איבערצוגעבען אַ איינג[...] קוילען-סקלאַד, גרויסער רוים [...] דירה-בעלד. צו ערפאַהרען לאַנ[...] סקאַ 26 אין קוילען-סקלאַד

Dr. med. [...]on Familier
אינערליכע און קינדער - קראַנ[קהייטן]
6 שערפּיעז 37 (בענע[...])
נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

פרייע פּאָסטענס

האַנד-נייהערינס און אויף א מאַשין ווערען געזוכט פּיעטריקאָווער 115, וואָוינונג 7.
3582

אַ קוואַליפיצירטע צושנײדערין — אויספּערטיגערין צו מאָדערנע סוויטערס, זאָלן זיך מעלדען: Piotrkowska 64 mieszk. 47.
3584

ס'איז נויטיג אַ פריזיער-אַרבייטער מיט עסען און שלאָפען און עפּעס בע-האַלט. צו ערפאַהרען דוואָרסקאַ 60.

קוואַליפיצירטע הערן - שניידער - אַרבייטער, ווי אויך מיטנייהערס זאָלען זיך צו מעלדען שענקיעוויטשאַ 9, 5-טער איינגאַנג, 1. שטאָק.

ראַכאַלעז

אַ מעבלירט צימער מיט אַלע בע-קוועהמליכקייטען, אַ בעזונדער איינגאַנג, אָפּצוגעבען פון זאָפאָרט. פּיעטריק. 26, וואָוינונג 22.
3580

צו פערדינגען אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר 1 אָדער 2 פּערזאָן אַ לעצט צימער ביי זעהר אַ סאָלידער פאַמיליע. פּאָלודניאָווע 11, וו. 5a, קרישטאָל.

נאַכט = לעגער! ערשטקלאַסיג און מאָדערן איינגעריכטעט פאַר אַ 1.25 זל., איינצעלנע צימער נור 1.50 זל. ביי צוקער, לאָדז, קילינסקיעגאָ 41, וו. 39.

רעטשניצע
פאַר העבעריש-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
אַ בעראַטונג 3 זל.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1-טע פּריוואַטע גיכע הילף)
זשעלאַנאַ 6 (Legjonów 6) טעל. 12-333
טעטיג אהן איבעררייס ביי טאָג און ביי נאַכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
C[z]cionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman